Arhimandrit Dionisios ANTHOPOULOS

„POVESTEŞTE CE A FĂCUT SFÂNTUL PENTRU TINE...”

Viaţa şi minunile Sfântului Luca Doctorul, Arhiepiscopul Simferopolului

Traducere după originalul
„Διηγου όσα εκοιησε σοι ο Άγιος...”
Βίος και θαύματα του Αγίου Λουκά,
Αρχιεπισκόπου Συμφερουπόλεως του ιατρού

Του Αρχιμανδρίτου Διονυσίου Ανθοπούγου
Ιερά Μονή Παναγίας Δοβρά

Ediţia I – 2005, Type Press – Nea Nikomideia Imathias

ISBN: 978-606-92197-7-5

Arhimandrit Dionisios ANTHOPOULOS

„POVESTEŞTE CE A FĂCUT SFÂNTUL PENTRU TINE...”

Viaţa şi minunile Sfântului Luca Doctorul, Arhiepiscopul Simferopolului

Traducere din limba greacă
Pr. Petru SIDOREAC

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfinţitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei

Mitropolia Moldovei şi Bucovinei
Editura DOXOLOGIA
2009

În memoria adormitului întru fericire
Arhimandrit ***Anthimos Arampatzoglou,***
susţinător material şi moral
al sfintei noastre mănăstiri

CUPRINS

INTRODUCEREA TRADUCĂTORULUI

Ceea ce înţeleptul ierarh cărturar spunea demult despre folosul citirii cărţilor în limba maternă – făcând analogie cu banii care circulă peste tot – reprezintă un adevăr verificat de milenii. Pornind de aici, putem afirma că circulaţia cărţilor, prin traduceri, în spaţii geografice diferite se leagă strict de însuşi rostul scrierii lor. Astfel, nu e de mirare că lucrări celebre sunt cunoscute pe toate meridianele lumii, oferind elemente luminoase care se regăsesc în morfologia spirituală a multor popoare. Cu atât mai mult, atunci când este vorba despre cărţi de factură religioasă sau care, în orice caz, răspund unor cerinţe interioare sădite ontologic în fiecare om.

Pe acest ultim făgaş se încadrează şi cartea de faţă a Arhimandritului Dionisios Anthopoulos. Prin traducerea în limba română, ea iese din circuitul strict al Greciei – ţară soră întru dreapta credinţă – şi se oferă unui spaţiu geografic şi spiritual nou, acela al poporului român iubitor de sfinţi. Ea ne face cunoscut un sfânt contemporan, zămislit pe un alt tărâm – slav, de astă dată –, şi anume pe Sfântul Luca Doctorul, Arhiepiscopul Simferopolului, plecat la Domnul în 1961.

Mânat din urmă de baioneta unui regim ateu, celebrul medic chirurg şi sfânt arhiereu rus a împrăştiat iubire pe o arie geografică de multe mii de kilometri pătraţi. Astăzi, el face acelaşi lucru sub o altă formă, deplin. Intervine deseori în viaţa multor oameni care nu au auzit absolut nimic despre el. Cu mult mai mult se întâmplă acest lucru

acolo unde o iconiţă sau o carte despre viaţa şi pătimirile lui arată că este deja cunoscut. Locul acela este marcat de speranţa că Sfântul poate să mai intervină o dată... Şi el nu întârzie să răspundă, pentru că este Sfântul iubirii jertfelnice faţă de toţi, şi în special faţă de cei aflaţi în suferinţă. Paginile cărţii vor descoperi cititorilor toată splendoarea dăruirii sale, care ne face să vorbim, prin parafrazare, de „sfinţi fără frontiere".

Cartea de faţă mi-a atras atenţia din mai multe motive. Mai întâi, pentru marele exemplu de sfinţenie, răbdare şi dragoste oferit de Sfântul Luca Doctorul. Apoi, pentru că viaţa lui este expusă echilibrat, într-o manieră destul de concentrată, fără să fie scăpat din vedere însă nici un amănunt care i-ar fi putut afecta biografia. În al treilea rând, pentru că prezintă, la sfârşit, o serie de minuni făcute recent de Sfântul în regiunea Veria din Grecia. Este vorba despre lucruri concrete şi verificabile – dacă luăm în calcul faptul că încă mai sunt oameni care s-ar putea îndoi de veridicitatea celor istorisite. De asemenea, traducerea aceasta se doreşte a fi încă o fructificare a şederii mele în Grecia, ca doctorand la Facultatea de Teologie din Tesalonic, şi ca preot slujitor în cadrul Mitropoliei Veriei, Nausei şi Kampaniei, sub călăuzirea părintească a Înaltpreasfinţitului Mitropolit Panteleimon, menţionat de mai multe ori în paginile acestei cărţi.

Sunt încredinţat de ceea ce autorul ei, Preacuviosul Arhimandrit Dionisios Anthopoulos, mi-a zis de mai multe ori: cele expuse aici sunt doar câteva dintre minunile adunate de Sfinţia Sa, iar cele adunate reprezintă doar o parte din minunile pe care Sfântul le-a făcut cu cei care-i invocă ajutorul.

Sper ca numărul celor ajutaţi de Sfântul Luca Doctorul să crească permanent, peste tot în lume. Îl rog din adâncul inimii să-i binecuvânteze şi să-i inspire pe toţi cei care sunt chemaţi la cele două slujiri onorate de el într-un mod sublim – preoţia şi medicina – şi, de asemenea, să fie liman de scăpare tuturor celor suferinzi, iubiţilor lui fraţi şi surori întru Domnul.

Adresez mulţumiri călduroase celor care au făcut posibilă publicarea acestei cărţi în România. Îl am în vedere mai întâi pe Înaltpreasfinţitul Mitropolit Panteleimon al Veriei, Nausei şi Kampaniei, precum şi pe Preacuviosul Arhimandrit Panteleimon Korfiotakis, Stareţul Mănăstirii *Panaghia Dovra*, pentru permisiunea de a traduce şi publica lucrarea de faţă în limba română. Îl adaug şi pe distinsul ei autor, Preacuviosul Arhimandrit Dionisios Anthopoulos, care a oferit cititorilor o carte de suflet foarte apreciată şi căutată în Grecia. Nu mă îndoiesc de faptul că şi la noi va avea acelaşi ecou.

Îi mulţumesc, de asemenea, Înaltpreasfinţitului Părinte Teofan, Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei, pentru binecuvântarea dată de a publica această carte la Editura DOXOLOGIA. Nu în ultimul rând, îmi exprim recunoştinţa faţă de conducerea şi comitetul de redacţie al instituţiei menţionate, care şi-a adăugat încă un mijlocitor sfânt în faţa Domnului, prin popularizarea vieţii lui. Tuturor cititorilor, un gând de dragoste inspirat din preaplinul Sfântului Luca Doctorul.

Pr. Petru SIDOREAC

Sfântul Luca, Arhiepiscop de Simferopol şi Crimeea.
Icoană modernă în stil rusesc. Alături, ocrotitorii săi,
Sfinţii Doctori fără de arginţi

PROLOG*

În urmă cu aproximativ un an de zile am avut binecuvântarea de a primi la Sfânta Mitropolie a Veriei, Nausei şi Kampaniei, precum şi la Sfânta Mănăstire *Panaghia Dovra* un mic fragment din moaştele Sfântului Luca Doctorul, Arhiepiscopul Simferopolului, dăruit de Înaltpreasfinţitul Lazăr, Mitropolitul Simferopolului şi Crimeii. Prezenţa acestui tezaur preţios, dar şi strădania de a construi o biserică în cinstea noului Sfânt al Bisericii noastre, începând din luna iunie a anului 2005, când a fost pusă piatra de temelie în incinta Sfintei Mănăstiri *Panaghia Dovra*, în prezenţa succesorului Sfântului, a Înaltpreasfinţitului Mitropolit Lazăr al Simferopolului şi Crimeii, au făcut ca Sfântul Luca să fie foarte cunoscut în regiunea noastră.

În ultimul an, nenumăraţi fraţi de-ai noştri i-au solicitat ajutorul şi mijlocirea în faţa lui Dumnezeu pentru rezolvarea problemelor lor şi dintre cei care s-au rugat la Sfântul Luca mulţi au simţit cum harul lui îi cercetează şi li se tămăduiesc bolile. Unii dintre aceşti fraţi ai noştri, dorind să-şi exprime recunoştinţa faţă de Sfântul, au mărturisit monahilor Mănăstirii *Panaghia Dovra* minunile pe care le-a făcut Sfântul Luca lor, personal, sau unor rude.

Părintele Arhimandrit Dionisios Anthopoulos, vieţuitor al Mănăstirii *Panaghia Dovra* şi cleric al Mitropoliei Veriei, Nausei şi Kampaniei, a fost însărcinat să consemneze unele din aceste minuni, pentru ca lucrurile minunate pe care le

---

* Prolog la ediţia în limba greacă, 2005.

face şi în zilele noastre Dumnezeu prin sfinţii Săi să fie cunoscute şi să constituie un sprijin pentru monahii noştri, care, prin intermediul lor, vor afla despre Sfântul Luca Doctorul, Arhiepiscopul Simferopolului, şi vor slăvi pe Dumnezeu şi pe filantropul nostru sfânt.

Considerând că în felul acesta nu punem sub obroc tezaurul pe care Dumnezeu l-a dăruit mănăstirii noastre, dar şi lumii întregi – şi mă refer la sfintele moaşte ale Sfântului Luca Făcătorul de minuni –, ci povestim şi noi, prin intermediul relatărilor fraţilor noştri, toate câte le-a făcut Dumnezeu prin Sfântul Său, felicit pe Părintele Dionisios pentru strădania sa şi invoc rugăciunile Sfântului pentru toţi cei care aleargă la el şi îi cer ajutorul.

† PANTELEIMON,
Mitropolitul Veriei, Nausei şi Kampaniei

SCURTĂ INTRODUCERE

În urmă cu câteva luni, Înaltpreasfinţitul Mitropolit Panteleimon al Veriei, Nausei şi Kampaniei mi-a încredinţat ascultarea de a realiza o colecţie a minunilor făcute în regiunea noastră de Sfântul Luca Doctorul, Arhiepiscopul Simferopolului. Această lucrare, chiar dacă la o primă privire pare simplă, ascunde multe dificultăţi legate de particularităţile şi aspectul unic al fiecărei minuni în parte întâlnite de cel însărcinat cu adunarea lor.

Cum să înţelegi planurile lui Dumnezeu? Cum să abordezi îndureratul şi în cele din urmă mângâiatul suflet uman? Cum să măsori durerea, agonia, recunoştinţa? Cum să te apropii de taina relaţiei unice dintre Dumnezeu şi om, dintre Creator şi creatură, dintre Tată şi fiu, taină ce este, pentru fiecare, unică şi irepetabilă, precum unic şi irepetabil este orice suflet omenesc, ca şi grija lui Dumnezeu pentru mântuirea lui? Şi să reuşeşti să transpui toate acestea pe o foaie de hârtie, din care lipseşte atmosfera creată prin povestirea directă a celui ajutorat, dar şi admiraţia auditoriului în faţa măreţiilor lui Dumnezeu!

Luând în considerare dificultatea acestei acţiuni, mărturisesc că ocoleam sau, mai degrabă, amânam începerea lucrului. Nu eram sigur că voi fi în stare să reuşesc şi, din păcate, puţina mea credinţă nu-mi permitea să mă încredinţez total purtării de grijă şi luminării harului lui Dumnezeu. Până când Sfântul, ale cărui minuni făceau obiectul ascultării mele, m-a scos din această situaţie delicată. M-a învrednicit

să intru şi eu în marea familie a „beneficiarilor” ajutorului său, mai ales că şi în familia mea a făcut o mare minune, despre care veţi citi mai târziu. În felul acesta, am devenit şi eu părtaş tuturor acestor simţăminte, necunoscute mie până atunci sau, în orice caz, pe care nu le-aş fi trăit poate niciodată atât de intens, şi toate îndoielile menţionate s-au diminuat, fără ca, mărturisesc, să dispară întru totul. Cauza era faptul că mă consideram şi încă mă mai consider nevrednic să „administrez” acţiunile minunate ale unui atât de mare sfânt contemporan, ale unui om care a suferit orice din dragoste faţă de Hristos şi care, el însuşi, a ajuns un izvor de dragoste, de „apă vie”, după cum spune Evanghelia. Ce legătură poate fi între mine şi un asemenea uriaş al credinţei? De altfel, ar fi o impietate ca o carte în care se vorbeşte despre un sfânt atât de smerit să fie întinată de mândria mascată a cuiva.

În cele din urmă, cu toate dubiile şi ezitările mele, am acceptat – din ascultare – nu numai să adun minunile pe care le-a făcut Sfântul Luca în regiunea noastră, ci şi să le anexez la o carte scrisă în cinstea lui. Sper doar să nu apar ca un novice şi îl rog pe Sfântul să-mi treacă cu vederea lipsurile şi, în general, nevrednicia mea, să-mi lumineze mintea şi să binecuvânteze această strădanie, care nu este a mea, ci a Sfintei Mănăstiri *Panaghia Dovra*, pe care scrierea mea stângace o va reprezenta.

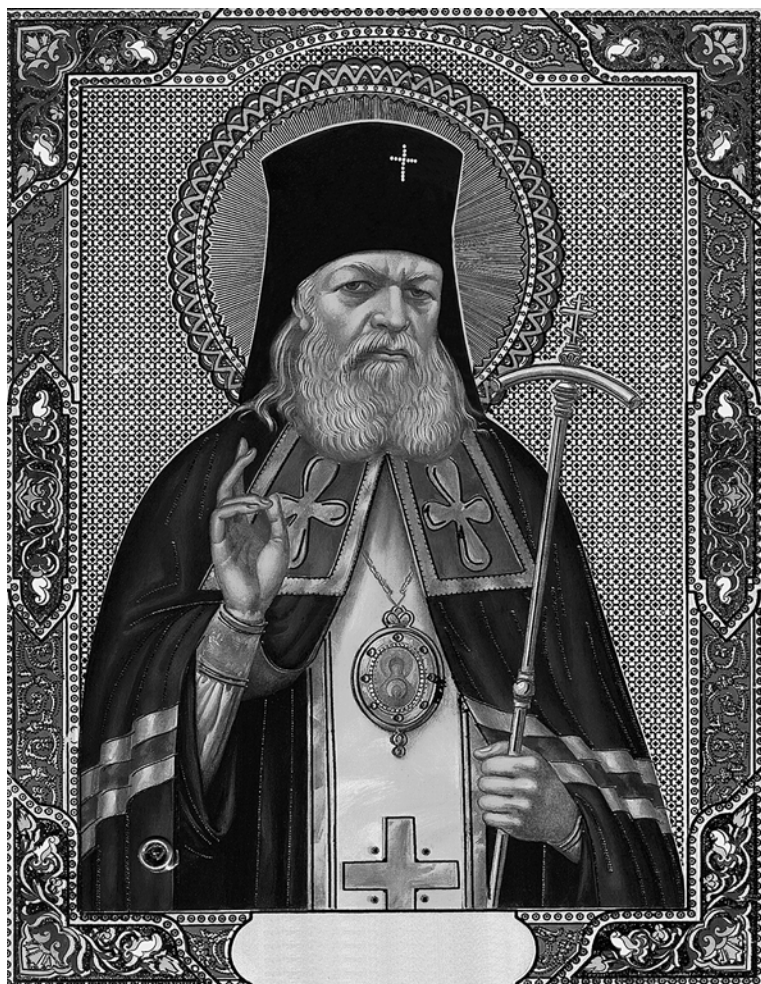
Rugaţi-vă şi dumneavoastră, fraţii mei iubitori de sfinţi, pelerini evlavioşi la sfintele moaşte ale celui între sfinţi Părintelui nostru Luca, Arhiepiscopul Simferopolului, Făcătorul de minuni şi Doctorul fără de arginţi, care sunt adăpostite în această mănăstire, ca să-mi dăruiască Dumnezeu şi Sfântul Său putere şi iluminare pentru a duce la bun sfârşit ascultarea mea.

Mă rog şi eu sau, mai degrabă vreau să sper că Dumnezeu îmi va împărtăşi agonia şi Se va îngriji, în felul în care doar El cunoaşte, ca în cele din urmă această carte,

oricât de deficitară şi rău scrisă ar fi ea, să le folosească duhovniceşte tuturor celor care o vor citi cu atenţie.

Sfântul Luca, prin viaţa şi minunile sale, să vorbească inimilor noastre, ale tuturor...

Sfânta Mănăstire *Panaghia Dovra*,
toamna anului 2005,
Arhimandrit Dionisios ANTHOPOULOS

Sfântul Luca Doctorul într-o icoană modernă în stil rusesc

VIAŢA SFÂNTULUI LUCA

Luca Doctorul este un sfânt contemporan. S-a născut în Crimeea, care pe atunci ţinea de Imperiul Rus (astăzi aparţine Ucrainei), în oraşul Kerci, pe data de 14/27 aprilie 1877. Numele său de mirean era Valentin Feliks Voino-Iaseneţki. Era unul dintre cei cinci copii pe care i-au avut părinţii săi. Tatăl, Feliks, era romano-catolic, bărbat cu inimă bună şi evlavios. Mama, Maria, era ortodoxă, femeie credincioasă, cu multă dragoste pentru cei aflaţi în suferinţă. Îi compătimea în special pe deţinuţi şi, cu toate că nu erau bogaţi, se îngrijea să trimită zilnic în închisori, şi oriunde era nevoie, diferite alimente.

Pe la sfârşitul anilor 1880, familia lui Valentin s-a mutat la Kiev, oraş vestit nu numai pentru că a fost prima capitală istorică a ruşilor, ci şi pentru marea şi sfânta mănăstire Lavra Kievului[1]. Stabilirea familiei Iaseneţki în acest oraş a jucat un rol hotărâtor în formarea personalităţii lui Valentin şi mai apoi în evoluţia sa. Micuţul Valentin petrecea ore în şir cercetând toate bisericile din oraş, şi în special Mănăstirea Lavra, care a dat până în zilele noastre peste o sută de sfinţi, la ale căror sfinte moaşte se închinau mii de pelerini credincioşi veniţi din toată Rusia. Ochii săi de copil nu se mai săturau să privească feţele acestor credincioşi creştini care, cu evlavia rusească specifică, îi păreau nu oameni, ci mai degrabă îngeri pământeşti, ce-L slăvesc zi şi noapte pe Preabunul Dumnezeu. Le privea feţele în timpul rugăciunii, metaniile până la pământ, observa cum stăteau în picioare cu

[1] Pecerska Lavra (n.tr.).

orele, felul evlavios în care sărutau sfintele icoane şi, în general, fiecare manifestare a credinţei lor autentice. Cu simţirea onestă a inimii sale de copil, recunoştea pe feţele lor sfinţenia vieţii şi frumuseţea virtuţilor. Vedea însă la ei şi semnele nefericirii omeneşti, ale durerii şi ale sărăciei, care îi umpleau de mâhnire inima gingaşă şi plină de compasiune. Deci a început încet-încet să picteze cu multă îndemânare aceste chipuri ale oamenilor „extralumeşti”, sau mai bine zis „supralumeşti”, atât de respectabile şi de iubite pentru el. Avea un talent atât de mare la pictură, încât în scurt timp a obţinut locul întâi la un concurs al Academiei de Arte.

Pictura nu era însă unicul lui dar. În paralel cu studiile, cerceta cu un zel deosebit Sfânta Scriptură. Ochii i se aplecau zilnic, ore în şir, asupra textelor sfinte, din care scotea „apa vieţii veşnice”. Îl impresionau foarte multe pasaje în Biblie şi le sublinia cu cerneală roşie, pentru a le găsi mai uşor. La acea vârstă fragedă, când evlavia începea să-şi facă simţită prezenţa cu putere în sufletul său, a citit un pasaj din Evanghelia după Matei, care l-a mişcat profund. Era următorul text: „Şi văzând mulţimile, I s-a făcut milă de ele că erau necăjite şi rătăcite ca nişte oi care n-au păstor. Atunci a zis ucenicilor Lui: Secerişul e mult, dar lucrătorii sunt puţini. Rugaţi, deci, pe Domnul secerişului, ca să scoată lucrători la secerişul Său” (Matei 9, 36-38). Inima sa a tresăltat la cuvintele Domnului şi, fără să-şi dea seama, a zis, ca pentru sine: „O, Doamne, îţi lipsesc lucrătorii!?”. Mai târziu, va considera întâmplarea drept prima chemare a Domnului de a deveni şi el lucrător la seceriş.

Dar, pentru moment, nu se gândea la asta. Gândurile sale de viitor se îndreptau spre om. Bunii lui părinţi, şi în special mama sa, i-au transmis o dragoste imensă faţă de semeni. Astfel Valentin, pentru a-şi pune viaţa în slujba aproapelui – mai ales a săracului –, plănuia să devină învăţător sau asistent medical de ţară, acolo unde cu adevărat ar fi fost nevoie de el. Câţiva prieteni care îi cunoşteau dorinţa ascunsă din suflet l-au sfătuit însă că ar putea oferi mai mult dacă ar practica meseria de doctor.

Valentin Voino-Iaseneţki, în perioada studenţiei
la Facultatea de Medicină a Universităţii din Kiev

Într-adevăr, Valentin a fost admis la facultate, unde, în scurt timp, i-a impresionat pe toţi cu rezultatele sale, inclusiv pe profesori. Îl interesa mult anatomia. Studia cu seriozitate corpul uman şi făcea schiţe amănunţite ale părţilor lui şi ale oaselor. Faptul că ani de-a rândul a desenat corpul uman l-a ajutat ulterior foarte mult în meseria aleasă. Colegii de facultate i-au spus că într-o bună zi va ajunge profesor de anatomie. După douăzeci de ani va deveni, într-adevăr, profesor de anatomie topografică şi de chirurgie.

La examenele de licenţă a avut rezultate excepţionale, şi nu doar prietenii, ci şi profesorii i-au propus să continue studiile, pentru a-şi asigura o carieră strălucită. Aşa ceva însă era departe de visul lui. În interiorul sufletului său răsuna zilnic, ca un dangăt de clopot, dorul de a-l sluji pe fratele aflat în suferinţă. Nu-l interesau catedrele universitare, ci cabinetul sărăcăcios dintr-un sat, unde putea să-şi ofere serviciile pentru alinarea aproapelui lipsit şi îndurerat.

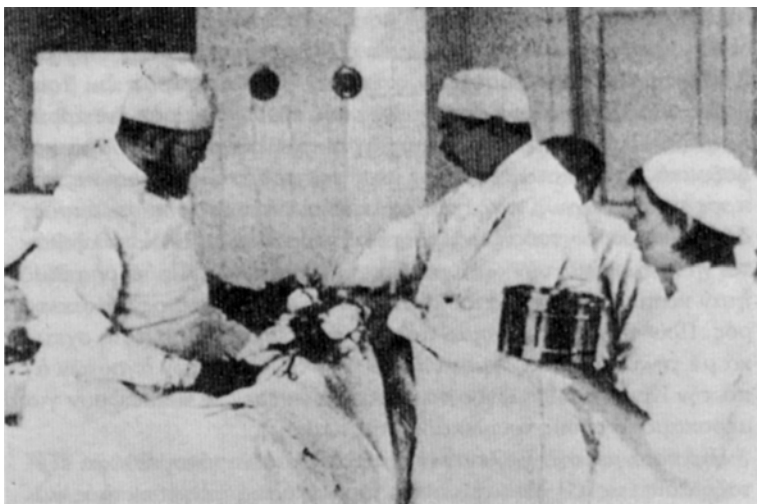
Prima ocazie de a-şi realiza visul şi de a se debarasa de planurile vanitoase propuse de ceilalţi i s-a oferit în primăvara anului 1904, când în Orientul Îndepărtat se dezlănţuia războiul ruso-japonez, cu urmări distrugătoare pentru ţara sa. Valentin a plecat pe front pe 30 martie 1904 şi, în cele din urmă, s-a stabilit în oraşul Cita, unde a lucrat ca chirurg la spitalul militar. Opera încontinuu, realizând intervenţii chirurgicale de la cele mai simple până la cele mai dificile şi complicate. Cu ajutorul lui Dumnezeu, după cum accentua mereu, intervenţiile lui aveau un succes nemaipomenit şi, în scurt timp, a ajuns renumit pentru cunoştinţele sale medicale şi marea experienţă în chirurgie.

La acelaşi spital lucra ca asistentă medicală şi Ana Vasilievna, pe care colegii şi pacienţii o strigau „sfânta asistentă". Şi nu pe nedrept, căci se evidenţia dintre toţi nu atât prin frumuseţe, cât mai ales prin deosebita ei bunătate, politeţe şi blândeţe. Înfăţişarea smerită a acestei tinere a atras atenţia chirurgului, care vedea în ea soţia potrivită pe care dorea să o aibă lângă el. Astfel, la scurt timp, bunul Valentin s-a căsătorit cu buna Ană, pentru ca împreună să întemeieze o familie bună şi binecuvântată.

Valentin (al doilea, la dreapta, în ultimul rând),
cu personalul spitalului militar, în oraşul Cita, anul 1904

Valentin (stânga), în timpul unei intervenţii chirurgicale

Ana Vasilievna, infirmieră,
soţia lui Valentin, în uniforma Crucii Roşii

Nu mult după aceea, a fost numit doctor în orașelul Ardatov și mai apoi la spitalul din Verhni Liubaz. Acolo Valentin și Ana au locuit destul timp și au dat naștere primilor doi copii – Mihail (1907) și Elena (1908). În acest răstimp, Valentin a căpătat faima de chirurg excepțional. Toți doreau să fie operați de el, și astfel a ajuns să lucreze de la nouă dimineața până seara, consultând totodată mulți pacienți în cabinetele ambulatoriului. Nu lua în calcul oboseala și extenuarea fizică provocate, firesc, de atâtea ore de activitate intensă. La el avea întâietate datoria față de frații aflați în suferință, în persoana cărora nu vedea nici o deosebire de sex sau de origine, neam sau religie, bogăție sau sărăcie, ci numai pe Iisus Hristos Însuși. Răsunau înăuntrul său cuvintele Aceluia Care a zis: „Dacă ați făcut unuia dintre frații Mei prea mici, Mie Mi-ați făcut” (Matei 25, 40). Era imposibil pentru acest om al dragostei să ignore cuvintele divine. Pentru el, Evanghelia nu era doar literă, ci un mod de viață prin excelență.

Superiorii lui din regiune l-au transferat la spitalul periferic din orașul Fatez, iar în 1909 a plecat la Moscova. Acolo a ucenicit la clinica de chirurgie a profesorului Diakonov. Valentin s-a dăruit cu entuziasm cercetării medicale, concentrându-și strădaniile asupra noilor tehnici de anesteziere, care puteau face mai suportabilă durerea pacienților și mai ușoară munca medicilor. În paralel cu munca de cercetare, a lucrat și în spitalul raional din satul Romanovka. Din datele oficiale păstrate aflăm că, în perioada cât a lucrat acolo Valentin, numărul bolnavilor care veneau la cabinetele ambulatorii ale spitalului a ajuns la 31.640 pe an. El însuși a efectuat peste trei sute de intervenții chirurgicale în acest interval, în condiții aproape rudimentare. Înainte de a pleca din Romanovka, i s-a născut al treilea copil, Alioșa.

După un an și jumătate, s-a mutat din nou lângă Moscova, în orașul Pereslavl-Zalesski, unde a preluat responsabilitățile de medic-șef și chirurg, lucrând în același ritm extenuant.

Medicul Valentin Voino-Iaseneţki, la începutul anului 1910

Între timp, în 1914, a izbucnit Marele Război, adică Primul Război Mondial, în a cărui vâltoare a fost atras aproape imediat şi Imperiul Rus. Ţara lui Valentin lupta pe trei fronturi concomitent. În nord, cu Germania Kaiserului, în sud-vest, cu Austro-Ungaria Habsburgilor, şi în sud, cu Imperiul Otoman al Sultanului. Pierderile de vieţi omeneşti erau imense, nu numai pe front, ci şi în restul ţării. Războiul presupunea costuri uriaşe, iar ele, la rândul lor, creşterea impozitelor, sărăcie, foamete, boli...

În acele vremuri grele (1915-1916), Valentin a fost solicitat să conducă şi un spital militar, unde s-a pus în slujba soldaţilor răniţi. Intervenţiile chirurgicale, chiar şi cele mai complicate, reuşeau întotdeauna. S-a evidenţiat în mod special în operaţiile la ochi şi mulţi erau bolnavii care îşi recăpătau vederea prin mâinile binecuvântate ale excepţionalului medic.

În 1916, Valentin şi-a susţinut doctoratul pe un subiect legat de anestezia locală, entuziasmându-i pe profesori. Cu puţin timp înainte de a pleca din Pereslavl-Zalesski, i-a venit ideea să descrie experienţele din activitatea sa de chirurg într-o carte, pe care să o intituleze *Studii de chirurgia infecţiilor purulente*. Imediat după ce a început să lucreze la ea – la finalizarea prologului – a trăit o experienţă ciudată, al cărei sens l-a înţeles abia după mulţi ani. L-a străfulgerat gândul că, după ce va termina cartea, o va semna cu nume de episcop. A fost surprins, din moment ce niciodată nu i-a trecut prin minte să devină preot, şi cu atât mai puţin episcop. Însă, după cum a mărturisit el însuşi mai târziu, „cele pe care nu le cunoaştem noi despre noi înşine le ştie Domnul Atotştiitorul de când suntem în pântecele maicii noastre”.

Între timp, familia lui Valentin şi a Anei s-a mărit cu încă un copil. Un băieţel care a primit numele tatălui său, Valentin. Se pare că era ultima bucurie pe care o trăiau împreună...

Nenorocirea a lovit-o mai întâi pe sora mai mare a Anei, care şi-a pierdut ultima fiică în Crimeea, din cauza unei

forme galopante de tuberculoză. Mama îndurerată a căutat compasiune la „sfânta asistentă”, adică la sora ei Ana. Astfel, la începutul anului 1917, aceasta i-a vizitat, aducând printre bagaje şi un catastrofal – după cum se va dovedi mai târziu – „suvenir”: pătura de bumbac cu care o acoperea pe fiica ei bolnavă. Valentin a avertizat-o pe Ana că această pătură, cu toată valoaărea ei sentimentală pe care o are pentru sora sa, era periculoasă, întrucât putea fi infestată cu tuberculoză. Îndurerata lui soţie nu l-a ascultat. Din nefericire, el a avut dreptate... Ana s-a molipsit şi, nu după mult timp, Valentin a observat primele simptome de tuberculoză. Starea sănătăţii ei s-a înrăutăţit progresiv. Puterile o părăseau, nu putea să-şi îndeplinească nici măcar îndatoririle casnice şi în scurt timp a căzut la pat.

În acea iarnă, din cauza războiului şi a situaţiei politice confuze din ţară, cele mai sărace pături sociale, în special mulţimile de muncitori din oraşe care trăiau în cele mai mizere condiţii, au căzut pradă foametei. Nemulţumirea generală era imensă şi tocmai ea a fost suportul pentru proclamarea revoluţiei şi a abolirii regimului ţarist de către o mică, iniţial, organizaţie politică extremistă – comuniştii bolşevici. Aceştia au organizat greve de amploare şi lozinca lor de încetare imediată a războiului a găsit ecou în rândul maselor muncitoreşti. Politica internă era tulbure. La început, ţarul a fost nevoit să facă reforme, cedând puterea unor formaţiuni guvernamentale mai democratice, însă mai târziu a fost obligat să renunţe la tron. Pentru comuniştii bolşevici însă instituirea unei democraţii de tip occidental era la fel de nedorită, fiind considerată o piedică în împlinirea planurilor lor de obţinere şi păstrare a puterii. Astfel că s-au răsculat, în octombrie 1917, în Petersburg, capitala ţării, şi cu sprijinul răzvrătiţilor din armată şi din marină au desfiinţat guvernul legal, condus de primul-ministru Kerenski, şi l-au înlocuit cu cel sovietic. După un val de violenţe şi teroare, printre ale cărui victime s-au numărat toţi membrii familiei ţariste, au reuşit să-şi impună puterea în cea mai mare parte a ţării, chiar dacă erau încă în minoritate numerică (la alegerile din luna noiembrie a anului 1917, bolşevicii aveau

doar 24,5% din voturi, spre deosebire de socialiştii moderaţi, care întruneau 48,5%, dintr-un total de 41.000.000 alegători, adică 80% din masa electorală).

Germania – care îi găzduise, îi susţinuse financiar şi chiar îi ajutase să se întoarcă în Rusia pe toţi teoreticienii şi conducătorii exilaţi ai bolşevicilor (în frunte cu Lenin) – dorea să recunoască diplomatic noul regim, cu care a şi semnat un pact (Brest-Litovsk) în condiţii împovărătoare pentru Rusia comunistă (ţara pierdea 1/3 din teritoriu, 1/4 din populaţie, 1/3 din terenurile cultivabile, 27% din venitul naţional şi 50% din puterea industrială). În acest fel se achitau comuniştii faţă de Germania pentru „bunele servicii” şi „susţinerea” ei în lupta pe care o duceau.

Odată asigurată pacea, putea începe, în sfârşit, lucrarea „înnoitoare” a noului regim, care însemna distrugerea treptată a tot ceea ce amintea de monarhie şi de guvernele democratice de tip occidental sau contribuise la sprijinirea lor. Astfel, în vâltoarea sângerosului război civil izbucnit între „Albi” şi „Roşii”, guvernanţii bolşevici au trecut, în numele poporului, la arestarea şi urmărirea în masă nu numai a opozanţilor, ci şi a tuturor celor care erau bănuiţi că ar putea să aibă convingeri diferite.

Bineînţeles că a fost luată în vizor şi Biserica Ortodoxă. Pentru teoreticienii comunismului, religia era un mijloc de retardare a maselor – iar pentru Marx, era „opiumul poporului” –, de aceea bolşevicii s-au străduit să o desfiinţeze cu un zel neobosit. Bisericile şi mănăstirile, după ce au fost prădate şi spoliate de toate bunurile de valoare, au fost aruncate în aer sau, în cel mai fericit caz, transformate în magazii, grajduri, săli de sport sau săli de dans etc. Preoţii şi călugării erau arestaţi, executaţi după o procedură sumară, maltrataţi cu mijloace brutale şi groaznice până ce îşi dădeau duhul sau erau îngropaţi de vii. A fost interzisă predica duminicală, considerată propagandă religioasă şi acţiune perfidă împotriva poporului. Poporul binecredincios din Rusia, şi mai ales cel din pătura cea mai de jos (ţăranii constituiau 82% din populaţia ţării, iar dintre ei doar 0,02% aparţineau partidului bolşevicilor), care era firesc să nu accepte această

siluire a credinţei lor, a plătit foarte scump nesupunerea lui. Regiuni întregi au fost lăsate în paragină, pentru ca ţăranii să moară din cauza foamei şi a bolilor, după ce mai întâi li s-au furat efectiv toate produsele – chiar şi cele strict necesare pentru supravieţuire – pe baza acuzaţiei că le-ar fi ascuns în magazii pentru a le mări preţul exagerat de mult în defavoarea locuitorilor oraşelor, care trăiau în lipsuri. Pe de altă parte, faimoasa VŢK[2], poliţia secretă a noului regim, a arestat, a întemniţat, a ucis, a terorizat sau, în cel mai bun caz, a deportat mii de ţărani şi locuitori nevinovaţi din provincie. Era de ajuns ca cineva să ascundă chiar şi o icoană sau să fie văzut că intră în biserică pentru a fi considerat contrarevoluţionar şi trimis în Gulag[3], teribilele lagăre de muncă din Siberia.

Mult mai periculoşi erau consideraţi oamenii de ştiinţă, intelectualii, şi în general cetăţenii educaţi, care ar fi putut avea o poziţie opusă orânduirii politice a ţării. Mulţi dintre aceştia au fost arestaţi fără nici o acuzaţie şi întemniţaţi în închisorile de stat pentru „reeducare" şi „reorientare politică". Unul dintre ei a fost Valentin Iaseneţki, care, încă de la începutul anului 1917, se mutase împreună cu familia la Taşkent, unde a preluat postul de director şi medic chirurg la spitalul Novo-Gorodsk. Acolo, celebrul medic chirurg, a cărui mare evlavie şi credinţă nemascată în Dumnezeu erau considerate de noul regim elemente suspecte ce trădau o „acţiune antipopulară", a fost arestat pe baza acuzaţiilor unui cleptoman alcoolic – funcţionar al spitalului – care îl ura pe Valentin, şi reţinut timp de mai multe ore în atelierele gării, unde a fost încropit un tribunal popular provizoriu care îi judeca şi imediat după aceea îi executa prin împuşcare pe „contrarevoluţionarii" şi pe „sabotorii" din regiune. Din fericire, la tribunal era de faţă, în calitate de cadru

[2] *Vserosiiskaia Cerezvâciainaia Komissia po boribe s contrrevoliuţiei i sabotajem*, Comisia Extraordinară Pan-rusă pentru lupta împotriva Contrarevoluţiei şi sabotajului.

[3]Gulag, în cazul de faţă, se referă la totalitatea lagărelor de muncă forţată şi în chisorilor şi lagărelor de detenţie şi de tranzit sovietice; vine de la abreverea GULAG: *Glavnoie Upravlenie Ispravitelino-Trudovîh Lagherei*: Administraţia Generală a Lagărelor de Muncă.

de partid, un alt funcţionar al spitalului, care îl preţuia foarte mult pe doctorul Valentin, şi s-a îngrijit ca acesta să fie eliberat, după şaisprezece ore de arest. Astfel Valentin, cu ajutorul lui Dumnezeu (după cum credea nestrămutat), a scăpat de la o moarte sigură.

Vestea despre arestarea lui Valentin a ajuns repede acasă la el, provocând panică în familie, în special încercatei Ana. Aşteptarea îndelungată şi stresantă a afectat-o psihic. A suferit o cădere nervoasă şi a cedat. Starea sănătăţii ei s-a înrăutăţit rapid, încât nici măcar întoarcerea lui Valentin nu a reuşit să o mai ajute cu ceva. Astfel, în câteva zile febra şi durerile îngrozitoare au doborât-o. Cu puţin timp înainte de a muri, a cerut să-i vadă pe cei patru copii ai ei. S-a ridicat uşor pe pat, i-a însemnat cu semnul Sfintei Cruci pe frunte, fără să-i sărute, pentru a nu-i molipsi de boala ei fatală. După ce şi-a luat rămas bun de la ei, s-a întins liniştită pe pat şi uşor, uşor s-a stins. Avea treizeci şi opt de ani şi a lăsat în urmă un soţ care o adora şi patru copii cu vârste cuprinse între şase şi doisprezece ani.

Moartea Anei l-a zdruncinat pe Valentin, care a simţit că i se crapă pământul sub picioare. Şi-a pus însă toată credinţa şi încrederea în voia şi pronia lui Dumnezeu. De aici a luat tot curajul şi puterea de care avea nevoie pentru a se pune din nou pe picioare şi şi-a continuat viaţa şi slujirea medicală cu şi mai mult zel decât înainte.

Mulţi au afirmat că moartea soţiei sale l-a determinat să se îndrepte intens spre Biserică şi credinţă. Această afirmaţie însă nu este adevărată. Valentin întotdeauna a fost credincios, o dovedea cu vieţuirea lui înţeleaptă şi aşezată, cu nobleţea caracterului său, cu dragostea şi interesul faţă de fratele aflat în suferinţă. Modul evlavios de viaţă se vedea şi în felul cum opera. Fiecare intervenţie chirurgicală era un adevărat ritual religios pentru credinciosul doctor.

În sala de operaţii avea o icoană a Maicii Domnului. Înaintea fiecărei intervenţii chirurgicale stătea în faţa ei, îşi făcea cruce cu multă evlavie şi se ruga fierbinte preţ de câteva minute. Apoi, cu o bucată de vată înmuiată în iod

făcea semnul crucii pe trupul pacientului, acolo unde urma să facă incizia. Astfel, cu ajutorul Maicii Domnului, cu rugăciunile sfinţilor şi cu puterea Sfintei Cruci, începea intervenţia şi, în mod minunat, de fiecare dată (după cum el însuşi mărturisea, spre slava lui Dumnezeu) era încununată de succes.

„Ciudatele" obiceiuri ale lui Valentin i-au stârnit pe membrii de partid şi, la începutul anului 1920, în timpul inspecţiei efectuate de o comisie de control în spitalul unde lucra, a fost dat ordinul strict ca icoana Maicii Domnului să fie îndepărtată din sala de operaţii. Logica lor era că, din moment ce există separare între Stat şi Biserică, este interzisă expunerea în spaţii publice a simbolurilor religioase, care afectau sentimentele poporului de echidistanţă religioasă sau de neapartenenţă la vreo religie.

Valentin, fără să ia în calcul urmările, a reacţionat puternic şi a ieşit din spital, declarând că nu se va întoarce la îndatoririle sale decât atunci când icoana Maicii Domnului va fi aşezată din nou la locul ei. Membrii de partid din cadrul comisiei erau neînduplecaţi, la fel şi Valentin, el s-a împotrivit cu curaj unei conduceri care nu ştia ce este ezitarea şi avea puterea să-l şteargă cu totul de pe faţa pământului. Lucrurile însă s-au desfăşurat altfel.

La puţin timp după acest eveniment, a fost adusă la spital, în stare gravă, soţia unuia dintre membrii cei mai importanţi ai partidului, necesitând o intervenţie chirurgicală de urgenţă. Femeia cerea insistent să nu fie operată decât de profesorul Iaseneţki. L-au chemat deci înapoi la spital şi i-au cerut să facă operaţia. Valentin, chiar dacă o compătimea, a refuzat să intre în sala de operaţii fără icoană. În cele din urmă, soţul bolnavei a promis că icoana va fi pusă la locul ei a doua zi dimineaţă, numai să facă operaţia. Valentin a fost de acord şi operaţia a reuşit. A doua zi, icoana era la locul ei. Doctorul cel credincios a reuşit să învingă statul ateu, care în schimb nu va uita niciodată această înfrângere.

Una din tacticile perfide pe care le folosea statul ateu pentru desfiinţarea Bisericii Ortodoxe se baza pe vechiul

principiu „separă şi domină”. Cu ajutorul unor clerici sperjuri, care nu trăiau o viaţă bisericească autentică, şi al unor cadre politice, a fost înfiinţată aşa-zisa „Biserică vie”, care la început a zdruncinat şi a sfâşiat Biserica Ortodoxă a lui Hristos. „Înnoitorii”, după cum se numeau, au dominat o vreme în majoritatea parohiilor şi i-au alungat pe episcopii şi preoţii care au rămas credincioşi tradiţiilor şi rânduielii bisericeşti. Încet-încet, poporul binecredincios şi-a dat seama de perfidia scopurilor şi a mijloacelor pe care le folosea „Biserica vie” şi s-a opus propagandei aşa-zise novatoare (în esenţă, total lumească şi subjugată partidului), sprijinindu-i pe adevăraţii păstori de suflete.

Ca reacţie, „Biserică vie” liberală a declanşat în numele „noii credinţe populare” represalii împotriva clericilor care continuau să se opună înnoirilor impuse în mod brutal. În strădania lor de a strivi „capul şarpelui”, au umilit şi au târât ierarhi şi preoţi iluştri în faţa tribunalelor-caricatură, formate din clerici şi mireni. Mulţi episcopi au fost condamnaţi şi şi-au pierdut episcopiile, preoţii – parohiile, şi nu puţini au fost aceia cărora li s-a interzis chiar să slujească sau au fost surghiuniţi ca nişte criminali de drept comun în nesfârşitele întinsuri din Răsărit.

La un asemenea tribunal clerico-mirenesc constituit împotriva Arhiepiscopului Inochentie al Taşkentului şi Turkistanului, a fost citat „tovarăşul” Valentin. În timpul procesului însă, credinciosul doctor l-a apărat cu patos pe episcopul calomniat şi s-a pronunţat cu mult curaj în favoarea rânduielilor bisericeşti autentice. Argumentele sale, susţinute într-o manieră retorică fără seamăn, au impresionat nu numai auditoriul, ci şi pe însuşi Arhiepiscopul Inochentie care, în cele din urmă, a fost găsit nevinovat. După încheierea procesului, arhiepiscopul s-a apropiat de Valentin să-i mulţumească pentru că i-a luat apărarea şi i-a lăudat darul oratoric. Vorbeau plimbându-se în jurul bisericii. La un moment dat, Arhiepiscopul Inochentie s-a întors spre Valentin şi i-a spus: „Doctore, trebuie să vă faceţi preot!”. Atunci el, fără să reflecteze nici o clipă, i-a răspuns: „Înaltpreasfinţia Voastră, dacă este voia Domnului să fiu preot, voi ajunge...”.

Arhiepiscopul Taşkentului şi Turkistanului,
Inochentie, (stânga) şi Pr. Valentin (dreapta)

Valentin tocmai răspundea chemării lui Dumnezeu de a primi marele dar al preoţiei. Biserica era prigonită, lucrătorii Evangheliei au rămas puţini şi trebuia să se mobilizeze cu toţii pentru a salva corabia Bisericii, care se clătina. În interiorul său s-a trezit gândul care îl încercase şi în tinereţe: „O, Doamne, Îţi lipsesc lucrătorii!?”. Fără ezitare, a acceptat chemarea Domnului, care venea prin buzele unui episcop.

Într-adevăr, pe 26 ianuarie 1921, medicul Valentin a fost hirotonit diacon de Arhiepiscopul Inochentie şi după o săptămână, la sărbătoarea Întâmpinării Domnului, a primit şi a doua treaptă, cea de preot.

Era o perioadă dificilă. Războiul civil încă se desfăşura, chiar dacă se apropia de sfârşit (se va încheia cu reprimarea sângeroasă a revoltei flotei din Kronstadt în luna martie 1921). Regimul comunist, care la început s-a clătinat pentru ca mai apoi să se stabilizeze, a început acum să se răzbune pentru cei 980.000 de tovarăşi membri ai Armatei Roşii, care s-au prăpădit în războiul civil (bineînţeles că nu se punea problema celor 6.000.000 de civili neînarmaţi ucişi în timpul războiului respectiv). Arestările şi execuţiile susţinătorilor „Albilor” învinşi sau ale socialiştilor refractari erau la ordinea zilei. „Teroarea roşie”, după cum a rămas în istorie acea perioadă, a fost impusă în cele din urmă în întreaga nefericită Rusie, unde trebuia să fie distrus tot ceea ce amintea de trecut.

În acest climat, părintele Valentin ducea lupta propriei sale misiuni. Împletind obligaţiile pastorale cu cele medicale, păstrându-şi postul de medic-şef al Spitalului General din Taşkent, opera zilnic şi preda la Facultatea de Medicină, purtând totdeauna reverendă şi cruce. Era o provocare pentru regim şi mulţi au fost aceia care l-au sfătuit sau l-au ameninţat să nu mai poarte reverendă şi cruce şi să renunţe la preoţie. Nimic însă nu a putut schimba hotărârea şi mărturia vieţii părintelui Valentin.

De altfel, lumea îl iubea nu numai pentru că era un strălucit om de ştiinţă sau – după opinia tuturor – cel mai mare chirurg al vremii sale, ci şi pentru că arăta o mare dragoste tuturor, şi mai ales pacienţilor săi, pe care îi înconjura cu iubire părintească şi cu solicitudine.

Patriarhul martir Tihon, Întâistătătorul Bisericii Rusiei,
în primii ani de prigoană, după revoluţia bolşevică

În duminici, slujea la catedrala din Taşkent. Arhiepiscopul Inochentie i-a încredinţat misiunea de a predica şi, astfel, părintele Valentin a devenit un predicator renumit. În curând, va primi responsabilităţi şi mai mari...

Provocările „Bisericii vii” l-au determinat pe Arhiepiscopul Inochentie să vorbească deschis, în termeni duri, la adresa schismaticilor şi să descopere poporului dreptcredincios adevărata lor faţă, chemându-i pe creştini să rămână credincioşi Patriarhului Tihon, care era întemniţat, şi Sfântului Sinod al Patriarhiei. Acţiunea lui Inochentie l-a pus în conflict direct cu regimul politic şi, în consecinţă, şi-a pierdut scaunul, aflându-se la un pas de a fi surghiunit din Taşkent. Astfel, oraşul şi Arhiepiscopia Taşkentului şi Turkistanului au rămas fără episcop.

În această situaţie dificilă, în care schismaticii jubilau şi se pregăteau să preia frâiele Bisericii Ortodoxe locale, a intrat în acţiune părintele Valentin. La iniţiativa lui s-a organizat o întrunire a clericilor şi laicilor credincioşi Ortodoxiei, pentru a fi dezbătută situaţia eparhiei de după îndepărtarea lui Inochentie.

La întrunire, întregul cler şi poporul au hotărât într-un glas ca păstorirea Arhiepiscopiei să fie preluată de părintele Valentin, în a cărui persoană vedeau cu toţii omul virtuos care ar fi putut ajuta Biserica locală cu cuvântul şi cu exemplul său, în acele vremuri grele.

Părintele Valentin, cu toate că nu se considera vrednic de o asemenea cinste şi răspundere, a ascultat de voia Domnului, exprimată prin voinţa şi votul poporului. În acele zile se afla la Taşkent episcopul exilat din Ufa, Andrei (care, deşi avea convingeri de stânga, a intrat în conflict cu regimul pentru că s-a împotrivit practicilor lui extremiste şi antidemocratice, ceea ce l-a dus la pierdera scaunului). Acesta a aflat cu bucurie despre alegerea de întreaga Biserică a părintelui Valentin în scaunul de Arhiepiscop al Taşkentului. A rămas impresionat de felul de a fi şi de virtuţile episcopului ales, pe care l-a şi tuns în monahism (pe ascuns, în locuinţa părintelui Valentin), dându-i numele de Luca, în

cinstea Sfântului slăvitului Apostol şi Evanghelist Luca Doctorul. Nu putea însă să-l hirotonească episcop, deoarece, conform sfintelor canoane, era nevoie de prezenţa a trei sau a cel puţin doi episcopi. I-a propus să meargă (bineînţeles, cu toate precauţiile de rigoare, pentru a fi evitată reacţia schismaticilor) în oraşul Penjikent unde se stabiliseră doi episcopi exilaţi, Daniel al Bolhovului şi Vasile al Suzdalului.

Într-adevăr, părintele Luca, împreună cu un diacon, cu un preot şi cu fiul său mai mare, a mers cu greu până la Penjikent, unde, în cele din urmă, pe data de 18/31 mai 1923 a fost hirotonit episcop în biserica „Sfântului Nicolae", cu uşile încuiate.

Întorcându-se la Taşkent, episcopul Luca a anunţat că va sluji în catedrală, pe care între timp o ocupaseră schismaticii. Doar la auzul intenţiei lui, aceştia au părăsit biserica, în care de acum înainte va sluji el. „Novatorii" au pierdut prima bătălie, dar nu intenţionau să renunţe la încercarea de a prelua controlul asupra Bisericii din Taşkent.

Încă de a doua zi, jurnaliştii aserviţi partidului şi schismaticilor au început să-l atace pe noul episcop în ziarul „Turkestanskaia Pravda" („Adevărul de Turkestan"), acuzându-l a fi un „carierist ambiţios" şi „pseudoepiscop necanonic". În acest fel, încercau să-l defăimeze pe episcopul Luca şi să întoarcă opinia publică împotriva lui (tehnică veche folosită şi în zilele noastre).

De la început, viaţa şi slujirea episcopului Luca au fost o adevărată Golgotă. Nu au trecut multe zile de la hirotonie, că într-o sâmbătă seara, pe 9 iunie 1923, au sosit la reşedinţa sa doi agenţi ai serviciilor secrete, care au început să-i percheziţioneze casa şi l-au anunţat, sub privirile speriate ale copiilor, că aveau ordin să-l aresteze. După ce şi-a luat rămas bun de la copiii înspăimântaţi, pe care i-a încredinţat unei credincioase, Sofia Sergheevna Veleţkaia, i-a urmat fără să riposteze pe cei doi miliţieni, care l-au dus, mai întâi, la sediul lor şi, mai apoi, în închisoarea GPU-ului[4]. El însuşi mărturiseşte:

---

[4] *Gosudarstvennoie Politiceskoie Upravlenie*, Direcţia Politică de Stat.

Luca, Episcop de Taşkent şi Turkistan

„Aşa au început pentru mine cei unsprezece ani de temniţe şi exiluri. Cei patru copii ai mei au fost daţi în grija Sofiei Sergheevna. Au fost alungaţi din locuinţa destinată medicului-şef şi li s-a pus la dispoziţie un spaţiu mic, în care au putut încăpea doar după ce copiii au zidit o mansardă, obţinând astfel încă un etaj. Pe Sofia Sergheevna nu au alungat-o de la serviciu, şi din salariul ei trăiau atât ea, cât şi copiii."

Sfântul episcop era pregătit pentru această situaţie. El ştiuse că, din momentul în care va îmbrăca rasa martirică a mărturisirii lui Iisus cel Răstignit, viaţa lui va fi o cruce, un martiriu de bunăvoie, care îl poate duce chiar şi la moarte. De aceea, îşi pregătise deja testamentul, sfaturile şi învăţăturile sale iubiţilor săi păstoriţi, pentru a nu se teme de ameninţări şi de violenţa la care îi supuneau schismaticii, rămânând statornici în credinţa cea dreaptă şi în tradiţia şi rânduiala bisericească. Testamentul său a circulat dactilografiat, încă de a doua zi după ce a fost arestat, în destule exemplare pentru ca evlavioşii creştini să fie informaţi de acţiunile regimului politic.

Schismaticii bolşevici, membri ai regimului, ştiau cât de iubit era episcopul Luca de toţi oamenii, inclusiv de cei ce nu ţineau de Biserica Ortodoxă. Doctorul episcop se bucura de o mare preţuire, pe de o parte, datorită caracterului său deosebit, iar pe de alta, datorită strălucitei activităţi în domeniul medicinei. Pentru a putea justifica arestarea ilegală şi lipsită de raţiune, au pus la punct o campanie de defăimare şi calomniere a lui în presa partidului de tip agromuncitoresc (de altfel singura existentă). Îl acuzau că este colaborator contrarevoluţionar al cazacilor autonomişti din Orenburg şi spion al englezilor, cu care avea legături prin intermediul Turciei.

La procesele intentate, încercau să analizeze convingerile sale politice şi eventualitatea unei cooptări în favoarea regimului. Pe Sfântul Luca nu l-a preocupat niciodată politica. Obiectivele sale erau: credinţa în Dumnezeu, binele comun, dragostea faţă de aproapele, libertatea persoanei

şi virtutea. Din moment ce dictatura proletară atee şi intolerantă îi priva pe oameni de aceste valori de bază, era de aşteptat ca poziţia sa să fie contrară filosofiei şi practicilor regimului politic.

Sfântul a fost întemniţat până la sosirea de la Moscova a ordinelor referitoare la soarta lui. În temniţă, episcopul doctor a reuşit să finalizeze cartea sa *Studii de chirurgia infecţiilor purulente*. Pe copertă semna: „Episcop Luca. Profesor Voino-Iaseneţki”. În aceste condiţii s-a împlinit gândul ciudat şi de neînţeles, atunci, pe care l-a avut înainte cu mulţi ani, pe când începea scrierea ei. Cum era de aşteptat, Ministerul a interzis publicarea lucrării, şi aceasta deoarece nu putea accepta semnătura sa ca „Episcop Luca”. Miopia statului a privat ştiinţa medicală de o lucrare importantă care, cu siguranţă, ar fi oferit un ajutor imens în combaterea suferinţei umane.

Între timp, „Biserica vie”, după succesul repurtat prin întemniţarea episcopului locului ales de popor, s-a sălbăticit în adevăratul sens al cuvântului. A invadat toate bisericile şi cu frenezie a sărbătorit victoria „reformei” împotriva „criminalilor şi a speculanţilor de duminică”, după cum îi numea ironic pe clericii canonici. Bisericile lor însă au rămas goale. Poporul dreptcredincios nu-i urma şi ei ştiau că responsabil de aceasta era episcopul martir care, chiar şi închis, continua să-i inspire şi să-i influenţeze pe oamenii păstoriţi de el. Astfel, s-a hotărât îndepărtarea lui din oraşul Taşkent.

Autorităţile l-au informat că va fi transferat la Moscova şi i-au permis să se pregătească de călătorie, dându-i răgaz o zi. Ştirea s-a răspândit repede şi, în scurt timp, căsuţa lui s-a umplut de oameni veniţi să-şi ia adio de la bunul lor păstor, să ia binecuvântare şi să-şi exprime regretul pentru despărţirea impusă. La un moment dat, episcopul prigonit a părăsit casa pentru a vizita mormântul soţiei sale, Ana. Cu emoţie, s-a oprit în faţa mormântului simplu şi a citit un Trisaghion. În minte i s-au perindat toate acele zile fericite pe care le-au petrecut împreună şi, emoţionat,

a lăcrimat, fără a se plânge însă de situaţia lui actuală. Dimpotrivă, a slăvit şi a mulţumit lui Dumnezeu pentru că s-a învrednicit să sufere în numele Lui, chiar dacă suferinţele sale erau mici în comparaţie cu Patimile Aceluia Care a primit moarte de bunăvoie pentru mântuirea lumii.

A doua zi, Sfântul, emoţionat, şi-a luat rămas bun de la copiii săi şi, însoţit de angajaţi ai serviciilor secrete, a fost îmbarcat în trenul care urma să-l ducă la Moscova, spre un viitor necunoscut.

Locomotiva cu aburi însă, chiar dacă fluiera plecarea, nu putea porni. O mare de oameni se aşezase pe liniile de cale ferată şi îi bara drumul, ca o dovadă a indignării faţă de hotărârile abuzive ale regimului. Deranjaţi de ceea ce se petrece, „lupii cu blană de oaie” au abandonat masca de „servitori ai poporului” şi au ordonat forţelor de ordine dispersarea violentă a mulţimii. Locomotiva a pornit. Poporul lui Dumnezeu îşi lua adio cu lacrimi în ochi de la iubitul lor episcop şi părinte duhovnicesc. O mare emoţie l-a cuprins şi pe Sfântul, care a simţit că i se rupe inima şi o parte din ea rămâne acolo, în urma lui, în Taşkent, la prima turmă cuvântătoare pe care harul lui Dumnezeu i-o încredinţase.

Ajungând la Moscova, noua capitală a statului sovietic, a fost dus la birourile GPU, unde, după o chestionare de rutină, i s-a adus la cunoştinţă că putea să circule liber prin oraş şi că va trebui să revină aici peste o săptămână.

După ce a trecut perioada stabilită şi episcopul s-a întors la GPU, fără multe explicaţii sau acuzaţii concrete, a fost informat că este arestat din nou şi condamnat la privare de libertate în închisoarea Butîrki. Era printre cele mai dure şi inumane închisori din Moscova, destinată deţinuţilor politici şi celor mai periculoşi criminali de drept comun.

Viaţa în temniţă era monotonă şi plină de melancolie. Atmosfera din jurul său era una potrivnică, inclusiv din partea celorlalţi deţinuţi. Însă nobleţea şi bunătatea sa l-au făcut, în cele din urmă, să câştige respectul majorităţii. În temniţă a descoperit şi primele simptome de insuficienţă cardiacă, boală care de acum înainte îl va însoţi pe tot parcursul

vieţii. Funcţionarea deficitară a inimii îl făcea să respire greu, iar picioarele lui au început încet, încet să se umfle, făcându-l să nu mai poată sta mult timp fără să se aşeze.

Închisoarea Butîrki din Moscova. Aici a fost întemniţat Sfântul Luca

Suferinţa îi era amplificată şi de veştile proaste despre familia sa, care o ducea foarte greu. Fiul său mai mare, Mihail, a venit să-l viziteze la închisoare şi i-a povestit despre problemele cu care se confruntau. El însuşi fusese nevoit să plece din Taşkent şi să practice o meserie cu mare grad de periculozitate la Kiev, pentru a-şi putea întreţine fraţii mai mici. Sfântul s-a întristat foarte tare pentru suferinţele copiilor săi, însă din închisoare nu putea face nimic altceva decât să se roage la Dumnezeu şi să invoce mila Sa nesfârşită asupra sărmanilor lui copii rămaşi fără tată.

În acele zile grele, singura mângâiere a Sfântului a fost descoperirea în biblioteca închisorii a unui Nou Testament abandonat, scris în limba germană, care de atunci i-a devenit tovarăş permanent. Prin studierea cuvântului lui Dumnezeu primea mângâiere, putere şi curaj pentru a depăşi cu răbdare încercările prin care trecea.

La mijlocul toamnei s-a hotărât transferarea sa la închisoarea Taganka, din celălalt capăt al Moscovei. Drumul trebuia făcut pe jos. În rândul din faţă al convoiului de deţinuţi a fost încadrat şi episcopul Luca, celebrul profesor de chirurgie, zdrenţuit şi chinuit fruntaş al unei cete de infractori şi oameni din lumea interlopă, pe care totuşi el îi considera iubiţi fraţi întru Domnul.

Închisoarea Taganka din Moscova, unde a fost întemniţat episcopul Luca

Această dragoste faţă de toţi oamenii, care nu discrimina şi nu părtinea pe nimeni niciodată, a dovedit-o foarte clar încă o dată în închisoarea Taganka. Acolo, pentru a face faţă frigului, li s-au împărţit, prin intermediul Crucii Roşii, diferite lucruri, printre care şi câte un palton gros. Odată, ieşind afară din celula sa, a văzut un deţinut pe care temnicerii l-au obligat să stea în frigul iernii desculţ, cu picioarele până la glezne în apă îngheţată. Acel nefericit tremura şi se învineţise de frig. Fără să ezite, Sfântul şi-a scos paltonul, chiar dacă şi lui îi era frig, şi l-a acoperit cu el pe aproapele său atât de încercat. Acest comportament al episcopului cel plin de dragoste a făcut o impresie puternică asupra micii comunităţi din temniţă şi Sfântul a câştigat respectul

şi preţuirea tuturor deţinuţilor, care aveau atâta nevoie de dragoste adevărată.

La sfârşitul lunii decembrie a anului 1923, a fost luată o nouă decizie împotriva episcopului întemniţat: va fi deportat în Siberia împreună cu alţi deţinuţi clerici! Călătoria era lungă, obositoare şi... rece! Au ajuns în oraşul Eniseisk la mijlocul iernii 1924.

În mod neaşteptat, locul în care a fost exilat Sfântul îi permitea o oarecare libertate de mişcare şi de practicare a meseriei sale. Atât acolo, cât şi în locurile unde a fost exilat ulterior, Sfântul nu a uitat să se pună în slujba aproapelui. Marea lui dragoste pentru cei săraci, prigoniţi şi neajutoraţi îl îndemna să le fie întotdeauna aproape, chiar dacă sănătatea îi fusese deja zdruncinată în mod serios de suferinţe şi de repetatele deplasări dintr-un loc într-altul. Îşi folosea din plin cunoştinţele medicale şi experienţa de doctor cu orice ocazie acolo unde exista suferinţă umană, boală sau nefericire. Se ocupa personal cu multă atenţie şi cu grijă părintească de bolnavi, şi în special de copiii care trăiau în condiţii inumane. Era neobosit şi gata să ajute în orice clipă şi în orice condiţii. Pentru toate acestea nu accepta niciodată bani sau altă răsplată, întrucât îi avea drept exemplu pe Sfinţii Doctori fără de argint Cosma şi Damian. Dimpotrivă, de multe ori, uitând de propria sărăcie, când se întâmpla să-i cadă în mâini ceva bani, îi împărţea altora care aveau – după părerea lui – mai multă nevoie de ei.

Pe de altă parte, sărăcăcioasa lui locuinţă s-a transformat într-o mică mănăstire, unde oficia zilnic sfintele slujbe şi Sfânta Liturghie, mai ales că şi acolo, ca şi în Taşkent, bisericile fuseseră ocupate de schismatici. Evlavioşii creştini simţeau o bucurie deosebită că, în sfârşit, Dumnezeu le-a trimis un păstor – chiar dacă surghiunit în locurile lor – care le transmitea prin slujbele oficiate, iată, din nou, harul şi binecuvântarea lui Dumnezeu.

La Eniseisk s-a petrecut şi următoarea întâmplare minunată, care l-a impresionat profund pe episcopul exilat. Într-o zi, în timp ce Sfântul se pregătea să săvârşească Sfânta

Liturghie în salonul casei sale transformat în biserică, a văzut cu surprindere un monah necunoscut, care îl aştepta. Monahul Cristofor, după cum îi era numele, imediat ce l-a văzut pe venerabilul episcop a rămas atât de surprins, încât nici nu s-a mai gândit să-i ceară binecuvântarea. Stătea în faţa lui uluit şi se uita în mod ciudat la Sfânt, fără a putea să articuleze vreun cuvânt. După câteva minute, Sfântul l-a întrebat cine este şi de unde a venit. Atunci monahul s-a prezentat şi i-a spus că vine din Krasnoiarsk. I-a explicat că acolo toate bisericile au căzut în mâinile schismaticilor şi că poporul credincios al lui Dumnezeu a rămas fără preoţi. Aşa au hotărât să-l trimită pe el în îndepărtatul oraş Minusinsk pentru a fi hirotonit preot de un episcop care se afla acolo. Pornind în călătorie, o voce dinlăuntrul său şi o putere inexplicabilă l-au îndemnat să vină în Eniseisk. Când episcopul Luca l-a întrebat de ce a fost atât de surprins când l-a văzut, acesta i-a descoperit că în urmă cu zece ani a avut un vis care i-a rămas foarte viu în memorie. Se făcea că se afla într-o biserică şi un arhiereu necunoscut îl hirotonea ieromonah. Când l-a văzut pe Sfântul Luca, l-a recunoscut în persoana sa pe acel arhiereu! Emoţionat, călugărul a făcut metanie până la pământ în faţa episcopului care, la rândul său, s-a minunat de rânduiala lui Dumnezeu. Astfel, l-a hirotonit diacon pe monahul trimis de Dumnezeu şi, mai apoi, preot, trimiţându-l, odată cu rugăciunile sale, să păstorească turma cea cuvântătoare din oraşul Krasnoiarsk.

Bineînţeles că activitatea filantropică şi pastorală a Sfântului doctor şi episcop Luca nu a rămas neobservată de conducătorii locali ai partidului, care îl priveau cu neîncredere şi invidie pe smeritul slujitor al lui Dumnezeu. Odată, l-au chemat la birourile GPU, unde i s-au adresat aspre mustrări pentru activitatea sa medicală, dar faptul că nu lua bani de la nimeni a dărâmat orice acuzaţie.

Cu toate acestea, autorităţile căutau ocazia de a încropi împotriva lui o acuzaţie şi a-l pedepsi, sperând „să-i vină mintea la cap" neascultătorului „popă". Trimiteau la el oameni angajaţi în acest scop, care o făceau pe-a bolnavii, pentru

a-l atrage pe Sfântul în discuţii politice sau măcar a-l face să accepte bani. Dragostea dezarmantă a Sfântului şi cuvântul său, întotdeauna duhovnicesc, nu-i făcea să plece doar fără nici un rezultat, ci şi preocupaţi de viaţa lor duhovnicească.

În acea perioadă, Sfântul operase o familie întreagă, formată din şase membri, orbită din cauza bolii numite *trahom*, care făcea ravagii pe atunci. Cu toţii şi-au recăpătat vederea! Ştirea s-a transmis ca un fulger în toată regiunea, făcându-i pe toţi să se minuneze de episcopul doctor „fără de arginţi”, ale cărui sfinte mâini erau izvor de vindecare.

Atunci s-au găsit câţiva medici şi şarlatani – îmbogăţiţi pe spinarea ţăranilor săraci şi necultivaţi, care, nemulţumiţi, l-au acuzat că-i operează pe pacienţi, punându-le sănătatea în pericol. Acesta a fost pretextul pentru autorităţile locale să-l aresteze şi să-l exileze (în ziua sărbătorii Bunei Vestiri) mai adânc, în nesfârşitul Siberiei, în îndepărtatul sat Haia.

Sfântul a primit şi această încercare cu o răbdare de necrezut. Ca ucenic adevărat al lui Iisus, nu-l nelinişteau suferinţele şi nimic din ceea ce i se mai putea întâmpla. Îi încredinţase Lui întreaga sa viaţă şi de aceea nu-l mai speria nimic. De altfel, oriunde ar fi fost trimis, el ar fi rămas fericit, deoarece întotdeauna s-ar fi aflat aproape de cei îndureraţi, cărora putea să le ofere ajutor în calitate de doctor şi de păstor de suflete. Poate chiar se bucura că asupritorii lui, fără să vrea, conlucrau la mântuirea multor oameni ce veneau în acest fel în contact cu sfântul episcop.

În iunie, la două luni după ultimul transfer, a venit ordinul să se întoarcă la Eniseisk. A fost închis în temniţă, dar la scurtă vreme, în mod nesperat, a fost eliberat. Fără să piardă timpul, şi-a reluat neobosit activitatea. Slujea, spovedea, predica, sfătuia, certa, ocrotea turma Bisericii lui Hristos, dar în acelaşi timp opera, îngrijea şi se ocupa de fraţii bolnavi, în persoana cărora, indiferent de gen, credinţă sau convingeri, Îl vedea pe Însuşi Hristos şi Dumnezeul său.

Oamenii se bucurau foarte mult pentru că acest sfânt al lui Dumnezeu se afla aproape de ei. Bucuria lor a crescut când episcopul Luca a hirotonit un preot, pentru ca acea regiune, privată de păstori, să dobândească unul stabil, din mijlocul lor.

Reluarea activităţii Sfântului însă nu-i bucura pe toţi locuitorii din Eniseisk. Autorităţile, care îl urmăreau neîncetat, şi-au pierdut răbdarea cu „încăpăţânatul popă” care, în ciuda tuturor suferinţelor, nu „s-a învăţat minte”. Astfel, au decis că era nevoie de alte „lecţii”. A fost arestat din nou şi de această dată a fost trimis şi mai departe, în Turuhansk, la peste două mii de kilometri depărtare de Eniseisk, de-a lungul râului Enisei.

Sfântul credea cu tărie că în spatele acestor încercări se ascundea pronia atotînţeleaptă a lui Dumnezeu, în Care avea o încredere totală. Ştia el ceva...

Când a ajuns la Turuhansk, localnicii simpli l-au primit cu multă bucurie. Arătau o mare dragoste pentru Sfântul, exprimându-şi respectul faţă de persoana sa în diferite moduri. Inimile acelor oameni erau departe de puterea sovietică. Pentru ei, lozincile atee ale regimului erau cuvinte goale, cuvinte fără nici o noimă şi fără nici un conţinut, pe când Dumnezeu reprezenta sensul a toate câte există.

Astfel, nu de puţine ori, la marile sărbători, aşterneau covoare roşii pe tot drumul care ducea de la spital la biserică. Alte dăţi, îi ofereau sania acoperită cu covoare pentru a-l duce la mănăstirea din apropiere. De fiecare dată când îl întâlneau, chiar şi atunci când examina pacienţi la spital, îi sărutau mâna cu o evlavie deosebită.

Manifestările de dragoste ale oamenilor simpli îi exasperau pe „slujbaşii poporului”. Nu suportau să fie cinstit un „om fără de lege”, un „criminal contrarevoluţionar”. Astfel, episcopul surghiunit a fost chemat la birourile locale ale GPU, unde i s-a interzis să-i binecuvânteze pe pacienţi la spital, să predice şi să circule cu sania acoperită cu covoare! Sfântul, întristat de micimea de suflet a opresorilor lui, a răspuns că nu se poate să nu binecuvânteze atunci când este

solicitat. Dacă acest lucru deranjează, propune să se publice un anunţ oficial, adresat locuitorilor din zonă, prin care să li se interzică exprimarea respectului şi a dragostei faţă de el.

Bineînţeles, aşa ceva nu puteau să facă şi astfel l-au lăsat liber. Înăuntrul lor însă, ardea flacăra urii oarbe. Acest om trebuia eliminat cu orice preţ. Nu a trecut mult timp, era iarna lui 1924-1925, până când a fost chemat din nou la birourile GPU. Consilierul, plin de ură şi cu un zâmbet sarcastic l-a anunţat că peste jumătate de oră va pleca, în compania unui miliţian, spre noul său loc de exil. La întrebarea Sfântului unde va fi exilul său următor, a primit răspunsul: „La Oceanul Arctic!”.

Unul din sutele de lagăre de concentrare ale Gulagului în care erau azvârliţi cei ce se împotriveau regimului sovietic

Doar cei care au văzut acel loc neprimitor pot înţelege condiţiile de acolo. Frigul insuportabil, care coboară destule zeci de grade sub zero, sfâşie carnea şi sfărâmă oasele. În continuu suflă un vânt nordic, numit de localnici „siber”. Acest vânt, care nu încetează niciodată, ucide totul la trecerea lui. Nici păsările nu pot zbura, pentru că îngheaţă în aer şi cad

moarte pe pământul acoperit de gheţuri, ca de nişte stânci. Şase luni pe an, soarele aproape că nu răsare, domnind un întuneric adânc. Cine era trimis în exil acolo avea şanse minime de supravieţuire. Era osândit la moarte sigură.

Sfântul a ascultat netulburat „condamnarea” sa. Oricine altcineva ar fi căzut în genunchi şi ar fi implorat milă, el însă, sperând în nemărginita milostivire a Domnului, a primit în linişte hotărârea cea nedreaptă, slăvind numele lui Dumnezeu.

Ştirea despre transferul episcopului Luca a căzut ca un fulger în Turuhansk. Oamenii au aflat cu indignare de locul unde va fi exilat şi căutau în jumătatea de oră pe care o aveau la dispoziţie până la plecarea Sfântului să-i procure tot ceea ce considerau ei că îi este necesar pentru lunga şi periculoasa călătorie. Haine călduroase, pături, ceva bani. Chiar şi evreii din regiune i-au fost alături cum au putut. Îl preţuiau foarte mult pe doctorul episcop, pentru că în persoana sa recunoşteau un autentic om al lui Dumnezeu, un om al milei şi al dragostei. Această emoţionantă mobilizare a oamenilor reprezenta un protest tacit împotriva nedreptăţii evidente făcute chinuitului şi bolnavului episcop de un regim mizerabil şi bolnăvicios.

Plahino era un sătuc cu doar cinci case, situat la două sute treizeci de kilometri nord de Cercul Polar. Acolo au ajuns după destule zile episcopul exilat şi paznicul său miliţian. Călătoria a fost un adevărat martiriu pentru Sfânt. De nenumărate ori a îngheţat de frig şi a fost nevoie să-l ducă pe sus până la vreo sobă a unui han, unde se opreau să se încălzească. Sângele îi îngheţa în vine şi aceasta îi provoca dureri de inimă, în timp ce respiraţia îi devenea din ce în ce mai greoaie. El însuşi mărturisea mai târziu că simţea intens prezenţa Domnului lângă el. Mângâierea pe care o primea din partea lui Dumnezeu era de aşa natură încât nu simţea nici cel mai mic regret pentru suferinţa pe care o îndura.

Ajungând la Plahino, l-au întâmpinat toţi localnicii, de altfel puţini la număr. L-au asigurat că îl vor ajuta după cum vor putea şi se vor îngriji să-i ofere strictul necesar. El,

pentru a răsplăti politeţea şi bunătatea lor, le-a propus să se adune ca să le citească din Noul Testament, pe care îl avea întotdeauna cu sine, şi să le explice Evanghelia. Ei au primit cu multă bucurie propunerea Sfântului, însă după primele întâlniri, de frica de a nu fi pedepsiţi de regim, au început să-l părăsească unul câte unul, până când a rămas cu totul singur, fără nici o mângâiere de la oameni. Singur cu Dumnezeu. Scăparea sa era rugăciunea şi doar datorită ei a putut să reziste acelei încercări cumplite a părăsirii şi a singurătăţii. Aşa au trecut două luni de coşmar, până în martie 1925. Atunci l-a luminat o vestire de la Dumnezeu în inima sa şi a simţit că peste puţin timp se va întoarce în Turuhansk. Şi, într-adevăr...

În îndepărtatul Turuhansk, în acele zile s-a întâmplat ceva ce a devenit motivul întoarcerii Sfântului Luca. Un ţăran sărman s-a îmbolnăvit grav şi, neexistând nici un chirurg de specialitate pentru a-l opera, în cele din urmă a murit. Cu toţii s-au indignat, considerând că, dacă ar fi fost acolo doctorul episcop, acel nefericit ar fi trăit. Au apucat ce le-a picat în mâini şi au înconjurat primăria şi birourile GPU-lui, ameninţând că le vor distruge dacă nu vor da imediat ordin pentru întoarcerea Sfântului. Autorităţile s-au impacientat din cauza acestei mici „răscoale” şi s-au grăbit să-l recheme pe episcop la Turuhansk.

Desigur, acelaşi cadru de partid care s-a ocupat de trimiterea Sfântului la Polul Nord i-a trimis o sanie şi o scrisoare foarte politicoasă, prin care îl chema înapoi. Astfel s-a împlinit „vestirea” de la Dumnezeu şi Sfântul, după ce şi-a luat rămas bun de la locuitorii din Plahino, a început călătoria de întoarcere, la fel de chinuitoare ca şi plecarea.

A ajuns la Turuhansk la sfârşitul lunii martie a anului 1925. Printre cei care l-au întâmpinat, cel dintâi era miliţianul care l-a escortat în exilul către Plahino, dar şi consilierul GPU, care l-a salutat în mod foarte respectuos. Între timp, conştiinţa lui fusese lovită pe nicovala remuşcărilor şi acum, pocăit, îl saluta pe omul pe care îl condamnase la exterminare. Sfântul, îngăduitor şi iertător ca un creştin

adevărat, nu a ţinut minte răul şi a acceptat urarea de bun venit a fostului său prigonitor.

Noua şedere a Sfântului în Turuhansk, ca şi cea anterioară, a fost caracterizată de aceeaşi activitate pastorală şi medicală, cu deosebirea că acum avea consimţământul autorităţilor locale.

În vară a primit ştire de la Dumnezeu că în curând exilul său va lua sfârşit. Zilele treceau, săptămânile se scurgeau şi lăsau loc lunilor, care se înmulţeau şi ele. Nimic! Nu exista nici un semn care să fi prevestit plecarea sa din Turuhansk. În realitate, autorităţile au hotărât să i se prelungească exilul cu încă un an, fără să-l anunţe. Sfântul a început să se îngrijoreze şi, cu cât trecea timpul, îngrijorarea lui devenea din ce în ce mai mare. A fost cuprins de dezamăgire şi mai apoi de deznădejde.

Dumnezeu îi prelungea agonia pentru a-i încerca încrederea în El, care de atâţia ani îl însoţea oriunde şi oricând. Odată, aflându-se în altarul unei biserici, s-a rugat cu durere şi cu lacrimi în faţa unei icoane a lui Hristos: de ce întârzia să-Şi împlinească făgăduinţa? Atunci, ridicându-şi ochii, a văzut înfricoşat cum Hristos Şi-a întors privirea de la el, dezaprobând astfel puţina lui credinţă din acele momente. Speriat, Sfântul a ieşit din altar. S-a oprit în pridvor, unde a găsit o carte cu Faptele Apostolilor. A deschis cartea şi a citit primul text pe care i s-a oprit privirea: un pasaj în care erau judecaţi oamenii care nu au răbdare, se grăbesc şi nu aşteaptă în linişte împlinirea făgăduinţelor lui Dumnezeu. Acest text l-a influenţat pozitiv. S-a întors în altar şi cu bucurie a căutat spre icoana lui Iisus, Care acum îl privea din nou. Era sigur că Domnul Îşi va ţine promisiunea. Avea El planul Său.

În noiembrie 1925, când se părea că nu va pleca înainte de a veni vara următoare, Sfântului i s-a infectat o rană la genunchi, ce nu putea fi tratată la Turuhansk. Astfel, episcopul suferind a fost nevoit să se adreseze autorităţilor. Acestea au considerat că trebuia mutat la Krasnoiarsk, întrucât doar acolo existau mijloacele necesare pentru îngrijirea

medicală adecvată. S-a hotărât plecarea sa de urgenţă cu sania, pe firul râului îngheţat Enisei.

Localnicii din Turuhansk au regretat mult plecarea doctorului şi episcopului care schimbase viaţa comunităţii în perioada cât a stat împreună cu ei. Politeţea, bunătatea, sfinţenia lui i-au influenţat pozitiv pe toţi locuitorii regiunii. I-au pregătit o sanie acoperită, pentru a nu fi biciuit de frig în timpul călătoriei, şi şi-au luat rămas bun cu multă căldură la mănăstirea unde slujise şi predicase atâta timp.

Drumul de întoarcere a fost foarte lung şi dificil, dar totodată şi pe măsura vredniciei sale arhiereşti, după cum avea să povestească mai târziu Sfântul. În fiecare sat, în fiecare oraş pe unde trecea, îl întâmpinau cu clopote şi cu emoţionante exprimări ale dragostei şi respectului faţă de persoana unui episcop mărturisitor. În locurile unde înnopta, primea mulţi credincioşi care îi cereau binecuvântarea, dar şi bolnavi, pe care îi ajuta cu tot ce-i stătea în putinţă. Astfel, la începutul lunii decembrie 1925, a ajuns la Eniseisk, unde credincioşii pe care îi ajutase atât de mult pentru a rămâne în credinţa adevărată şi în Biserica cea canonică i-au organizat o primire oficială în biserică. La Eniseisk nu a rămas mult timp. Până la Krasnoiarsk mai erau încă trei sute treizeci de kilometri. După ce i-a întărit cu cuvinte călduroase, şi-a luat rămas bun de la ei plin de emoţie.

După o călătorie lungă, episcopul Luca a ajuns în oraşul Krasnoiarsk, cu trei zile înainte de Crăciun. Acolo s-a grăbit să-l întâlnească pe episcopul locului, Amfilohie, cu care a rămas destule ore, povestindu-i despre încercările prin care a trecut şi despre sentimentul permanentei prezenţe a Domnului lângă el. În aceeaşi zi, neobositul episcop a făcut şi două operaţii de ochi la spitalul din oraş, în prezenţa multor medici, care s-au minunat de cunoştinţele sale complexe şi de îndemânarea nemaiîntâlnită.

A doua zi, episcopul trebuia să se prezinte pentru interogatoriu la birourile locale ale GPU. Era normal să simtă o oarecare nelinişte, deoarece samavolnicia era aşa de mare încât nimeni nu putea şti ce-i rezervă ziua de mâine. În mod

ciudat însă, la interogatoriu s-au purtat cu el foarte politicos. La sfârşit, l-au anunţat că era liber să meargă unde îi era voia.

Sfântul a fost foarte surprins să audă decizia GPU, care îl îndemna să plece spre Taşkent, promiţându-i asigurarea transportului. L-a slăvit în gând pe Dumnezeu pentru neaşteptata Sa intervenţie, care a determinat inexplicabila schimbare de poziţie a autorităţilor faţă de el. Iată cum se împlinea voia Domnului pe care o presimţise cu câteva luni înainte, în îndepărtatul Turuhansk. După ce a slujit Sfânta Liturghie de Crăciun cu multă evlavie şi emoţie, i-a salutat cu cuvinte calde pe episcopul Amfilohie şi pe credincioşi şi a plecat cu trenul înspre Taşkent.

S-a abătut puţin din drum, pentru a se întâlni cu bătrânii săi părinţi, care locuiau la Cerkassî. Întâlnirea a fost deosebit de emoţionantă, mai ales că nu s-au mai văzut de ani de zile. Şi-au luat rămas bun de la el când era un medic tânăr şi acum îl primeau ca profesor de medicină şi – ce era mai important – episcop al Bisericii. A rămas puţin cu ei întrucât inima lui dorea să se întoarcă în Taşkent, la păstoriţi şi la cei patru copii ai săi.

La sfârşitul lunii ianuarie 1926 s-a întors, în sfârşit, la Taşkent, după trei ani de exil groaznic şi de suferinţe inimaginabile.

A văzut cu bucurie că fiii săi erau bine prin grija fidelei Sofia Sergheevna Veleţkaia, care le-a fost în toţi aceşti ani ca o mamă adevărată.

Şi-a reluat imediat obligaţiile arhiereşti şi medicale. Fireşte că, din moment ce nu era considerat fidel partidului, nu i s-a oferit un post la facultate. Catedrala fusese demolată cât lipsise şi îi rămânea să slujească în biserica „Sfântul Serghie de Radonej”. Părea că de acum înainte toate se vor linişti. Dar vicleanul şi urâtorul de bine diavol a găsit altă cale pentru a-l ataca pe încercatul episcop. Acum o va face din interior, prin intermediul Bisericii, cauzând schimbarea dramatică a multor lucruri din viaţa lui.

Sofia Sergheevna Veleţkaia, femeia care le-a purtat de grijă copiilor episcopului Luca după moartea soţiei sale, Ana

Lovitura a venit, de această dată, din partea unui vechi şi credincios colaborator al Sfântului, preotul Mihail Andreev, care, mânat de un fanatism şi un zel bolnăvicios, se străduia să-l atragă pe episcop la acţiuni extremiste împotriva „Bisericii vii" şi a reprezentanţilor ei. Sfântul, ca toţi sfinţii lui Dumnezeu, nu era fanatic. Fanatismul a provocat – şi continuă să provoace şi în zilele noastre – doar rele în trupul Bisericii lui Hristos. Fanaticii din istoria de secole a Bisericii au făcut foarte mult rău atât acesteia, cât şi restului lumii. Pe adevăratul om al lui Dumnezeu nu-l preocupă amănuntele neesenţiale, ci esenţa Evangheliei, care este mântuirea omului prin dragostea totală faţă de Dumnezeu şi de aproapele. Adevăratul creştin, ca om al iubirii materializate în faptă, nu poate să fie fanatic, intolerant sau să-şi aroge în mod egoist rolul de unic protector al credinţei şi al Bisericii. „De n-ar păzi Domnul cetatea, în zadar ar fi vegheat cel ce o păzeşte", ne aminteşte Sfânta Scriptură în Psalmul 126, şi acest lucru îl făcea pe sfântul episcop să se opună presiunilor şi, mai apoi, pretenţiilor înfierbântatului cleric.

Văzând acesta din urmă că episcopul nu este de acord cu lucrurile pe care voia să i le impună, a crezut că a fost înregimentat în secret de „renovatori" şi astfel a ajuns la conflict deschis cu el. Orbit de „sfântul" lui zel, s-a desprins de trupul Bisericii locale, împreună cu alţi câţiva susţinători de-ai săi. Iată unde duce fanatismul: în afara Trupului lui Hristos, în afara Bisericii şi, prin urmare, a mântuirii!

Războiul căruia i-a fost supus Sfântul a fost puternic şi dureros, mai ales că nu avea de cealaltă parte a baricadei doar regimul ateu, pe „novatorii" schismatici, ci şi pe fanaticii ultraortodocşi ai părintelui Mihail. Acesta ajunsese la un asemenea grad de neruşinare, încât nu a ezitat să meargă el însuşi la Patriarhie pentru a-l acuza pe episcopul său, cerând înlocuirea sa. La toate acestea, Sfântul răspundea cu dragoste, iertare şi rugăciune. Îi părea rău de starea în care a ajuns fratele său, însă niciodată nu s-a exprimat negativ la adresa celor care îl defăimau şi cereau îndepărtarea sa din mijlocul păstoriţilor. Pentru a înţelege capacitatea

lui de a ierta, este semnificativ următorul fapt: când, după ani de zile, părintele Mihail s-a întors din exil foarte bolnav şi i-a solicitat Sfântului asistenţă medicală, acesta i-a oferit-o cu multă dragoste, fără nici cea mai mică urmă de ţinere de minte a răului sau de răzbunare.

După multe presiuni, defăimări şi calomnii, locţiitorul scaunului patriarhal, episcopul Serghie Stragorodski (care îl înlocuia pe patriarhul Petru, exilat în Siberia în anul 1925), a trimis episcopului Luca o serie de scrisori, prin care îl informa despre transferul său în altă eparhie.

Cu multă amărăciune, dar cu nici un gând de a se opune unei decizii a Bisericii, chiar dacă era nedreaptă, Sfântul a hotărât să dea dovadă de ascultare. În acel moment dificil al vieţii lui de cleric, a îmbrăţişat sfatul nefast, după cum s-a dovedit ulterior, venit din partea mitropolitului Arsenie Spadniţki, exilat în Taşkent. Acesta îl îndemna să nu accepte transferul, ci să renunţe la scaunul episcopal din Taşkent, făcând cerere de pensionare, şi să rămână în continuare în oraş.

Sfântul a avut încredere în sfatul experimentatului ierarh Arsenie, o personalitate bisericească marcantă a vremii sale, mai ales că în 1917 fusese candidat la scaunul patriarhal. Astfel, a renunţat la obligaţiile administrative ale arhieriei şi s-a pensionat. Demisia lui a fost acceptată în 1927 şi a fost înlocuit cu noul episcop de Taşkent, Nicandru.

Din acel an, episcopul Luca a trăit pe cont propriu. Duminicile slujea în biserica „Sfântul Serghie” şi practica medicina pe gratis la el acasă. Numărul pacienţilor era foarte mare, în special oameni săraci, care nu aveau posibilitatea să plătească tratamentul, dar şi alţii, care veneau la el pentru simplul fapt că aveau încredere în pregătirea sa profesională.

El îi primea pe toţi cu dragoste. Se îngrijea nu numai de boala lor, ci şi de celelalte nevoi pe care le aveau. De multe ori le împărţea banii proveniţi din mica lui pensie şi, când aceştia se terminau, nu ezita să le ofere haine sau obiecte de uz personal şi casnic. Celor apropiaţi şi fiilor săi duhovniceşti le amintea permanent, cu tărie, de valoarea omului

în calitate de chip al lui Dumnezeu, obişnuind să zică: „Cel mai important lucru în viaţă este să faci întotdeauna binele. Dacă nu poţi face un mare bine oamenilor, străduieşte-te să le faci cel puţin unul mic”.

Toţi îl preţuiau şi îl respectau din cauza omeniei şi bunătăţii lui. Mulţi erau cei care îl vizitau pentru a-i cere sfatul în diferite probleme care îi preocupau. Părerea lui avea o mare greutate pentru că ştiau că vine nu numai de la un strălucit şi eminent om de ştiinţă, ci, mai ales, de pe buzele unui om al lui Dumnezeu, lipsit de răutate, ale cărui viaţă şi cuvânt erau pline de Harul Sfânt.

La slujbele pe care le săvârşea, îi câştiga pe credincioşi cu evlavia, cu buna-cuviinţă, dar şi cu predica lui inspirată şi în acelaşi timp simplă. Rugăciunea şi slujbele pe care le înălţa către Dumnezeu în numele său, personal, dar şi al poporului, ofereau oamenilor linişte şi îi duceau duhovniceşte în Ierusalimul cel de Sus, la Sfânta Liturghie cerească, în faţa înfricoşătorului jertfelnic al Domnului, unde jertfitor şi jertfă, într-o permanent repetată dăruire de sine pentru mântuirea lumii, este Însuşi Arhiereul Hristos. Poporul dreptcredincios îl venera şi, de fiecare dată, după Sfânta Liturghie, era însoţit până la reşedinţă de un număr impresionant de credincioşi. De ziua lui, pe 18 octombrie, biserica „Sfântul Serghie” se umplea până la refuz, aşa cum se întâmpla şi cu drumurile din jurul acesteia. După sfârşitul unei înălţătoare Sfinte Liturghii, întreg poporul îl conducea până la reşedinţa sa, împodobită în interior şi pe dinafară cu crizanteme, în timp ce de-o parte şi de alta a drumului presărat cu flori oamenii ovaţionau şi cereau să fie binecuvântaţi de sfântul episcop.

Aceste manifestări de dragoste şi devotament faţă de persoana episcopului nu erau bine văzute de conducerea politică locală. O ură de nesuportat stăpânea sufletele tuturor acelor „novatori” atei ai regimului sovietic, căpătând proporţii odată cu creşterea dragostei pe care poporul o simţea faţă de dezarmatul (spre deosebire de reprezentanţii regimului – n.tr.) episcop Luca. Deja rezolvaseră problema

marginalizării lui în ce priveşte lumea ştiinţifică, spitalul, catedra de profesor şi orice problemă sau acţiune ştiinţifică şi bisericească. Nu le ajungea atât, doreau şi eliminarea lui fizică. Viaţa liniştită a Sfântului însă nu le oferea nici un motiv pentru aceasta. Pândeau, aşadar, cea mai mică greşeală, cea mai mică pricină care să-l ducă la temniţă, la exil sau, şi asta îşi doreau cel mai mult, la moarte.

Era perioada când lucrurile cele mai nefireşti puteau trece drept absolut raţionale şi cele mai lipsite de sens – drept chestiuni de mare interes, cu care se putea otrăvi opinia publică. O asemenea întâmplare a constituit pretextul noilor peripeţii din viaţa Sfântului.

Profesorul de medicină Ivan Petrovici Mihailovski locuia la Taşkent împreună cu familia sa. În 1924, a fost lovit adânc de moartea neaşteptată a fiului său, Igor. Durerea a fost atât de mare, încât tatăl şi-a pierdut minţile. Nu putea să accepte moartea copilului său şi de aceea nu voia să-l înmormânteze. Îl ţinea în formol, într-un recipient din biroul lui, şi încerca prin diferite experimente să-l învie! Situaţia a devenit atât de dramatică, încât soţia lui, pentru a scăpa atât ea, cât şi copiii de violenţa şi de nebunia profesorului, l-a părăsit. În 1929, vârstnicul profesor s-a recăsătorit cu o studentă de-a sa, în vârstă de douăzeci şi trei de ani. La scurt timp, relaţia lor s-a alterat şi, la începutul lunii august a aceluiaşi an, profesorul, după o ceartă puternică, s-a sinucis împuşcându-se. S-a pus în discuţie problema înmormântării lui, întrucât mitropolitul Arsenie, pentru a o permite, cerea o adeverinţă medicală care să certifice boala mintală a decedatului. Tânăra soţie s-a adresat episcopului Luca, întrucât acesta cunoştea drama familiei. El a răspuns afirmativ la rugămintea ei, eliberându-i personal, în calitate de medic, adeverinţa respectivă.

Aceasta a fost! Punându-şi semnătura pe adeverinţă, Sfântul şi-a semnat, fără să-şi imagineze, propria sentinţă. Oamenii partidului au încropit în jurul acestui eveniment un incredibil şi absurd scenariu, în care l-au implicat, fireşte, şi pe Sfânt. Au început să alimenteze în mod sistematic ziarele

cu aşa-zise „dezvăluiri" în „cazul Mihailovski" şi să orienteze opinia publică împotriva Bisericii şi, în special, a episcopului Luca. Conform scenariului, Mihailovski era un strălucit om de ştiinţă ateu, care făcea cercetări foarte serioase referitoare la nemurirea omului şi la învierea morţilor. Dar acest lucru nu era agreat de Biserica „reacţionară", care se străduia să-l scoată din joc pe eminentul profesor de frică să nu dăruiască omenirii mult dorita nemurire cu studiile sale. Astfel, prin intermediul episcopului Luca, „popii" au influenţat-o pe „religioasa" lui soţie care, în cele din urmă, l-a ucis. Iată logica şi tactica regimului sovietic în toată măreţia lor!

Cu presa care dezbătea zilnic acest subiect, cu lumea fanatizată împotriva „popilor", cu membrii partidului care susţineau că episcopul Luca era autorul moral şi, prin urmare, vinovat, era doar o chestiune de timp ca procuratura să ordone începerea anchetei. Procesele repetate, chiar dacă fără rezultate, bazate doar pe acuzaţii nefondate, argumente puerile şi „dovezi" hilare, s-au perpetuat pe parcursul a luni de zile. În cele din urmă, în seara zilei de 23 aprilie 1930, Sfântul a fost arestat şi dus la închisoare.

Interogatoriile au devenit istovitoare şi, în ciuda protestelor unor profesori şi doctori venerabili, care insistau ca Sfântul să fie eliberat pe motive de sănătate, autorităţile dădeau dovadă de surzenie în mod ostentativ. Condiţiile de detenţie erau jalnice, astfel încât starea sănătăţii lui s-a înrăutăţit rapid. A leşinat de mai multe ori din cauza aerisirii insuficiente a celulelor, care adăposteau un număr prea mare de deţinuţi. De parcă acestea nu ar fi fost de ajuns, autorităţile îl supuneau şi unor presiuni psihologice, forţându-l să renunţe la demnitatea arhierească. În semn de protest faţă de tratamentul nedrept şi inuman la care a fost supus, Sfântul a declarat greva foamei, fără a sensibiliza, însă, pe nimeni. Deoarece zilele se scurgeau şi sănătatea episcopului mergea din rău în mai rău, l-au dus la spitalul penitenciarului, unde l-au înconjurat cu linguşiri şi minciuni, pentru a-l convinge să renunţe la greva foamei.

Timp de un an, Sfântul a fost târât din celulă în spital şi de la spital în birourile GPU, pentru interogatoriu. Între timp, calomniile legate de „cazul Mihailovski” continuau. La comanda regimului, s-au scris chiar lucrări literare şi spectacole de teatru pentru a influenţa opinia publică în defavoarea episcopului martir. Cu toate acestea, nici unul dintre oamenii chemaţi să depună mărturie în acest caz nu a putut să-i aducă vreo acuzaţie. Dimpotrivă, cu toţii elogiau caracterul şi viaţa curată precum cristalul a medicului episcop.

Pe 15 martie 1931 (conform altor surse, 15 mai 1931, n.tr.), consiliul special al GPU a hotărât exilarea Episcopului Luca în nordul Rusiei. Sfântul a încercat în toate felurile să schimbe decizia, mai exact locul exilului, arătând că expedierea sa în nord înseamnă moarte. În zadar însă rugăminţile...

După câteva zile l-au dus la staţia de tren, de unde trebuia să plece în surghiun. Paznicii îl târau trăgându-l de barbă şi scuipându-l în faţă. Într-un sfârşit, Sfântul a intrat în vagon cu alţi deţinuţi şi astfel a început călătoria şi, odată cu ea, un nou martiriu. Aveau probleme cu păduchii, pentru a scăpa de ei erau nevoiţi să-şi arunce hainele. Mâncarea lor consta într-o bucăţică uscată de pâine şi o scrumbie la doi oameni, fără apă. Câţi erau învinşi de chinul foamei şi mâncau din peştii conservaţi sufereau mai apoi un martiriu mai mare, acela al setei. Din acest motiv, Sfântul, ca şi mulţi alţii, a preferat să nu mănânce deloc.

Trenul a parcurs mulţi kilometri. Au trecut de Samara, au ajuns la Moscova şi apoi la destinaţia finală, în oraşul Kotlas. Unii sperau că acolo chinurile lor vor lua sfârşit. Realitatea era cu totul alta: abia aveau să înceapă altele şi mai mari...

Închisoarea din oraşul Kotlas era considerată una dintre cele mai dure închisori de reeducare din Uniunea Sovietică. În condiţii jalnice de trai, erau înghesuiţi zeci de mii de osândiţi, care aşteptau să fie trimişi în străfundurile nordice ale Rusiei, unde aveau să completeze teribilele batalioane de muncă silnică.

Din fericire, episcopul Luca nu a rămas acolo, ci a fost dus trei kilometri mai departe, în lagărul de concentrare care se numea Makariha. Condiţiile de trai şi de igienă precare, asemănătoare celor de la închisoarea Kotlas, au făcut ca lagărul să ajungă victima tifosului exantematic. Zilnic, acolo mureau în jur de 70 de persoane, care erau înmormântate mai apoi în gropi comune. Responsabilii l-au trimis pe doctorul episcop pentru a oferi asistenţă medicală. Dar n-a trecut mult, şi a fost transferat înapoi la Kotlas, unde a apărut aceeaşi epidemie, făcând imperios necesară prezenţa unui medic. Nici aici nu a rămas prea mult, deoarece un ordin nou îl obliga să se deplaseze spre nord, la Arhanghelsk, o regiune situată puţin mai jos de Cercul Polar.

Episcopul Luca alături de confraţi medici,
la unul din spitalele unde a lucrat în timpul exilului

Ajungând acolo, episcopul Luca a întâmpinat dificultăţi legate de şederea sa, întrucât autorităţile nu asigurau locuinţa celor exilaţi. Chiar şi comportamentul colegilor săi medici şi al episcopului locului era unul duşmănos. În cele din urmă, i s-a permis să lucreze doar în cabinetele de ambulatoriu ale spitalului. Dar spiritul larg al doctorului episcop a intrat în opoziţie cu mentalitatea îngustă a celorlalţi

medici şi nu puţine au fost situaţiile în care colegii i-au creat mari probleme, aducând în faţa autorităţilor locale diverse acuzaţii la adresa lui.

În Arhanghelsk, Sfântul Luca s-a confruntat cu o nouă problemă de sănătate. Şi-a descoperit el însuşi o tumoare, pe care a considerat-o a fi un posibil cancer. Deoarece în spital nu existau posibilităţi de tratament, a cerut de la şeful GPU de acolo să i se permită transferul la Moscova. După două săptămâni a primit răspunsul pozitiv, care, de fapt, îi permitea transferul la Leningrad, adică în vechiul Petersburg.

A plecat cu trenul la Leningrad şi, cu ajutorul unui medic tânăr care îl însoţea, l-a vizitat pe profesorul oncolog Petrov. Acesta, după ce l-a examinat, i-a extirpat tumoarea, din fericire benignă. După convalescenţă, a vizitat Mănăstirea Novodeviţki, care, deşi închisă, servea ca reşedinţă mitropolitului Serafim, cu care s-a şi întâlnit de multe ori. Într-o sâmbătă seara, când a mers din nou la mănăstire pentru a participa la Priveghere, în timpul citirii Evangheliei de la Utrenie, Sfântul a trăit o experienţă duhovnicească foarte puternică. Era Evanghelia a unsprezecea de la Utrenie (Ioan 21, 14-25) şi, în momentul când Iisus îl întreabă pe Petru de trei ori dacă Îl iubeşte şi îi dă porunca să pască oile Lui, Sfântului Luca i-a tresăltat sufletul şi a simţit o adâncă emoţie, care s-a transformat într-un tremur al întregului corp. Următoarele două, trei luni, de fiecare dată când îşi amintea de această întâmplare, tremura din tot trupul, iar lacrimile îi curgeau încontinuu. Se întreba care era sensul acestei stări şi încerca să înţeleagă dacă reprezenta un mesaj de la Dumnezeu. Aşa şi era. Un mesaj despre cele ce se vor întâmpla în continuare.

La Leningrad, l-a chemat Kirov, preşedintele organizaţiei de partid locale şi apropiat colaborator al lui Stalin, şi i-a propus să preia conducerea unui centru de cercetare ce urma să se înfiinţeze special pentru el, în vederea continuării importantelor lui cercetări ştiinţifice. Totodată, i-a propus să publice cartea sa *Studii de chirurgia infecţiilor purulente*. Preţul tuturor acestora era renunţarea la arhierie

şi lepădarea rasei. Bineînţeles că Sfântul a refuzat şi, în consecinţă, a fost dus înapoi la locul său de exil, Arhanghelsk.

În jurul său a început să se ţeasă o capcană satanică, ce urmărea îndepărtarea lui de arhierie. Tactica era aceea de a-i prezenta încontinuu ce om de ştiinţă important este şi cum omenirea, din cauza unui mic „amănunt" (arhieria, fireşte), era văduvită de nepreţuitele lui cunoştinţe şi servicii. După atâtea interogatorii, după atâţia ani de urmăriri, oamenii regimului au înţeles că două erau marile iubiri ale Sfântului: pe de o parte, preoţia cu dragostea de Dumnezeu, iar pe de alta, medicina cu dragostea de aproapele. Toate strădaniile lor se îndreptau spre a distruge aceste două iubiri, care coexistau în mod echilibrat înăuntrul său şi îi îndrumau împreună întreaga viaţă. Totodată, sperau că ataşamentul lui faţă de medicină şi, prin extensie, faţă de omul în suferinţă va dezrădăcina în cele din urmă ataşamentul faţă de Dumnezeu.

De aceea, imediat după sosirea sa la Arhanghelsk, a fost chemat la Moscova. Acolo, un reprezentant special al GPU care i-a vorbit în fiecare zi timp de trei săptămâni. Acesta a fost nevoit să recunoască faptul că acuzaţiile care planau asupra „tovarăşului profesor" erau nefondate. Îi vorbea foarte politicos şi îl elogia cu cuvinte linguşitoare pentru reuşitele lui atât ca episcop, cât şi ca doctor şi om de ştiinţă. Îi promitea Catedra de Chirurgie la Moscova şi conducerea Institutului de Cercetări Ştiinţifice. Singurul lucru care i se solicita era renunţarea la arhierie, mai ales că deja renunţase la scaunul episcopal din Taşkent şi se pensionase.

El însuşi va zice despre acele zile: „Fără să înţeleg cum s-a întâmplat, cuvintele mieroase ale trimisului special mi-au otrăvit inima şi am făcut un păcat mare atunci când am scris următoarea declaraţie: «Am renunţat la obligaţiile arhiereşti. În condiţiile actuale, consider că e imposibil să continuu să-mi ofer seviciile şi, de aceea, din moment ce sfânta demnitate (de arhiereu – n.tr.) mi-o permite, aş vrea să practic chirurgia. Dar nu voi renunţa niciodată la vrednicia

arhieriei». [...] Nu pot să înțeleg cum de s-a întâmplat... Găsesc o explicație numai în faptul că îmi era greu să mă rup total de chirurgie.”

Ceea ce nu reușiseră exilurile, întemnițările, suferințele, defăimările au reușit cuvintele mieroase și atât de otrăvitoare, după cum s-a dovedit ulterior, ale reprezentantului GPU, specialist în războiul psihologic. Cineva neinițiat în luptele duhovnicești s-ar putea întreba cum de a ajuns Sfântul Luca la această mare cădere. Cei experimentați în ale duhovniciei știu însă foarte bine, din experiența personală, dar și din cea a tuturor sfinților, că această cădere nu este străină de această luptă și nici un fenomen rar întâlnit. Părinții care au studiat-o, au descris-o ca pe un eveniment frecvent și ca pe o etapă dureroasă în lupta duhovnicească și o numesc „părăsirea harului”.

Fericitul întru adormire părinte Iosif Isihastul scrie despre acest lucru așa: „Când harul își face simțită prezența, toate sunt ușor de îndurat. Câteodată însă, din motive de precauție, se retrage și atunci omul își pierde speranța, zelul îi scade și însăși credința i se ofilește. Acestea sunt cele mai dificile clipe din viața duhovnicească deoarece, dacă Dumnezeu nu ar interveni acum, omul nu ar putea rezista... Războindu-se cu noi, diavolul se folosește de orice parte a corpului, de orice loc sau situație și, în funcție de caz, ori ne atacă, ori se împotrivește hotărârilor noastre. Principala lui țintă este să lovească în credință și astfel să-l compromită pe om, transformându-l în trădător și apostat. Dacă reușește acest lucru, înseamnă că a provocat o rană mortală, întrucât distruge dispoziția și zelul, adică ce e mai important, și astfel stăpânește fără greutate tot restul. Toate se fac pentru credință, dar și credința le ține pe toate. Dacă se zdruncină credința, toate se clatină și linia frontului slăbește.”

Această perioadă de declin duhovnicesc și de părăsire a harului, care a început în momentul retragerii din scaun a Sfântului, pe când era la Tașkent, se afla la apogeu și va ține aproximativ trei ani de martiriu, până când episcopul Luca, după foarte multe încercări, căderi și compromisuri, își va regăsi vechiul său eu, bineînțeles că mai chinuit și amărât,

dar şi mai înţelepţit şi cu mai multă credinţă şi dragoste faţă de Dumnezeu. A ajuns la cea mai de jos treaptă a părăsirii, a călcat în hăul disperării, a fost lovit nemilos pe nicovala remuşcărilor, a fost interogat groaznic de conştiinţă pe banca acuzaţilor, dar, în cele din urmă, ca „aurul în topitoare”, a ieşit din această încercare mai luminos ca oricând.

Nu ne vom referi în amănunt la această perioadă neagră din viaţa Sfântului (nu ştiu dacă i-ar ajuta pe cititori). Vom menţiona pe scurt evenimentele petrecute în viaţa lui.

După semnarea acelei ruşinoase declaraţii, în loc să fie lăsat liber imediat, Sfântul a fost trimis înapoi în Arhanghelsk, în exilul său pentru încă un an. Astfel, s-a dovedit foarte clar că toate erau încă un bluf al regimului, care urmărea, aşa cum a menţionat mai sus părintele Iosif, „să-l compromită pe om, transformându-l în trădător şi apostat”.

În cele din urmă, în anul 1933 a fost eliberat şi s-a întors la Moscova. Aici, Patriarhia i-a propus să ocupe unul din posturile de episcop vacante, însă el, „părăsit de Domnul, cu minţile pierdute”, a refuzat. A preferat să se întoarcă la Taşkent şi i-a scris mitropolitului Arsenie. Răspunsul acestuia a lăsat să se înţeleagă că nu mai era dorit acolo. A trimis o scrisoare ministrului Sănătăţii, Vladimirski, prin care îl ruga ca, în conformitate cu promisiunile ce i s-au făcut, să i se dea posibilitatea să se ocupe de munca de cercetare. Răspunsul a fost negativ, deoarece responsabilii considerau că nu era permis ca Institutul de Cercetare Ştiinţifică să fie condus de un necomunist care era, pe deasupra, şi episcop.

Părăsit de toţi, şi în special de Dumnezeu, a hotărât fără un motiv anume să meargă în Crimeea. Acolo a simţit şi mai mult greutatea situaţiei sale jalnice. Mânca la o tavernă mizerabilă şi locuia în casa unui ţăran. S-a hotărât să se întoarcă în Arhanghelsk, unde timp de două luni a lucrat la cabinetele de ambulatoriu ale spitalului. I s-a făcut atunci propunerea să preia postul de chirurg la un institut medical proaspăt înfiinţat acolo, dar, întrucât era încă zăpăcit şi cu judecata confuză, a refuzat. Când a înţeles greşeala, era prea târziu. Astfel, a plecat la Taşkent, unde a realizat cu durere că intrase în dizgraţie.

Harta fostei Uniuni Sovietice, înfăţişând locurile unde Sfântul Luca a trăit şi a fost deportat

A ajuns în situaţia de a îmbrăca din nou hainele civile pentru a merge, în calitate de consilier angajat la Ministerul Sănătăţii, la spitalul din Adizad, la o distanţă de trei sute de kilometri de Taşkent. Acolo a fost primit cu multă bucurie de colegii săi medici. La spital efectua intervenţii chirurgicale şi preda studenţilor şi medicilor. În sfârşit, viaţa lui devenise cât de cât importantă. Dar martiriul lui interior creştea din ce în ce mai mult, deoarece conştiinţa nu înceta să-l mustre cu tărie pentru faptul că pusese arhieria pe planul doi şi trăia într-o stare de neascultare faţă de voia lui Dumnezeu. Se ruga neîncetat cu lacrimi la Domnul ca să-i ierte acest greu păcat, însă nu avea puterea şi tăria morală să ia hotărârea îndrăzneaţă de a se ridica iarăşi pe picioarele sale.

Îl stăpânea sentimentul părăsirii şi nu-şi putea găsi liniştea nicăieri. Intervenţiile sale chirurgicale au început să nu mai fie atât de reuşite, iar starea sănătăţii i se înrăutăţea. A fost afectat de febra tropicală Papataci, care i-a şubrezit şi mai mult sănătatea precară. Cea mai neplăcută problemă a fost desprinderea învelişului retinei de la ochiul stâng, lucru care l-a obligat să-şi părăsească serviciul din Adizad.

S-a întors la Taşkent, unde a preluat comanda unei mici unităţi de chirurgie a infecţiilor purulente a spitalului. Ochiul său stâng, aproape orb, l-a obligat să plece şi de acolo, pentru a fi supus unui nou tratament la Moscova. Acolo a aflat că fiul său mai mare, Mihail, a fost grav rănit într-un accident feroviar şi a fost transportat la Leningrad într-o stare jalnică. Fără să fi parcurs toate procedurile medicale de după cele două intervenţii chirurgicale pe care le suferise la ochi, Sfântul a plecat în grabă la Leningrad, chiar dacă aceasta a adus la orbirea totală a ochiului stâng.

De la Leningrad s-a întors la Taşkent, unde şi-a continuat activitatea la spital, lărgindu-şi preocupările şi în sectorul primului ajutor, continuând în paralel să opereze şi să predea studenţilor medicinişti. Nimic din toate acestea nu-i umplea

sufletul, nu-l satisfăcea. *Eriniile*[5], mustrările de conştiinţă îl vânau peste tot şi nu-i permiteau nici o clipă de linişte.

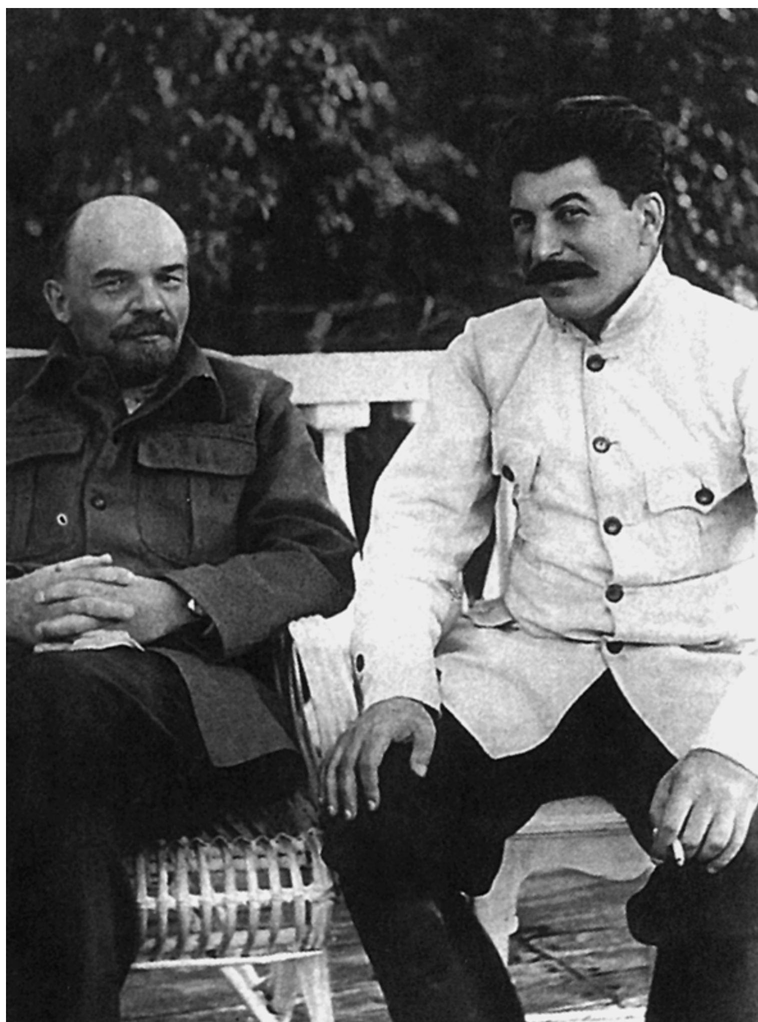

Episcopul Luca împreună cu personalul
spitalului militar de la Taşkent, în anul 1936

În toamna anului 1934, după zece ani de pregătire, a fost publicată, în sfârşit, cartea lui *Studii de chirurgie a infecţiilor purulente*, care a fost primită cu entuziasm de lumea medicală şi a fost tipărită în mai multe ediţii. Numele lui Voino-Ieseneţki a devenit faimos în cercurile oamenilor de ştiinţă. Steaua lui a atins culmea strălucirii în iunie 1935, când a reuşit să salveze viaţa lui N. Gorbunov, fost secretar personal al lui Lenin, unul dintre pilonii de bază ai Partidului Comunist. Atunci a fost declarat doctor în medicină de Ministerul Sănătăţii din Uzbekistan.

Chiar dacă în acea perioadă de glorie pământească unii, din invidie, au început din nou să-l necăjească în presă, el, smerit de încercările duhovniceşti care îl frământau la nivel personal, în următorii doi ani, adică până în 1936, a trăit în sfârşit clipe de pace, pe de o parte muncind neobosit, iar pe de alta, bucurându-se de liniştea familiei, de care fusese lipsit atâţia ani.

[5] Zeităţi din mitologia greacă, ce răzbunau crimele (n. tr.).

Lenin şi Stalin, în perioada atotputerniciei lor

Încet-încet, episcopul și-a regăsit pacea sufletească. Perioada de zbucium interior, de ezitări și rătăciri lua sfârșit. Regăsise „prima dragoste”, și aceasta se putea citi pe strălucirea feței sale. Înainte de a merge la spital, trecea întotdeauna pe la biserică pentru a se ruga, iar de sărbători, sâmbăta și duminica slujea cu pace sufletească și cu demnitate. Cu timpul, relațiile sale cu mitropolitul Arsenie au intrat în normal și vechii răceli i-a luat locul o caldă și apropiată prietenie.

Această perioadă însă nu avea să dureze prea mult. Încă de la începuturile anilor ’30, Uniunea Sovietică intră într-o nouă etapă a istoriei sale. La conducerea Partidului Comunist și a țării se află Iosif Stalin. Avansarea în vârful conducerii politice a Uniunii Sovietice a lui Stalin – om impulsiv și ferm, fost seminarist devenit ulterior un ienicer teribil – a însemnat începutul unui nou val de prigoane împotriva libertăților deja restrânse ale cetățenilor.

Printr-o serie de legi și ordine dictatoriale, regimul stalinist a impus în Uniunea Sovietică cel mai dur și mai intolerant mod de exercitare a puterii. S-au instituționalizat servicii de securitate ale statului, care acționau fără nici un control și independent de mecanismele justiției oficiale, având ca unic scop anihilarea și exterminarea oricui declara (sau doar avea intenția) opoziție față de regim. Un exemplu caracteristic este celebrul NKVD[6], care din 1937 îl avea la conducere pe cumplitul Ejov. NKVD-ul aresta, tortura, întemnița, exila și executa orice cetățean considerat suspect de acțiuni îndreptate împotriva regimului, fără a i se da acestuia posibilitatea de a se apăra în fața unui tribunal oficial. Era perioada de glorie a statului stalinist.

Cum era de așteptat, prima luată în vizorul noului regim a fost, încă o dată, Biserica Ortodoxă. Prigoanele îndreptate împotriva clericilor și a simplilor credincioși veneau ca o avalanșă. Deseori, pentru a prinde în capcană creștini care

---

[6] *Norodnîi Komissariat Vnutrennih Del*, Comisariatul Poporului pentru Afaceri Interne.

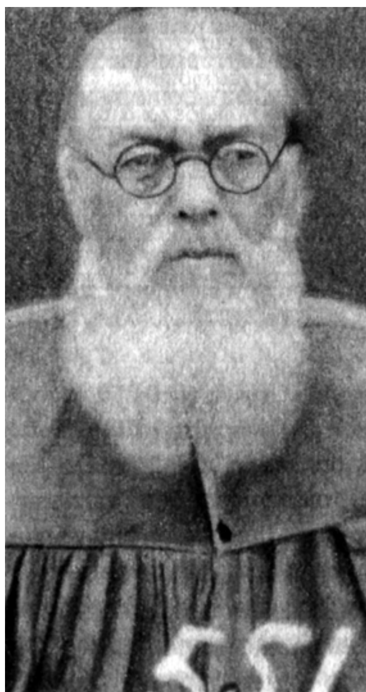
„deranjau”, erau încropite scenarii imaginare, bazate pe mărturisirile false ale unor oameni care cedau torturilor din timpul interogatoriilor.

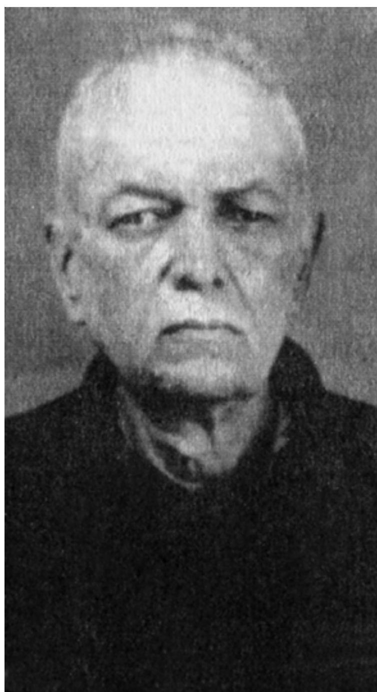
De acest taifun antihristic nu era posibil să scape episcopul Luca. El era ca un spin în ochii oamenilor regimului care deranja şi trebuia anihilat cu orice preţ, mai ales acum, când arăta că s-a regăsit pe sine, întorcând spatele pentru totdeauna perioadei „negre” de ezitări în care viclenia agenţilor GPU îl aruncase. Astfel, într-o seară, pe la sfârşitul lui 1937, au tăbărât în locuinţa sa doi agenţi în civil care, sub pretextul percheziţiei, au devastat-o pur şi simplu. La sfârşit, l-au arestat şi l-au dus la sediul NKVD, unde au început torturile şi interogatoriile.

Sfântul era unul dintre clericii arestaţi în seara aceea pe baza acuzaţiei de a fi membru al unei organizaţii clericomonahale secrete, care avea drept scop lupta împotriva puterii sovietice şi readucerea ţării la „capitalism”. Ei erau acuzaţi, de asemenea, că ar fi colaborat cu servicii secrete de spionaj din alte ţări şi că ar fi plănuit un atentat împotriva lui Stalin însuşi. În ce-l privea pe Sfântul, mai aveau o acuzaţie: ca doctor, ucidea oameni în timpul intervenţiilor chirurgicale.

Pentru a putea fi susţinute toate acestea era suficient să fie smulsă declaraţia unui singur om, în care să se facă referire la ceilalţi deţinuţi. Pentru aceasta, s-a conceput un gen inuman de interogatoriu, numit „interogatoriul în lanţ”, în timpul căruia trei serii de anchetatori îl supuneau pe deţinut la un interogatoriu continuu, douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru, fără a-i permite nici o clipă de odihnă. De obicei, în câteva zile deţinutul nu mai rezista şi „vorbea”. În cazul episcopului Luca, „interogatoriul în lanţ” a durat treisprezece zile, în timpul cărora a fost supus la toate tipurile de violenţă posibile, psihologice şi nu numai. Aşezat pe un scaun sub lumina unui reflector care îl lovea încontinuu direct în faţă, fără să i se permită să doarmă nici o secundă, Sfântul a trecut prin chinuri groaznice. Când se prăbuşea, aruncau peste el găleţi de apă pentru a-şi reveni şi continuau interogatoriul sau îl puneau să se sprijine în

picioare de zid până cădea jos neputincios. Într-un final, episcopul martir a căzut pradă halucinațiilor. Anchetatorii, care nu reușiseră până atunci să-i smulgă nici o mărturisire, au exploatat această stare jalnică și au încercat să-l forțeze să semneze o declarație în stare de inconștiență (5 decembrie 1937). Episcopul, pentru a scăpa de martiriul pe care îl îndura, a înscenat o tentativă de automutilare, făcându-i astfel pe anchetatori să-l transporte la spital. Bineînțeles că nu semnase nici o hârtie, însă cadrele de partid ale NKVD s-au agitat atât de tare încât l-au transferat (sau mai bine zis l-au târât) imediat în celulele Securității, iar a doua zi în închisoarea principală, unde a rămas închis opt luni, fără să aibă dreptul să vadă pe nici un cunoscut de-al său.

Episcopul Luca în închisoare (fotografii din arhiva KGB-ului)

În celula de detenţie condiţiile de trai erau extrem de rele. Deţinuţii erau foarte mulţi, înghesuiţi în acelaşi spaţiu şi nevoiţi să doarmă şi printre paturile trietajate, direct pe podea. Dar cel mai rău lucru era amestecul deţinuţilor: criminali de drept comun cu deţinuţii politici, atei cu membri ai altor religii care, cel puţin la început, nu pierdeau ocazia să-l ironizeze şi să-şi bată joc de episcopul ce împărtăşea aceeaşi soartă cu ei. Alteori îl provocau la discuţii pe teme politice, însă niciodată nu au reuşit să scoată din gura lui vreun cuvânt referitor la ele.

Cu timpul, nobleţea caracterului, interesul pentru cei bolnavi, omenia inspirată din exemplul lui Hristos, răbdarea asemănătoare cu cea a lui Iov şi calmul său caracteristic i-au făcut să-şi schimbe comportamentul faţă de dânsul. Îl vedeau deseori cum împărţea puţina sa hrană cu altul, considerând că acela are mai multă nevoie, chiar dacă el însuşi rămânea flămând. Odată, pe când era în spitalul închisorii, a diagnosticat o boală gravă a unui condamnat la detenţie grea, lucru pe care nu reuşise să-l facă medicul închisorii, şi, la intervenţia sa, bolnavul a fost transferat la spitalul oraşului unde, pe baza instrucţiunilor Sfântului, l-au operat medicii chirurgi, care erau foşti studenţi de-ai lui. În felul acesta i-a salvat viaţa şi de atunci toţi deţinuţii l-au înconjurat cu un respect deosebit. Când îngenunchea la rugăciune (de două ori pe zi), indiferent ce făceau cei din jurul lui, cu toţii încetau să vorbească şi în celulă se aşternea o linişte sacră. Preţuirea şi respectul faţă de el erau atât de mari, încât, înainte de interogatoriu, deţinuţii mergeau la el şi luau binecuvântare cu evlavie.

Nimeni nu l-a auzit vreodată pe Sfântul plângându-se că a fost arestat sau de acuzaţiile nedrepte care planau asupra lui. Singura lui nemulţumire era aceea că nu-i permiteau să primească reviste şi cărţi de medicină, pentru a putea continua şi în închisoare munca de cercetare şi redactarea operei sale.

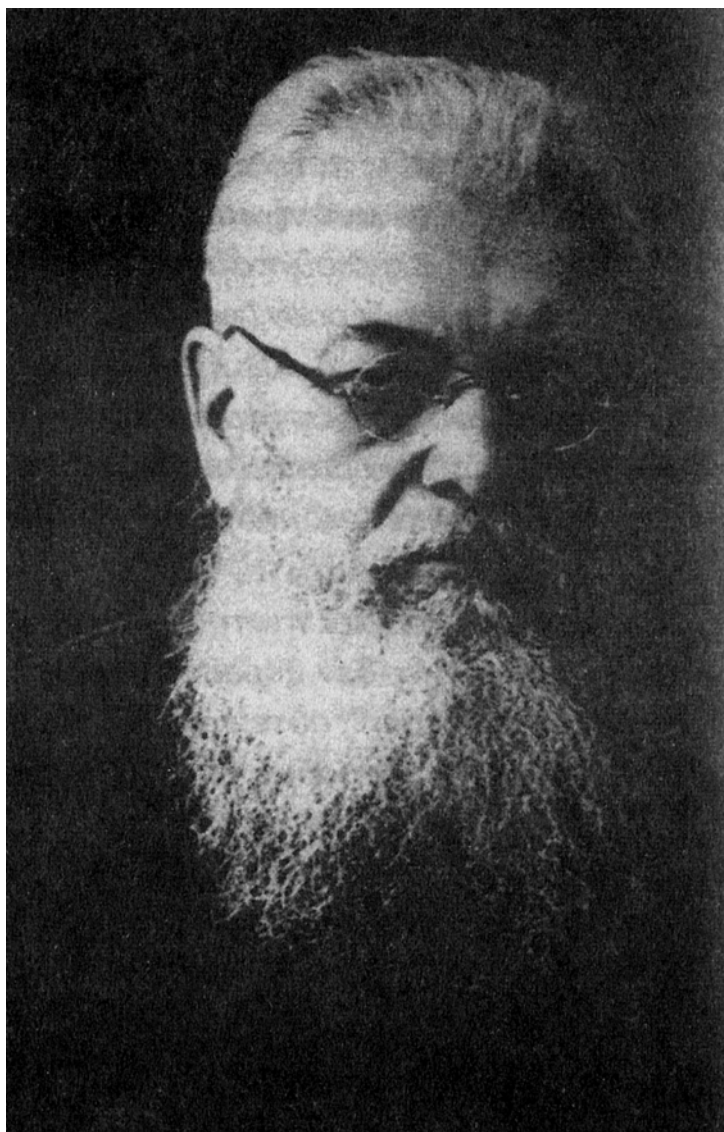
Între timp, prima declaraţie de vinovăţie, dată forţat, a fost considerată nesatisfăcătoare şi nu a fost acceptată

de Moscova, care cerea insistent mai multe date şi dovezi mai clare. Astfel, îl duceau deseori la birourile NKVD-ului pentru interogatorii şi acolo îi cereau să-şi recunoască participarea la acţiuni de spionaj. Refuzul său categoric îi scotea din minţi şi nu de puţine ori îl molestau şi îl torturau zile întregi în celulele din subsolurile clădirii. În semn de protest pentru modul cum era tratat, declara des greva foamei, pe care o întrerupea doar când starea sănătăţii i se înrăutăţea periculos de mult. Când îşi recăpăta puterile, relua greva foamei şi astfel viaţa sa a ajuns să se desfăşoare între sala de interogatorii, temniţă şi spitalul acesteia.

În luna iulie 1938, a fost dus în faţa unui anchetator oficial, care i-a făcut cunoscute toate acuzaţiile aduse. Sfântul, liniştit şi senin, a ascultat capetele de acuzare şi, în continuare, a redactat o declaraţie scrisă, în care răspundea la toate acuzaţiile şi presupusele „crime”, susţinându-şi nevinovăţia. În cele din urmă, după tot acest calvar, a fost condamnat la trei ani de exil în Siberia.

În trenul special care îi transporta, Sfântul a căzut victimă celorlalţi deţinuţi, care i-au golit valiza de puţinele lucruri pe care le avea. Au ajuns la Krasnoiarsk şi acolo a fost dus la o închisoare provizorie situată la marginea oraşului. După puţin timp, l-au trimis în orăşelul Murta Mare, la o distanţă de o sută treizeci de kilometri de Krasnoiarsk. Era luna martie a anului 1940.

În Murta Mare episcopul a fost pus într-o situaţie foarte delicată. Nu avea nici locuinţă, nici hrană, nici îmbrăcăminte. A încercat să găsească de lucru în micul spital din comună, dar singurul post care i se putea oferi acestui mare om de ştiinţă era cel de infirmier şi om de serviciu. A solicitat totuşi acest post şi, cu mari dificultăţi, i s-a permis să lucreze acolo, cu condiţia de a nu consulta pacienţi decât cu acordul celorlalţi medici. I-au pus la dispoziţie şi o cămăruţă lângă bucătăria spitalului, dar, în general, comportamentul personalului acestei instituţii faţă de el era execrabil, cum, de altfel, era şi faţă de orice alt exilat.

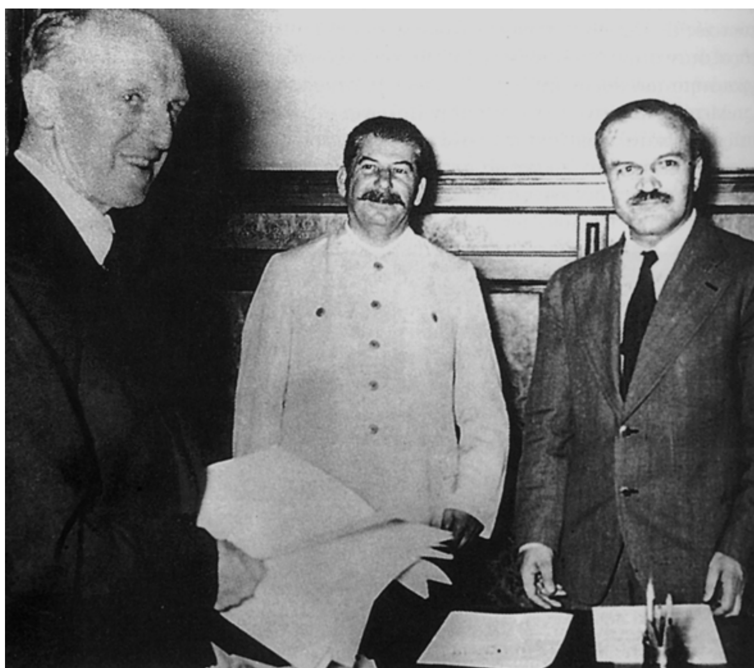
Episcopul Luca la finalul anului 1940

În Murta Mare nu mai exista biserică, deoarece fusese distrusă de progresişti în 1936. Pentru a se ruga, Sfântul mergea în pădurea de la marginea oraşului. Acolo îngenunchea în faţa unei buturugi pe care aşeza o mică iconiţă. Când lucrul acesta a ajuns la cunoştinţa autorităţilor, locul respectiv a fost murdărit, de mai multe ori, până ce episcopul a făcut plângere. I s-a răspuns că în zona lor nu mai există nici o biserică şi că i se interzice să facă propagandă religioasă!

Încet-încet, cei de la spital au început să preţuiască deosebita sa pregătire profesională şi să-i valorifice uriaşa experienţă de chirurg, permiţându-i să opereze, în special cazurile extrem de dificile. S-a întâmplat atunci să moară la spital, în perioada postoperatorie, un membru important al Partidului Comunist şi s-au grăbit să spună că Sfântul ar fi responsabil, întrucât l-ar fi tratat cu dezinteres, din răzbunare faţă de regim. Din fericire, în urma examinării făcute de medicul legist s-au descoperit atât adevărul, cât şi vinovatul care, pentru că era membru de partid, nu a avut de suferit absolut deloc.

În paralel cu activitatea sa la spital, îşi continuă şi cercetarea despre infecţiile purulente. L-a rugat pe mareşalul Voroşilov să-i dea permisiunea să-şi finalizeze cercetarea, care putea fi de cea mai mare utilitate în caz că va izbucni războiul. Într-adevăr, la scurt timp, cererea sa a fost aprobată şi i s-a dat voie să se instaleze în oraşul Tomsk, pentru a lucra în biblioteca Facultăţii de Medicină. Într-un interval de două luni a reuşit să studieze tot ce se scrisese nou în germană, în franceză şi în engleză pe tema care îl interesa. Apoi, s-a întors la Murta Mare unde, folosind notiţele luate, şi-a completat şi finalizat cartea sa cu titlul *Studii de chirurgia infecţiilor purulente*.

Între timp, restul lumii se confrunta cu al Doilea Război Mondial. Total şi nemilos, fanatic şi criminal, ca toate războaiele. Germania marelui Führer nazist Adolf Hitler lupta din 1939, cucerind prin celebrul „război fulger”, una după alta, toate ţările din Europa. Principalul ei aliat era ambiţioasa Italie fascistă a lui Benitto Musolini, dar şi alte ţări mai mici, care au fost atrase, vrând-nevrând în urma tancului Axei.

August, 1939. Ţarul roşu, Stalin (în mijloc), împreună cu ministrul de externe al Germaniei hitleriste, von Ribbentrop (stânga), şi ministrul afacerilor externe al Uniunii Sovietice, Molotov (dreapta)

Uniunea Sovietică a lui Stalin, „ţarul roşu", după cum mai era numit, avea iniţial o atitudine prietenoasă faţă de Hitler şi de armata lui dezlănţuită, care făcea să curgă valuri de sânge în Europa şi în Nordul Africii. Opoziţia ideologică dintre comunism şi ţările occidentale capitaliste, poziţia de circumspecţie pe care o adoptau statele Occidentului faţă de ea (Uniunea Sovietică, n.tr.), precum şi nevoia regimului sovietic de a se situa deasupra eşichierului politic european şi internaţional l-au determinat în cele din urmă pe Stalin să se alieze cu celălalt dictator, Hitler. Pe baza celebrului pact de prietenie şi neagresiune „Ribbentrop-Molotov" de pe 23 august 1939, semnat între Germania şi Uniunea Sovietică, cele două ţări au început un adevărat Război Mondial,

ciopârţind şi cucerind împreună Polonia, obligând Franţa şi Marea Britanie să declare război Axei, dar nu şi Uniunii Sovietice, care nu aparţinea oficial alianţei.

Astfel, Uniunea Sovietică a reuşit să se ţină departe de război prin manevre ideologice realizate cu măiestrie şi prin acorduri politice de succes. Dar pe 21 iunie 1941, prietenul de până atunci, Hitler, prinzând curaj în urma neaşteptatelor succese repurtate în Occident şi întrucât de mult timp hotărâse să şteargă de pe faţa pământului „epidemia bolşevică”, considerată de el la fel de demnă de ură ca şi capitalismul apusenilor, a atacat Uniunea Sovietică.

A găsit-o total nepregătită pentru un război defensiv. În realitate, după cum s-a dovedit ulterior, aceasta se pregătise sistematic pentru un război ofensiv şi aştepta să se epuizeze fronturile antagoniste ale Axei şi ale occidentalilor, pentru a invada Europa extenuată şi a o transforma în pământ sovietic. De aceea, forţele germane au găsit concentrate lângă graniţe detaşamente uriaşe ale Armatei Roşii cu material de război, pe care le-au încercuit şi le-au luat prizoniere. Victoriile Wehrmacht-ului erau de neimaginat în prima parte a invaziei. Pierderile de vieţi omeneşti din partea Uniunii Sovietice erau uriaşe. Mii de prizonieri şi încă mai mulţi morţi şi răniţi. Sistemul medical al ţării a fost greu încercat, iar răniţii erau trimişi în spitale militare situate chiar şi la şapte mii de kilometri distanţă de front, cum era cazul îndepărtatului Krasnoiarsk. Lipsa materialului medical şi farmaceutic era atât de mare, încât s-a ajuns ca rezervele tuturor spitalelor civile din ţară să fie transferate în cele militare. Lipsuri se înregistrau şi în ce priveşte personalul medical calificat, şi nu puţini erau răniţii care mureau neajutoraţi pentru simplul fapt că nu era nimeni care să se ocupe de ei.

Această situaţie dramatică nu putea să-l lase insensibil pe medicul episcop cel plin de iubire. Textul apostolic: „Cine este în suferinţă şi eu să nu sufăr cu el?”, îi răsuna în minte ca o alarmă. Cum putea exista atâta suferinţă în jur şi lui să nu-i pese? Indiferent ce îndurase de la acest regim inuman,

toate necazurile şi privaţiunile cauzate de el nu puteau cântări pentru acest om al lui Dumnezeu mai mult decât suspinul unui semen îndurerat. Pentru aceasta, a hotărât să facă ceva care într-adevăr a provocat admiraţia tuturor. Admiraţie pentru mărimea lui de suflet, pentru felul lui de a fi autentic creştinesc, pentru neţinerea de minte a răului.

Fără ca cineva să i-o ceară, s-a prezentat la autorităţile oraşului şi a declarat că se pune pe sine, cunoştinţele sale şi experienţa sa la dispoziţia statului, pentru a fi folosite la îngrijirea răniţilor de război.

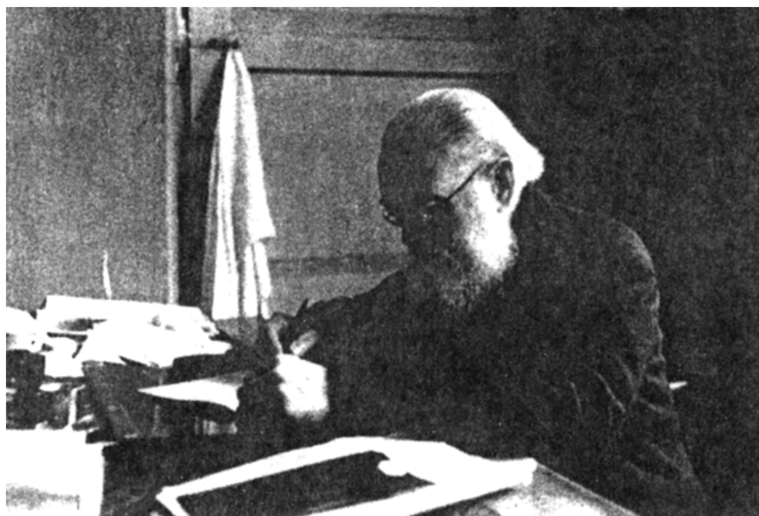
„Eu, episcopul Luca, sunt exilat, în temeiul articolului..., în comuna Murta Mare din regiunea Krasnoiarsk. Ca specialist în chirurgia infecţiilor purulente, pot oferi ajutor soldaţilor de pe front sau din spatele lui, indiferent de ce secţie îmi veţi încredinţa. Vă rog ca exilul meu să ia sfârşit şi să mi se dea permisiunea de a merge la spital. După terminarea războiului, sunt gata să mă întorc la locul meu de exil. Episcopul Luca."

Răspunsul de la Moscova a sosit imediat: „Profesorul (nu episcopul) să fie transferat la Krasnoiarsk". După câteva zile (la sfârşitul verii lui 1941) a sosit în Murta Mare chirurgul-şef al regiunii Krasnoiarsk, care l-a însoţit pe Sfântul în spitalul 15-15 de acolo, unde l-a numit medic-şef şi coordonator al tuturor spitalelor militare din regiune.

Episcopul doctor a trecut imediat la treabă. Personalul medical şi auxiliar din spital era neexperimentat pentru o misiune atât de specială şi de presantă. S-a străduit să-i înveţe cele necesare pentru a putea face faţă situaţiei. Fiecare intervenţie chirurgicală pe care o făcea era o adevărată lecţie pentru ceilalţi medici şi chiar atunci când nu opera el însuşi, obişnuia să fie de faţă, să urmărească şi să dea sfaturile de rigoare. A organizat şi conferinţe pentru medici, cărora se străduia să le inspire propriul său duh de dragoste şi de compasiune pentru fiecare pacient. Obişnuia să le spună: „Pentru chirurg nu trebuie să existe «cazuri», ci doar un om viu care suferă". Astfel, în scurt timp, personalul medical din secţia 15-15 a devenit cel mai experimentat din regiune.

El însuşi lucra încontinuu, fără să-l intereseze efortul făcut sau epuizarea fizică. Îi opera pe soldaţii cu rănile cele mai grave sau pe cei cărora ceilalţi medici nu le mai dădeau nici o speranţă. Făcea orice îi stătea în putinţă pentru a salva viaţa cuiva şi când, în ciuda efortului depus, se întâmpla să moară unul dintre ei, îl cuprindea o durere profundă şi se retrăgea în biroul său, unde se ruga cu lacrimi pentru mântuirea sufletului lui. De asemenea, atunci când vedea că nu se mai putea face nimic, îi aducea la cunoştinţă bolnavului sfârşitul iminent, sperând că acesta va valorifica ocazia de a avea măcar un sfârşit creştinesc.

În paralel, vizita şi celelalte spitale militare care intrau în subordinea sa. Trecea pe la paturile tuturor soldaţilor, cu care construia o relaţie personală călduroasă, amintindu-şi chiar şi numele şi povestea fiecăruia. Pacienţii îl iubeau foarte mult fiindcă simţeau marea lui dragoste pentru ei şi, de fiecare dată când intra într-un salon, îl salutau cu toţii bucuroşi.

Episcopul Luca, în mica sa cameră din Krasnoiarsk, unde lucra la spitalul militar, mai 1942

Totuşi, în ciuda a tot ce oferea el, majoritatea personalului medical, care era format din membri ai partidului, precum şi autorităţile locale îl tratau cu suspiciune. Nu uitau că era un exilat comun, un criminal care ameninţa „poporul”, de aceea zilele lui erau la fel de dificile ca şi mai înainte. Îi dădură o cameră mică, rece şi umedă şi nu-i permiteau să ia masa la cantina spitalului, alături de bolnavi şi de personal. Nu avea nici bani pentru a-şi cumpăra de mâncare şi nici timp să procure cartele de masă şi să aştepte cu orele la cozile magazinelor, aşa că rămânea flămând de multe ori. Doar puţini membri ai personalului, care îl preţuiau ca specialist şi îl compătimeau ca om, se îngrijeau să-i asigure câte o porţie de mâncare, şi aceasta pe ascuns, cu multe precauţii, din cauza informatorilor care mişunau peste tot şi nu ar fi pierdut ocazia de a-i denunţa autorităţilor.

Nu se plângea de discriminarea la care era supus. Nimeni nu l-a auzit vreodată să zică fie şi o vorbă rea sau să facă un comentariu la adresa comportamentului nedrept al celorlalţi faţă de el. Mulţumea lui Dumnezeu pentru toate şi mai ales pentru faptul că îi dădea permanent ocazia să aplice în faptă dragostea datorată semenilor neputincioşi. Singurul lucru care îl supăra şi, uneori, îl scotea din sărite era indiferenţa criminală a unor medici şi asistenţi, care nu-şi făceau în mod corect datoria şi nu se purtau cu dragoste faţă de pacienţi.

Dificultatea muncii intensive, lipsurile şi condiţiile execrabile de viaţă şi de lucru, suspiciunea colegilor, duşmănia autorităţilor acţionau negativ asupra sănătăţii lui. Problemele cu inima începeau să devină din ce în ce mai grave. Îi venea greu chiar şi să urce scările, iar în timpul operaţiilor era nevoit din ce în ce mai des să se aşeze câte puţin, deoarece picioarele nu-l mai ajutau.

Din primăvara anului 1942, situaţia a început să se schimbe. Primii care au reacţionat, văzând modul cum era tratat Sfântul şi discriminările pe care trebuia să le îndure, au fost tocmai comandanţii şi ofiţerii răniţi. Determinaţi de sentimentul de recunoştinţă faţă de omul care le era atât

de aproape şi îi trata cu atâta dragoste părintească, i-au comandat pantofi şi cizme de plastic pentru sala de operaţii, două rânduri de haine, două prosoape, batiste (le enumerăm cu exactitate pentru a vedea în ce stare de sărăcie trăia). Îi certau pe responsabili atunci când vedeau că nu-i permit să mănânce la cantină, alături de restul personalului. Au reacţionat atât de prompt şi faţă de autorităţi, încât acestea au fost nevoite să se intereseze de nevoile sale. Nu avea haine, lenjerie de pat, perne... Sfântul, cu politeţe, nu a acceptat nici un ajutor în afara unui singur lucru pe care el însuşi îl solicitase: o pereche de... şireturi! Învăţase deja ca deţinut şi exilat să trăiască în lipsuri şi toate acestea îi păreau exagerate. Chiar şi mâncarea sa, care ajunsese să fie o porţie întreagă, îi părea atât de multă încât avea grijă ca cea mai mare parte să o împartă altora, inclusiv oamenilor săraci şi flămânzi din afara spitalului!

Cinstitul episcop Luca în mijlocul pacienţilor, medicilor şi infirmierelor spitalului militar din Krasnoiarsk, în anul 1943

Încet-încet, şi personalul medical şi-a schimbat atitudinea faţă de el. Îi influenţase atât de mult pe cei din jurul

său cu prezenţa, caracterul şi dăruirea lui, încât cu toţii îl priveau cu un respect deosebit. Când mergea undeva, ceilalţi medici se ridicau în picioare, iar la congresele ştiinţifice şi la conferinţele unde era invitat îl primeau cu aplauze călduroase. Cu timpul, i-au pus la dispoziţie un mic apartament pentru a trăi în condiţii mai umane.

Sănătatea lui însă era afectată destul de mult, în special din cauza suprasolicitării, dar şi a faptului că nu putea să-şi ducă la îndeplinire obligaţiile arhiereşti. Îi lipseau odihna şi viaţa liturgică, două lucruri care în condiţii normale i-ar fi dat mari şanse să-şi continue lucrarea de ajutorare a aproapelui atât de plăcută lui Dumnezeu.

Bineînţeles că toată această schimbare de atitudine faţă de el nu era întâmplătoare. În general, în acei ani dificili de război politica regimului sovietic faţă de Biserică se schimbase. Regimul trebuia să insufle poporului necăjit un duh nou de patriotism, pentru a-l determina să opună rezistenţă invadatorului. Prin urmare avea nevoie de ajutorul oricărei forţe în stare să ridice moralul poporului. Pe de altă parte, încă din primele clipe ale războiului, Biserica a acţionat prompt şi a desfăşurat o asemenea activitate la nivel naţional, încât i-a surprins pe toţi. Au fost organizate colecte în parohii, s-au adunat bani, haine şi provizii pentru susţinerea Crucii Roşii. Au fost trimise scrisori circulare cu conţinut patriotic oriunde existau preoţi şi enoriaşi. Acţiunea voluntară şi atât de benefică a Bisericii, care ar fi fost de aşteptat, din răzbunare, să nu facă nimic, ba chiar să-l întâmpine pe duşman ca pe un eliberator, l-a „emoţionat” inclusiv pe Stalin, care a trimis la Patriarhie o scrisoare de mulţumire, publicată apoi în presa partidului, de altfel singura care exista.

Astfel, statul şi-a schimbat atitudinea faţă de Biserică în special din interese politice. Bisericile au început să se redeschidă (puţine dintre ele, fireşte) şi credincioşii aveau din nou permisiunea de a-şi manifesta viaţa religioasă. Oameni care atâţia ani au stat departe de Biserică, de frică, veneau acum cu miile să participe la slujbe, să li se oficieze

cununia, să se boteze şi să se împărtăşească. Patriarhia a primit permisiunea să aleagă un nou patriarh (pe mitropolitul Serghie al Moscovei), să-şi restructureze viaţa administrativă a Bisericii şi chiar să editeze un buletin oficial!

Patriarhia a solicitat revenirea tuturor slujitorilor săi exilaţi pentru a participa la reorganizarea Bisericii. În aceste împrejurări, episcopul Luca a fost rânduit arhiepiscop de Krasnoiarsk şi membru permanent atât în Sfântul Sinod, cât şi în colectivul de redacţie al buletinului oficial „Refacerea Patriarhiei Moscovei”. Pentru a-şi putea exercita noile sarcini ecleziastice, Sfântul a cerut de la autorităţi o biserică din oraş, pentru credincioşii ortodocşi. Cererea sa a fost aprobată la începutul lunii martie 1943, însă în loc de biserica cerută i s-a oferit o capelă mortuară din satul Nikolaievsk, situat la şapte kilometri distanţă de oraş. În lunile de iarnă şi de primăvară nu era accesibilă din cauza noroiului, dar şi a hoţilor care mişunau din abundenţă în regiune. În această capelă slujea un preot în vârstă, în timp ce arhiepiscopul Luca predica. Nu putea sluji, pentru că nu avea veşminte arhiereşti. Singurul loc unde ar fi putut găsi veşminte era teatrul oraşului, acestea fiind folosite de actorii aserviţi partidului, care puneau în scenă comedii cu caracter antireligios. Va reuşi totuşi, mult mai târziu, să procure un material din care să confecţioneze veşmintele necesare. Cei care îşi amintesc de el spun că atunci s-a bucurat ca un copil.

Faptul că a reînceput să se ocupe de treburile Bisericii i-a dat puteri noi. Oboseala a început să se atenueze şi starea generală de sănătate se îmbunătăţea progresiv, dându-i posibilitatea să muncească în ritmul de altădată, chiar dacă trebuia să-şi încarce agenda şi cu ore suplimentare de administraţie bisericească.

Să nu ne imaginăm că toate erau uşoare. Nu trebuie să uităm că libertatea de care se bucura Biserica era un produs al tacticii partidului, impusă de perioada de criză străbătută atunci. Continuau să-l supravegheze permanent şi să-i înregistreze toate acţiunile, pe baza cărora mai târziu

(1943-1944) s-a instrumentat un dosar foarte greu, în care era acuzat de „îndelungată activitate antisovietică”, ceea ce a dus la condamnarea sa la moarte. Din fericire, sentinţa nu a fost îndeplinită datorită intervenţiei personale a lui Stalin, care încă mai avea nevoie de sprijinul Bisericii şi al oamenilor ei, în condiţiile în care războiul era în plină desfăşurare.

În acest timp, în urma unei scrisori pe care Sfântul i-a trimis-o lui Stalin (la 2 mai), i s-a aprobat cererea de reeditare a cărţii sale *Studii de chirurgia infecţiilor purulente*, pe care o îmbunătăţise şi îmbogăţise, precum şi cererea de tipărire a unei monografii despre complicaţiile survenite la articulaţii în cazul rănilor provocate de armele de foc.

Nu după multă vreme, Comisia panslavă din Moscova i-a cerut să scrie un articol pentru presa slavă, în care să descrie opera sa socială din timpul Marelui Război pentru Apărarea Patriei, aşa numeau sovieticii al Doilea Război Mondial, ca arhiepiscop de Krasnoiarsk şi chirurg în spitalele militare ale Armatei Roşii.

Tot pe atunci, regimul i-a dat arhiepiscopului Luca încă o biserică în oraş, în care să fie deservite sutele de credincioşi doritori să participe la slujbe. Toate păreau să meargă pe un făgaş normal. Din nefericire, doar păreau... În spatele înşelătoarei linişti, fierbea la foc încet cazanul obsesiei antireligioase a regimului sovietic. Mai târziu, după cum vom vedea, se va declanşa o nouă prigoană şi atitudinea autorităţilor va redeveni la fel de dură, însă mult mai perfidă.

Între timp, balanţa războiului s-a întors în favoarea aliaţilor şi împotriva nemţilor, care, în ciuda încercărilor disperate şi a atacurilor furibunde, începuseră să se retragă pe toate fronturile. Mutarea liniei de front spre vest a făcut necesară transferarea în aceeaşi direcţie a tuturor spitalelor militare. Astfel, arhiepiscopul a primit un nou ordin de deplasare, în oraşul Tambov, mai aproape de Moscova, ceva mai la sud.

Ajungând la Tambov, Sfântul s-a prezentat la Direcţia Judeţeană de Sănătate şi Protecţie pentru a-i informa pe

cei în drept de transferul său. Aceştia, văzându-l în rasă, s-au supărat şi l-au abordat într-un mod umilitor şi Sfântul a părăsit biroul fără să spună absolut nimic. Mai târziu, când a sosit telegrama de la Moscova, prin care erau informaţi despre profesor şi de faptul că trebuiau să-l trateze în cel mai atent mod cu putinţă, s-au grăbit să-l găsească şi şi-au cerut scuze pentru comportamentul lor. Atunci Sfântul, cu multă politeţe, le-a spus să nu judece niciodată pe nimeni după haine şi după înfăţişarea exterioară.

După acest nefericit incident, Sfântul şi-a preluat imediat atribuţiile. Era responsabil peste o sută cincizeci de spitale din regiune, care numărau între cinci sute şi o mie de pacienţi fiecare. Consilia toate secţiile de chirurgie, în timp ce el însuşi, în ciuda vârstei de aproape şaptezeci de ani, continua să opereze opt sau nouă ore pe zi, realizând şi până la cinci intervenţii chirurgicale. De asemenea, continua să consulte la policlinică alţi şi alţi oameni. În paralel, organiza congrese ştiinţifice şi conferinţe, pentru a le oferi celorlalţi medici colegi şansa de a se pregăti cât mai bine profesional.

Patriarhia, pentru a-i înlesni munca, l-a transferat în Arhiepiscopia Tambovului şi Miciurinskului. Şi această regiune se confrunta cu foarte multe probleme de ordin bisericesc. În zonă mai erau doar două biserici din o sută zece, una în Tambov şi una în Miciurinsk. Cele mai multe au fost distruse, în timp ce altele au fost transformate în magazii, birouri, teatre etc. În singura biserică din Tambov unde putea sluji, ateii sălbăticiţi provocaseră multe stricăciuni şi o spoliaseră. Acolo Sfântul a slujit pe 26 februarie 1944 şi i-a rugat pe credincioşii nevoiaşi să facă tot posibilul pentru a o reconstrui, astfel încât, după cum spunea el, „credinţa noastră să strălucească cu o nouă flacără”.

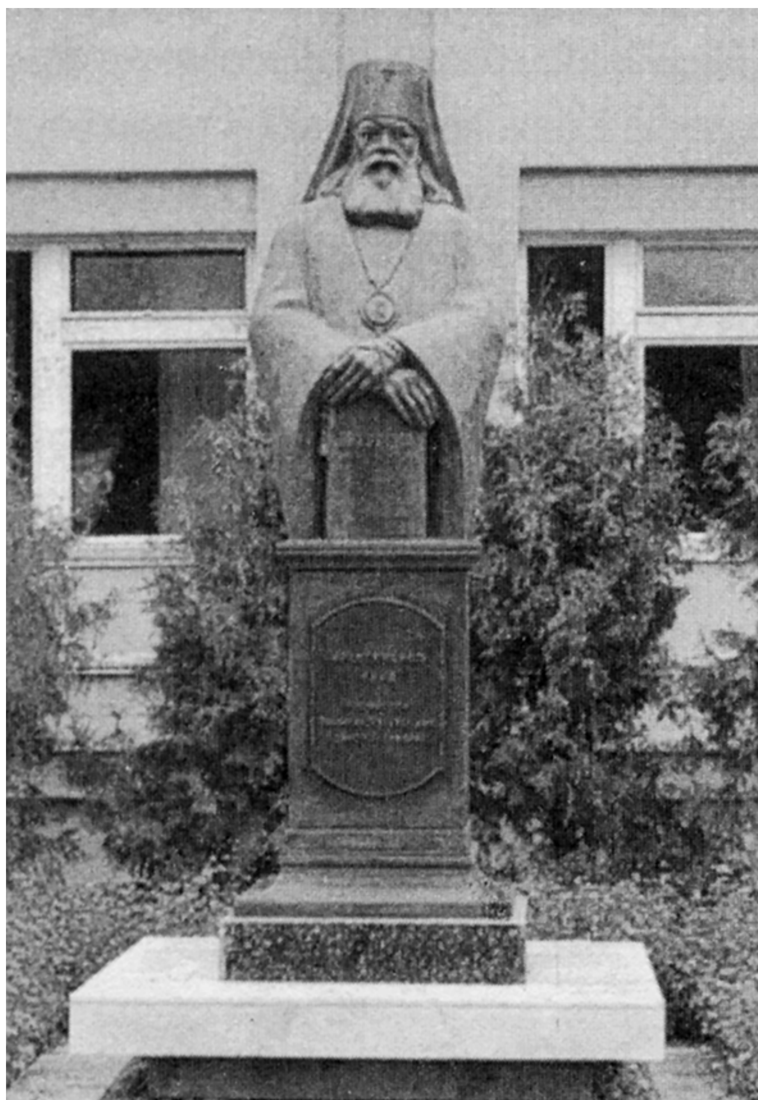
În paralel, se străduia să organizeze conferinţe preoţeşti, care urmăreau instruirea şi sensibilizarea preoţilor. Autorităţile au reacţionat negativ la şedinţele preoţeşti şi astfel Sfântul a fost nevoit să-şi intensifice predica. Predicile

sale erau ascultate de multă lume, printre care se numărau medici, profesori şi oameni de ştiinţă. O profesoară de engleză lua notiţe şi apoi, împreună cu o altă enoriaşă, le dactilografia şi le împărţea credincioşilor.

Prin eforturi susţinute, în doi ani, a reuşit redeschiderea altor biserici din regiune, lucru deloc pe placul conducerii. „Zgomotul” pe care Sfântul îl făcea peste tot şi tot timpul nu putea fi trecut cu vederea de regim, în ciuda importantei lui activităţi sociale. Astfel, reprezentantul Guvernului pe probleme religioase, G. Karpov, s-a adresat Patriarhiei, plângându-se de faptul că arhiepiscopul Luca „se deplasează mult, predică, are o icoană în birou şi în sala de operaţii, se roagă înainte de operaţie, merge la congrese îmbrăcat în rasă şi cu engolpion”. Patriarhia, chiar dacă încerca să cultive relaţii paşnice cu regimul, nu a găsit „exagerate” acţiunile arhiepiscopului Luca.

Astfel, regimul a început, încet-încet, să acţioneze împotriva Sfântului, şi primul lucru pe care i l-a interzis a fost participarea la congresele ştiinţifice. Îl obligau atunci când participă la ele să nu poarte însemnele clericale, adică rasa şi engolpionul, pentru a nu „provoca” prin înfăţişarea sa sentimentele „democratice şi atee” ale celorlalţi participanţi. Cum era de aşteptat, Sfântul a refuzat să asculte ordinele autorităţilor şi astfel, pe nesimţite, a fost exclus de la congresele medicale.

Sfântul a continuat să trăiască în mare sărăcie şi în lipsuri. Locuia într-o căsuţă, confruntându-se cu indiferenţa glacială a proprietarilor. Din fericire, oamenii simpli îl iubeau profund şi aveau grijă să-i asigure cele necesare, care de fapt nici nu erau multe. Şi-a impus o asceză deosebit de severă. Postul său îl nelinişteea pe medicul evreu care se îngrijea de starea sănătăţii sale, sănătate de care, în ciuda sfaturilor acestuia, Sfântul nu ţinea cont. Atunci medicul a fost nevoit să se adreseze noului patriarh, Aleksei, şi să-l roage să-l sfătuiască pe Sfântul să-şi modereze un pic postul şi, în general, întreaga asceză.

Statuia Sfântului Luca din faţa Spitalului de Stat
din Tambov, unde a lucrat şi care astăzi îi poartă numele

Exemplară era şi dragostea Sfântului pentru oameni. Cu toate că el însuşi era sărac, îl preocupa orice nevoie a păstoriţilor săi. Îşi împărţea micul salariu semenilor neputincioşi, familiilor sărace şi bolnavilor, rămânând el însuşi, deseori, fără cele absolut necesare. Nu se nelinişte a în privinţa sa. Atâţia ani de temniţă şi de exil îl convinseseră în modul cel mai bun cu putinţă că Dumnezeu îi era tot timpul aproape. Doar cu ajutorul Lui a supravieţuit acestora două, de aceea era sigur că îi va purta de grijă şi acum.

Rugăciunea şi studiul îl preocupau permanent. În ce priveşte ultimul, dragostea de cunoaştere şi vasta cultură generală a Sfântului îi surprindeau pe toţi. Dornic să fie la zi cu toate noutăţile, încerca să procure orice carte care considera că putea să-l ajute în vasta şi în acelaşi timp sensibila sa lucrare pastorală. Se străduia să studieze şi operele antireligioase şi anticlericale ale ateilor, pentru a cunoaşte şi cele mai profunde trăiri sufleteşti ale acestor oameni şi a afla ce anume nu găseau ei sau ce îi dezamăgea în Biserică. Deci cu această lărgime de spirit la care ajunsese putea să pătrundă şi să cerceteze şi mai mult sufletele tuturor oamenilor şi să-L întronizeze în inimile lor pe dulcele Iisus.

În această perioadă scrie o nouă carte, de data aceasta cu conţinut apologetic, cu titlul *Duh, Suflet şi Trup*. În scurt timp, ea a ajuns să fie foarte căutată. Numele lui devine foarte cunoscut şi în străinătate. Faima de mare om de ştiinţă a ajuns şi în America. Au fost publicate articole pline de omagii la adresa lui în diferite ziare şi reviste. Vin de peste tot să-i ia interviuri, iar scrisori şi telegrame de felicitare sosesc în fiecare zi. În ciuda onorurilor, el rămâne acelaşi om smerit şi simplu, purtând întotdeauna aceeaşi rasă veche şi cârpită. Ceea ce îl bucura era faptul că toate aceste omagii reprezentau „o mare sărbătoare pentru Biserică”. Pentru Sfântul Ierarh, toate acestea erau cea mai bună misiune şi mărturie pe care o putea da în acele timpuri grele. Era un nou mod cu care Dumnezeu se îngrijea să reabiliteze prestigiul Bisericii defăimate şi prigonite, care îi va

pune pe gânduri pe mulţi dintre cei care o părăsiseră şi o combătuseră, influenţându-i în mod pozitiv. Va provoca în ei, după cum spunea şi Cuviosul Paisie, „neliniştea cea bună” pentru atitudinea lor nedreaptă faţă de Biserică, de cler şi de credincioşi.

Activitatea sa ştiinţifică şi socială nu mai putea fi ignorată de nimeni din statul sovietic, iar opinia publică a determinat autorităţile locale să-l omagieze, în 1945. Preşedintele de atunci al sovietului regional l-a chemat la comitetul regional pentru a-i oferi decoraţia „pentru activitatea eroică în Marele Război pentru Apărarea Patriei”.

Cea mai mare distincţie însă avea s-o primească în anul următor, 1946, când războiul deja luase sfârşit. A primit premiul „Stalin – ordinul I”, distincţia de stat cea mai înaltă a Uniunii Sovietice la acea vreme, nu numai pentru activitatea sa în calitate de chirurg militar, ci şi pentru studiile sale ştiinţifice care au fost urmate de cele mai favorabile comentarii în ţară şi peste hotare. Premiul era însoţit şi de 200.000 de ruble, pe care Sfântul le-a pus la dispoziţia orfanilor de război.

În luna mai a anului 1946, arhiepiscopul Luca este transferat în Crimeea, ca arhiepiscop de Simferopol şi Crimeea. Ştirea despre transfer a provocat o mare tristeţe în rândurile credincioşilor din regiunea Tambov. Îl iubeau nespus pe bunul lor arhipăstor şi nu voiau să se despartă de el. Au scris la Patriarhie, cu rugămintea să modifice hotărârea, însă în Crimeea nevoile erau mari şi doar un episcop cu viaţă sfântă şi cu autoritatea Sfântului Luca putea fi de folos. De altfel, în Biserică nu-şi are locul cultul personalităţii. Unul este Păstorul Căruia Îi datorăm dragoste, devotament şi adorare: Domnul nostru Iisus Hristos, Cel răstignit şi înviat pentru noi. Astfel, în ciuda tuturor împotrivirilor, cu multă durere în inima sa bolnavă, Sfântul a dat ascultare vocii Bisericii, şi-a luat rămas bun de la foştii săi păstoriţi din Tambov şi a plecat cu avionul spre Crimeea.

Înaltpreasfinţitul Luca, arhiepiscop de Simferopol,
împreuna cu clerici, la biserica grecească „Sfânta Treime”

Peninsula Crimeea, vechea colonie grecească Herson, avea amarul „privilegiu” de a se transforma, deseori, din cauza poziţiei sale geografice, într-un teatru de lupte şi era un adevărat mozaic de etnii. În acest ultim război a fost distrusă aproape total. Situaţia financiară a locuitorilor era dramatică. Sate şi oraşe întregi fuseseră pustiite, sărăcia şi lipsurile domneau peste tot. Pe de altă parte, şi din punct de vedere duhovnicesc era la pământ. În toată Crimeea nu exista decât o biserică. Atât regimul sovietic ateu, cât şi războiul au distrus toate mănăstirile şi bisericile. La sfârşitul anilor ’40, după multe eforturi şi strădanii personale ale Sfântului, funcţionau deja 68!

La vestea sosirii în regiunea lor a arhiepiscopului Luca, locuitorii din Crimeea s-au entuziasmat. Studenţii au alergat cu flori să-l întâmpine pe marele savant, dar, în loc să meargă la aeroport, s-au dus la gară. Astfel, primirea programată nu a mai avut loc, dar autorităţile au avut grijă ca tinerii entuziaşti să fie pedepsiţi.

Arhiepiscopul Luca, cu sănătatea şubrezită de problemele cardiace care se agravaseră în ultimul timp, cu vederea scăzută până aproape de orbire şi purtând pe umeri şaptezeci de ani de viaţă chinuită, a ajuns în cele din urmă la Simferopol, pe 26 mai, pregătit să lucreze ogorul încredinţat lui de Dumnezeu. Era însă hotărât să lupte cu putere, fără compromisuri făcute regimului. Prima lui acţiune de „rezistenţă” a avut loc imediat după sosirea în noua episcopie.

Cu toate că trebuia, după sosire, să se prezinte lui Jdanov, însărcinatul cu probleme bisericeşti, el şi-a trimis secretarul pentru a-l informa că arhiepiscopul a ajuns şi şi-a preluat obligaţiile pe care i le-a trasat Biserica. Jdanov şi-a ieşit din minţi şi a ordonat aducerea lui. Sfântul a venit într-un târziu şi a avut de înfruntat un atac verbal fără precedent din partea demnitarului dezlănţuit. Sfântul a păstrat o ţinută cu totul demnă şi, cu o insistenţă de neclintit, a cerut să nu i se adreseze cu numele civil, ci cu formula pe care o impunea titlul său. Şi a reuşit.

Sfântul nu avea de înfruntat numai duşmănia regimului, ci şi luptele din culisele Bisericii. Clericii din episcopia sa erau puţini şi cei mai mulţi dintre ei nu-şi făceau datoria. Modul lor de viaţă era deosebit de lumesc şi îi scandaliza pe credincioşi, devenind un exemplu negativ. Nu umblau îmbrăcaţi în reverendă, ci conform modei, fumau, consumau băuturi alcoolice, nu săvârşeau slujbele cu atenţia cuvenită şi le scurtau după bunul plac. Sfântul a fost foarte exigent cu ei. Îi iubea ca pe copiii săi, însă era hotărât să nu îngăduie această situaţie deplorabilă. A emis scrisori pastorale foarte severe prin care le stabilea obligaţiile. Nu a ezitat să-i pedepsească pe neascultători pentru a-i înţelepţi şi a le da un exemplu celorlalţi. Cu predici înflăcărate, cu organizarea şedinţelor preoţeşti şi cu înfiinţarea unor Academii teologice, a reuşit în cele din urmă să pună rânduială în mijlocul clericilor vechi şi să atragă la preoţie tineri devotaţi Bisericii, cu conştiinţa datoriei sfinte faţă de Dumnezeu şi de oameni. Reuşind să facă o mică, dar

importantă înnoire în ceea ce priveşte clerul, s-a dăruit cu entuziasm lucrării de reevanghelizare a credincioşilor, şi în special a tinerilor, care, în marea lor majoritate, erau necatehizaţi şi necunoscători ai vieţii autentice şi duhovniceşti în Hristos. Considera drept obligaţie fundamentală vestirea lui Hristos oriunde şi oricând. Predica îi era simplă, ca şi viaţa, şi bogată, ca experienţele şi trăirile sale. Mai presus de toate, era plin de o dragoste arzătoare faţă de Dumnezeu, de aceea şi umplea sufletele oamenilor şi mişca inimile celor dispuşi să-l urmeze. Credincioşii alergau să-l asculte nu numai în sărbătorile mari sau în duminici, ci şi în zilele de peste săptămână. Printre ei se numărau şi mulţi oameni de litere,

Sfântul Luca, înconjurat de credincioşi, slujind la biserica grecească „Sfânta Treime", care atunci îndeplinea funcţia de Catedrală episcopală.

savanţi şi persoane importante, care erau atrase de episcopul plin de harul lui Dumnezeu. El însă nu se oprea aici. Îşi scria predicile şi mai apoi trimitea copii în toată eparhia, dar şi dincolo de hotarele ei, pentru a le folosi cât mai multora cu putinţă. Predica încontinuu cu o căldură deosebită cuvântul lui Dumnezeu şi se străduia să întărească vorba cu fapte de dragoste bineplăcute Domnului, pentru a

se adeveri cuvintele lui Iisus, Care a spus: „Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, aşa încât să vadă faptele voastre cele bune şi să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri” (Matei 5, 16).

Lumina Sfântului se răspândea oriunde şi oricând, în toate clipele vieţii lui, dar în special atunci când îşi exprima dragostea faţă de fratele în suferinţă. Această viaţă sfântă a lui era cea mai bună şi rodnică predică. Arăta o grijă deosebită pentru cei săraci. Mica sa locuinţă, formată doar din două cămăruţe, se transformase într-o cantină pentru săraci, unde zilnic îşi găseau hrana între cincisprezece şi douăzeci de persoane. L-a însărcinat pe secretarul său să facă liste cu nevoiaşi, pentru a trimite bani în fiecare lună – între treizeci şi patruzeci de mandate poştale. El rămânea cel mai sărac dintre toţi, purtând întotdeauna aceeaşi îmbrăcăminte şi încălţăminte cârpită. Mânca o singură dată pe zi, cu măsură, pentru ca nu cumva să consume, fie şi puţin, din porţia pe care o putea oferi altuia mai nevoiaş.

Pe de altă parte, se îngrijea de oamenii bolnavi. Sănătatea nu-i mai permitea să opereze, mai ales că vederea îi scăzuse, după cum am mai zis, foarte mult. Se putea însă ruga pentru ei şi acest lucru s-a dovedit mai folositor. Se vede că în acea perioadă Dumnezeu i-a dăruit Sfântului darul de a vindeca bolile prin intermediul rugăciunii. Erau foarte mulţi cei ce au fost ajutaţi de rugăciunea Sfântului, căpătând dublă vindecare. Accentuez cuvintele „dublă vindecare” deoarece, după cum ştim, Sfinţii care fac minuni cu darul lui Dumnezeu, urmând exemplului şi practicii Lui, nu-şi mărginesc acţiunea terapeutică numai la trup, ci înaintează şi mai mult, ajutând la vindecarea şi reabilitarea sufletului omului. Astfel, dacă starea sănătăţii, dar şi regimul politic nu-i permiteau să facă intervenţii medicale, el a reuşit, cu ajutorul lui Dumnezeu, să stea, aşa cum a făcut-o întotdeauna, la căpătâiul oamenilor bolnavi şi îndureraţi, ca un alt samarinean milostiv şi semen autentic.

Activitatea neobosită a Sfântului l-a adus în scurt timp în conflict cu puterea politică. Lucrul de care se temeau autorităţile cel mai mult la acest bătrânel bolnăvicios era tocmai predica sa virulentă. De aceea, au hotărât să-l supravegheze. Printre cei care îi ascultau predicile, se aflau şi oamenii trimişi special pentru a-l spiona, care notau orice lucru considerat de ei că ar avea caracter „subversiv" sau „anticomunist". Încercau în acest fel să-l prindă în cursă, aşteptând să facă o greşeală care l-ar fi putut costa foarte scump. Soloviov, secretarul general al Partidului din Crimeea, a trimis un raport „complet" despre „activitatea religioasă a lui Luca", considerată a avea un puternic „caracter antisovietic" întrucât „în mod deschis şi sistematic făcea propagandă în favoarea capitalismului şi semăna ură împotriva puterii sovietice şi a conducătorilor ei". Schimbarea atitudinii faţă de arhiepiscopul Luca nu era nici întâmplătoare, nici o chestiune personală. Lucrurile în general începuseră iar să se schimbe din rău în mai rău.

După cum am accentuat şi mai înainte, ameliorarea atitudinii statului faţă de Biserică nu fusese o dovadă de căinţă pentru relele pe care i le pricinuise, ci o strategie impusă de evenimente în folosul statului însuşi, care, ulterior, considera că, prin crearea sentimentului că ar fi îngăduit o libertate religioasă în anii războiului, pierduse enorm de mult teren. După ce pericolul a trecut, regimul a revenit cu mai multă duritate la „vechile sale bune obiceiuri", chiar dacă acum erau materializate în altă manieră.

Astfel, NKVD-ul şi-a îndreptat din nou atenţia spre problema bisericească şi, cu ajutorul unei serii de reforme legislative şi decrete, a reluat atacul împotriva Bisericii. S-au votat, de exemplu, legi care permiteau autorităţilor să închidă sau să demoleze o biserică în care nu se ţineau slujbe timp de şase luni! Interveneau fără nici o reţinere la angajările şi transferurile preoţilor sau ale consilierilor parohiali, solicitând îndepărtarea clericilor pe care îi considerau suspecţi de „activitate antirevoluţionară şi antipopulară". Pentru a-i împiedica pe creştini să meargă la biserică duminica,

au impus „sâmbetele şi duminicile roşii”, în timpul cărora poporul era obligat să participe „benevol” la lucrări în echipă „pentru binele comun”. De asemenea, îi obligau pe oameni ca exact în acele zile să-şi ducă animalele la controlul medical obligatoriu.

Acestea erau metodele pe care le foloseau autorităţile pentru a lovi din nou Biserica şi credincioşii. Lucrurile au devenit şi mai grave (chiar dacă nimeni nu s-ar fi aşteptat la asta) după moartea lui Stalin, în 1953, şi după accederea la vârful puterii sovietice a lui Nichita Hruşciov. Urmaşul „ţarului roşu” s-a dovedit a fi mai dur decât înaintaşul său. A ordonat iniţierea „unei propagande antireligioase profunde, meticuloase, care îi viza în mod abil pe credincioşi şi eliberarea lor definitivă de sub influenţa propagandei religioase”. Ultima tentativă de desfiinţare a Bisericii a avut loc după patru ani, în 1959. Bisericile au început să fie închise, pe baza mai multor legi, invocându-se nenumărate motive. Serviciile specializate în arhitectură sigilau bisericile sau le demolau, considerându-le un pericol pentru siguranţa publică. Pe altele le dărâmau întrucât nu se încadrau în planurile de restaurare a centrelor civice şi a căilor de acces sau pentru că se aflau în apropierea şcolilor şi constituiau o provocare şi un obstacol în educaţia ateistă a elevilor. Au interzis preoţilor să slujească la mai mult de o biserică şi le-a interzis definitiv accesul la consiliile bisericeşti, pe ai căror membri de acum îi numeau autorităţile. Predicile clericilor trebuiau să fie predate spre verificare serviciilor partidului responsabile cu cenzura. De asemenea, au fost impuse impozite uriaşe atât preoţilor, cât şi locaşurilor de cult. Cu o serie de amestecuri făţişe în treburile interne ale Bisericii, care au dat peste cap rânduiala canonică, au organizat sinoade tâlhăreşti pentru a aproba hotărâri de mai înainte luate ce vizau tocmai dezorganizarea administrativă a Bisericii. Tot ce ţinea de partea economică a bisericilor a trecut în subordinea comisiilor financiare pentru a se asigura, chipurile, transparenţa în utilizarea banilor. Credincioşii care participau la slujbe erau urmăriţi (erau fotografiaţi în biserici)

şi apoi ameninţaţi că vor fi daţi pe mâna legii. În felul acesta, mulţi au început să evite chiar şi să treacă pe lângă o biserică. Într-un răstimp de trei ani, propaganda antireligioasă „delicată” a lui Hruşciov a reuşit să ducă la închiderea, demolarea sau aruncarea în aer a mii de biserici pe tot teritoriul ţării.

Bineînţeles că pentru arhiepiscopul Luca regimul a rezervat un tratament şi mai special. Toată corespondenţa lui era deschisă şi citită de serviciile secrete, iar convorbirile telefonice îi erau ascultate. Au început să fie urmăriţi toţi cei care corespondau, comunicau sau colaborau cu el. La imboldul KGB[7], consiliile parohiale aservite partidului, dar şi clericii nemulţumiţi sau fricoşi din anumite parohii s-au răzvrătit împotriva sa, creându-i mari probleme prin calomniile pe care le proliferau la adresa lui. Veneau comisii speciale să verifice dacă are voie să-şi exercite obligaţiile sale, din moment ce încă din 1955 orbise deplin, sperând ca pe baza acestui aspect să-l „scoată din joc”. Însă Sfântul avea să-i dezamăgească, pentru că în ce privea ochii sufleteşti vedea mai bine decât toţi, aceştia fiindu-i larg deschişi şi prin ei intrând din abundenţă lumina lui Hristos, pe care el se străduia să o împrăştie în jur cu dărnicie.

La toate încercările, Sfântul răspundea cu răbdare şi cu smerenie. Îi sfătuia pe credincioşi să nu cedeze, ci să rabde necazurile cu speranţa în ajutorul lui Dumnezeu, repetându-le că Biserica a trecut prin zile de prigoană mai grele şi că ea este o corabie care, chiar dacă se clatină, nu se scufundă niciodată, deoarece la cârma ei stă Însuşi Hristos. Clericilor căzuţi în deznădejde şi cuprinşi de panică le recomanda să respecte programul liturgic, să intensifice viaţa cultică a enoriei şi să se roage mai mult lui Dumnezeu, Care „închide gurile leilor şi stinge puterea focului”. Dar el însuşi era foarte neliniştit de soarta Bisericii Ortodoxe Ruse şi considera că situaţia devenea de nesuferit.

Toate acestea au avut drept rezultat şubrezirea totală a sănătăţii lui. La orbire (pe care a acceptat-o fără să cârtească,

[7] *Komitet Gosudarstvennoi Bezopasnosti*, Comitetul Securităţii de Stat.

având o încredere totală în pronia lui Dumnezeu) şi problemele cardiace mai vechi, care se agravau din ce în ce mai mult, s-a adăugat şi diabetul zaharat, care îi făcea viaţa şi mai grea. Nu se plângea niciodată de bolile care îl împovărau. Slăvea şi mulţumea lui Dumnezeu pentru toate. De altfel, avea atâţia oameni în jurul său care îl iubeau şi îl îngrijeau!

Simferopol, 1953. Sfântul Luca, orb, se întoarce, sprijinit, de la biserica Sfintei Treimi

Chiar şi cei de altă naţionalitate sau religie îl respectau în mod deosebit. O dragoste aparte însă i-o purtau evreii din zonă, şi aceasta deoarece în perioada exterminărilor etnice dictate de Stalin după război arhiepiscopul Luca s-a pronunţat în public împotriva discriminărilor rasiale şi a naţionalismului fanatic, sfătuindu-i pe adevăraţii creştini să nu participe la prigonirea minorităţilor, ci, dimpotrivă, să le fie aproape şi să le ajute. Astfel, evreii se simţeau foarte îndatoraţi faţă de el, iar rabinul şef al zonei îl vizita foarte des. De asemenea, de fiecare dată când aflau de o nouă agravare a sănătăţii sale, făceau apel la membrii sinagogii să se roage pentru el.

În 1957, credincioşii au organizat o mică ceremonie pentru a-l cinsti pe ierarhul lor cu ocazia împlinirii vârstei de 80 de ani. Atunci a primit şi scrisori de felicitare de la mulţi ierarhi, de la patriarhul Moscovei şi, respectiv, al Georgiei, precum şi de la comunitatea evreiască. În acelaşi an, Sfântul şi-a redactat memoriile, accentuând încă de la început că nu a făcut acest lucru mânat de slava deşartă sau pentru a-şi asigura faimă personală, ci spre „slava Aceluia Care m-a trimis".

Când Sfântul Luca a împlinit 80 de ani, în 1957, credincioşii au organizat o cuviincioasă sărbătoare în onoarea părintelui lor. Moment din Sfânta Liturghie săvârsită în acea zi

Viaţa pământească a Sfântului se apropia de sfârşit. Supărările provocate de prigoanele suferite de el şi de Biserică în general îi provocau o durere sufletească greu de suportat, care îi agrava sănătatea. Odată, în primăvara anului 1960, întorcându-se din orăşelul Aluşta, unde mergea vara timp de câteva zile pentru a se odihni, l-a cuprins o stare de extenuare totală, lucru care i se citea şi pe faţă. Credincioşii care l-au văzut în biserică şi-au dat seama că sfârşitul este aproape. La Crăciunul aceluiaşi an a slujit pentru ultima dată, dar predica şi-a continuat-o până la Duminica lăsatului sec de brânză. Din acel moment, puterile l-au părăsit şi el însuşi, înţelegând că sfârşitul îi este

aproape, a început să se pregătească cu rugăciuni fierbinți, așteptându-l liniștit și în pace. Cu puține zile înainte de a pleca la Domnul, s-a îndreptat către nepoata lui și i-a zis: „Oare vă vor lăsa să-mi cântați *Sfinte Dumnezeule...*?” Ea nu a înțeles atunci la ce se referea, dar peste câteva zile își va da seama că vorbele lui erau profetice.

Sfântul Luca la adânci bătrâneți, binecuvântându-i pe credincioși

Duminică, 11 iunie 1961, în ziua de prăznuire a Tuturor Sfinţilor Ruşi, la ora şapte fără un sfert dimineaţa, Sfântul, întins pe patul său, liniştit şi fericit, se pregătea să plece din această lume trecătoare, pentru a sluji în acea mare sărbătoare în faţa jertfelnicului ceresc, alături de ceilalţi sfinţi ruşi. A inspirat de două ori, şi încă de două ori, mai încet, şi sufletul său a zburat spre cer, lângă iubitul său Mire, Hristos, pentru a primi odihna în schimbul nesfârşitelor suferinţe şi încercări de la Cel Care a zis: „Veniţi la Mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi şi Eu vă voi odihni pe voi".

Vestea cea tristă a plecării la Domnul a Sfântului s-a transmis cu rapiditatea fulgerului. Credincioşi de pretutindeni au început să sosească la reşedinţa sa şi cu lacrimi în ochi cereau să sărute sfintele moaşte. În timpul celor două zile în care moaştele au fost ţinute în biserica „Sf. Ap. Petru şi Pavel" şi apoi în Catedrala Mitropolitană, mii de oameni au venit aici, ca într-un adevărat pelerinaj. Toţi plângeau cu suspine şi fiecare avea de povestit câte ceva personal, o vindecare, o minune, un sfat salvator, un fapt minunat sau, pur şi simplu, un eveniment comun în care fusese implicat Sfântul. Până şi oamenii străini de Biserică au venit în locaşul de cult pentru a aduce un ultim omagiu acestui om deosebit cu o personalitate excepţională. În sinagogă a fost declarat doliu şi s-a făcut o mobilizare specială cu rugăciune pentru odihna sufletului său.

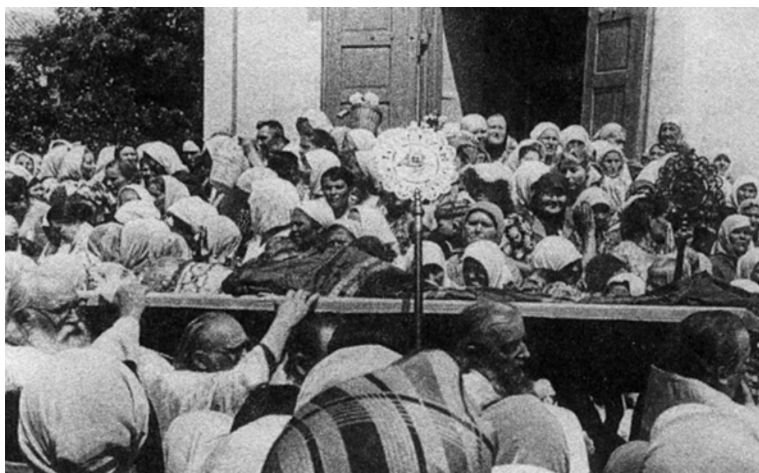
Adormirea Sfântului a provocat o mare nelinişte autorităţilor locului. De atâţia ani îi plănuiau moartea şi acum, când ea a venit, se temeau de el încă şi mai mult. Vedeau cum se îndreaptă spre biserica în care erau adăpostite moaştele Sfântului mulţimile de credincioşi şi nu le venea să creadă ochilor. Atâta lume prezentă! Atâţia ani de luptă împotriva acestor oameni credincioşi, împotriva Bisericii, împotriva acestui „popă reacţionar" nu au reuşit să stârpească această „isterie provincială" provocată de credinţa religioasă! Sfântul era mai periculos mort şi îşi vor da seama de asta foarte bine mai târziu.

Poporul dorea să se oficieze o înmormântare măreaţă, în convoi oficial, de la centrul civic al oraşului până la cimitir, adică pe o distanţă de trei kilometri de la catedrală. S-au cerut instrucţiuni de la Moscova. După cum era de aşteptat, acestea nu erau conforme cu dorinţa poporului. Atunci au fost chemaţi în grabă copiii Sfântului şi autorităţile i-au anunţat că era interzisă purtarea decedatului pe jos, prin piaţa centrală, pentru a nu fi... perturbată circulaţia maşinilor! Propuneau, dimpotrivă, ca respectivul convoi funerar să se deplaseze pe drumuri lăturalnice şi lumea să fie transportată la cimitir cu autobuzele puse la dispoziţie chiar de autorităţi. Toate trebuiau să se încheie repede şi cât mai nezgomotos.

Poziţia autorităţilor a fost aflată repede şi a provocat furia şi împotrivirea poporului. Negocierile dintre oamenii partidului şi arhiepiscopul Mihail, care îl reprezenta pe patriarh, au continuat şi în biserică. La un moment dat, autorităţile au ameninţat că vor interzice oficierea slujbei de înmormântare, dar, după telefoanele şi telegramele de protest trimise la Moscova, a sosit ordinul ca slujba să nu fie interzisă. Condiţia impusă era aceea ca deplasarea până la mormânt să se facă nu pe jos, ci cu autobuzele, iar la ora cinci, în după-amiaza zilei de 13 iunie, decedatul să fie deja înmormântat.

Într-adevăr, la mijlocul zilei de 13 iunie, slujba de înmormântare a fost săvârşită cu strălucire, după cum se cuvenea. A venit momentul sensibil al procesiunii. Autorităţile trimiseră deja la biserică maşina funerară şi autobuzele, obligându-i pe oameni să se supună ordinelor date. Atunci s-a întâmplat ceva nemaiîntâlnit. Poporul a refuzat să se conformeze ordinelor stricte ale conducerii. S-au căţărat pe vehicul şi nu i-au permis să pornească şi să-şi urmeze traseul stabilit. Alţii s-au aruncat înaintea roţilor autobuzelor, împiedicându-le să se mişte. Cu toţii protestau, strigau şi ameninţau că nu se vor retrage şi de data aceasta nu se vor mai supune. Ciocnirile violente dintre credincioşi şi

oamenii partidului, veniţi între timp pentru a impune ordinea, erau iminente. Primarul oraşului, văzând cum nişte oameni presărau petale de trandafir peste sfintele moaşte şi pe drumul pe unde urmau să treacă ele, a înhăţat un coş cu flori şi l-a aruncat departe, pretinzând că aceştia murdăresc străzile! Atunci cineva i-a luat pălăria şi a aruncat-o la fel de departe, zicându-i că aşa doreau ei să-şi înmormânteze arhiepiscopul. Poporul era de necontrolat, se întrezărea o revoltă!

Simferopol, 13 iunie, 1961. Moaştele Sfântului Luca ajung la biserica cimitirului Tuturor Sfinţilor

În cele din urmă, de frica unei generalizări a conflictului, autorităţile au cedat şi nu au mai încercat să intervină. Sfântul, chiar şi mort, le învinsese! Astfel, convoiul s-a îndreptat spre şoseaua principală din Simferopol şi o ceremonie pe care statul o dorea de câteva minute a ţinut trei ore şi jumătate.

În tot acest timp, din momentul ieşirii Moaştelor Sfântului din biserică, a apărut pe cer un stol uriaş de porumbei făcând rotocoale deasupra lor şi zburând până la cimitir şi înapoi. Când convoiul a ajuns la capela cimitirului,

toate acele păsări, pe care nimeni nu le mai văzuse într-un număr atât de mare, s-au aşezat pe acoperiş şi apoi au dispărut la fel de repede după cum au apărut. Evenimentul i-a surprins foarte mult pe toţi, inclusiv pe membrii atei ai partidului care urmăreau discret procesiunea. Cu siguranţă nu a fost o întâmplare. Era participarea firii necuvântătoare la durerea provocată de plecarea unui Sfânt din lumea raţională şi totodată atât de iraţională.

Sfântul a fost înmormântat alături de prietenul şi duhovnicul său, arhimandritul Tihon, şi de sfinţitul arhiepiscop Guria. Mormântul său este simplu, dar acoperit de florile pe care, de ani de zile, le depun credincioşii care vin zilnic pentru a se închina şi a primi de la Sfânt vindecare, mângâiere şi curaj. Pentru că Sfântul nu a murit, ci doarme! Trăieşte, şi aceasta o mărturisesc nenumăratele minuni pe care, cu ajutorul lui Dumnezeu, le face nu numai în Crimeea, nici doar în Rusia, ci pretutindeni unde bate o inimă de om în care arde nestinsă candela credinţei şi a nădejdii.

Statuia Sfântului Luca din Piaţa Centrală a oraşului Simferopol

DIN MINUNILE SFÂNTULUI

Înainte de a începe să povestim despre minunile Sfântului Luca Doctorul, Arhiepiscopul Simferopolului, ar fi potrivit să precizăm un amănunt foarte important despre acest „fenomen”, minunile în Biserica Ortodoxă.

Considerăm minune orice intervenţie miraculoasă şi în acelaşi timp folositoare a lui Dumnezeu în viaţa noastră care are drept rezultat izbăvirea de o anumită problemă sau ispită ce ne apasă. Însă „minunea” nu se mărgineşte doar la această caracterizare minimalistă. O minune este întreaga noastră viaţă, creaţia ce ne înconjoară, întregul univers. De câte ori nu am rămas impresionaţi în faţa unui peisaj frumos, urmărind la microscop organisme care palpită de viaţă sau admirând cu ajutorul telescoapelor stelele şi planetele! De câte ori nu ne-am minunat de atotînţelepciunea lui Dumnezeu, văzând cum un embrion creşte şi devine om desăvârşit! De câte ori nu am rămas surprinşi în faţa unei descoperiri ştiinţifice realizate, bineînţeles, cu ajutorul lui Dumnezeu! De câte ori nu am simţit recunoştinţă faţă de Dumnezeu pentru purtarea Sa de grijă! Întreaga creaţie, întreaga fire, întreaga noastră viaţă este o minune nesfârşită, o expresie permanentă a dragostei lui Dumnezeu, care se extinde şi învăluie întregul univers. Este dragostea exprimată inclusiv prin grija deosebită a lui Dumnezeu faţă de om, dragoste care a ajuns la apogeu prin Întruparea Fiului lui Dumnezeu şi prin jertfa Sa mântuitoare cea de bunăvoie, dar şi prin Învierea Sa dătătoare de viaţă.

În acest cadru al iubirii de oameni a lui Dumnezeu ar trebui să vedem şi fenomenul minunii, întâlnit în sânul Bisericii Ortodoxe din belşug. Aici intervine şi sfântul, ca factor ce joacă un rol deosebit în realizarea minunii. Noi, oamenii simpli, simţind că nu-i facem pe plac lui Dumnezeu prin viaţa şi faptele noastre, nu îndrăznim să ne adresăm direct Lui, ci îi folosim ca pe nişte intermediari între noi şi El pe sfinţi, pe cei care, prin viaţa lor, au bineplăcut Domnului prin nevoinţe şi prin respectarea poruncilor, dovedindu-se creştini adevăraţi, demni de numele de sfânt şi prieten al lui Hristos, după cum S-a exprimat Însuşi Domnul. Astfel, putem înţelege că sfântul nu este un dumnezeu mai mic sau un semizeu făcător de minuni, ci un mijlocitor care se roagă lui Dumnezeu pentru noi, să ne dăruiască mila şi ajutorul Său. Deci, în ultimă instanţă, cel care săvârşeşte minunea nu este sfântul, ci Însuşi Domnul, prin mijlocirea sfântului. Trebuie să accentuăm acest lucru deoarece există eretici, necredincioşi, atei sau chiar aşa-zişi creştini pe care îi scandalizează faptul că îi cinstim pe sfinţi şi ne acuză pe noi, ortodocşii, de politeism. Însă învăţătura Bisericii noastre este foarte clară şi orice om de bună credinţă poate înţelege ceea ce spunem noi, şi anume că minunea se săvârşeşte prin intermediul sfântului, însă cu harul atotputernic al lui Dumnezeu.

Un astfel de sfânt, cu o îndrăznire deosebită la Dumnezeu, pe măsura dragostei pe care I-a purtat-o, este şi Sfântul Luca făcătorul de minuni. Cunoaştem foarte bine multele minuni pe care le face cu ajutorul lui Dumnezeu şi în Rusia, şi în Grecia, şi oriunde este cinstit şi invocat drept ajutor şi sprijin. Martori ai unor asemenea minuni suntem şi noi, vieţuitorii Sfintei Mănăstiri *Panaghia Dovra*, în care sunt adăpostite, ca un tezaur preţios, fragmente din sfintele sale moaşte. Considerăm însă că suntem datori în faţa Preasfintei Treimi şi a Sfântului Luca să nu ţinem ascuns acest tezaur, de aceea am hotărât să publicăm o parte din aceste minuni, pentru folosul duhovnicesc al nostru, al tuturor, şi în mod special al credincioşilor care vin la mănăstirea noastră

cu multă dorinţă şi durere pentru a lua de la Sfântul vindecarea sufletului şi a trupului.

* * *

Minunile Sfântului Luca au început să se facă în regiunea noastră cu mult timp înainte să fie aduse aici sfintele lui moaşte. Prima minune i s-a întâmplat unei rude de-a Mitropolitului nostru, Înaltpreasfinţitul Panteleimon.

Familia Konstantinos şi Ana-Maria D., care se întâmplă să fie rude cu Înaltpreasfinţia Sa, aşteptau cu bucurie al doilea copil. Sarcina Anei-Maria era într-un stadiu avansat când, în timpul unui control de rutină, medicii i-au adus la cunoştinţă un lucru dureros. Analizele arătau, fără nici o urmă de îndoială, că fătul avea sindromul Down.

Lovitura pe care a primit-o tânăra familie era foarte mare şi numai cei care au trecut prin situaţii similare pot înţelege supărarea ce i-a cuprins pe cei doi părinţi. Aveau aceeaşi dilemă ca toate cuplurile care se confruntă cu probleme de acest fel. În cazul că sarcina şi-ar fi continuat cursul, copilul adus pe lume ar fi suferit de o boală genetică de nevindecat. Gândul la copilul cu probleme de sănătate, întârziat mintal şi marginalizat nu le dădea pace. Prin mintea lor trecea tot ce e mai rău (într-o anumită măsură, şi din cauza influenţei satanice) şi, dacă nu ar fi avut încredere şi speranţă în Dumnezeu, ar fi apelat la a doua soluţie, inumană şi de condamnat: la întreruperea sarcinii, pentru a nu da naştere unui copil ca acesta într-o lume în care, din nefericire, în ciuda atâtor realizări tehnologice, precum şi a nivelului ridicat de civilizaţie, nu s-a ajuns la nivelul necesar de omenie pentru a putea îmbrăţişa şi ocroti cu o dragoste adevărată un copil cu probleme speciale. O parte din vină o poartă şi medicii, care sfătuiesc, cu o mare uşurinţă, cuplurile tinere şi, prin urmare, fără experienţă, să recurgă la avort în asemenea cazuri.

Toate acestea treceau şi prin mintea lui Kostas şi a Anei-Maria, dar ei nu s-au grăbit să ia vreo hotărâre. Au mers la

ierarhul care le era rudă, pentru a-i mărturisi problema lor. Din rânduiala lui Dumnezeu, tocmai în perioada aceea ajunsese să fie cunoscute şi în Mitropolia noastră viaţa şi minunile Sfântului Luca. Înaltpreasfinţia Sa i-a sfătuit să aibă nădejde în Dumnezeu şi în nemărginita Lui milostivire şi înţelepciune. Le-a vorbit şi despre Sfântul Luca Doctorul şi făcătorul de minuni şi i-a îndemnat să-i ceară ajutorul. Le-a spus, fireşte, să citească în fiecare zi Paraclisul Sfântului şi să nu cadă în deznădejde.

Întăriţi în credinţă şi cu speranţă reală în Dumnezeu şi în Sfântul, au hotărât să păstreze sarcina. Cu multă rugăciune şi cu lacrimi, cereau de la Dumnezeu să le întărească credinţa şi încrederea în purtarea Lui de grijă. În rugile lor nu-l uitau niciodată nici pe Sfântul Luca, de la care cereau ajutor şi vindecare, promiţând că, dacă va fi sănătos, copilul va fi botezat cu numele Sfântului.

Aşteptau cu rugăciune şi cu speranţă. Dumnezeu, pe Care Îl mişcă oamenii îndureraţi, ce-şi pun nădejdea în El, la rugăciunile iubitului Său fiu Luca Doctorul, s-a grăbit să dăruiască vindecarea cerută.

În acea vreme, Înaltpreasfinţitul intenţiona să viziteze oraşul Simferopol, pentru că simţea o mare dorinţă să se închine la mormântul şi la moaştele pline de har ale Sfântului. Într-adevăr, a mers în Ucraina şi a slujit cu multă emoţie în faţa raclei Sfântului şi, după ce a cântat Paraclisul acestuia, nu a uitat să-l roage fierbinte să-i ajute pe Kostas şi Ana-Maria. La începutul călătoriei de întoarcere, a sunat telefonul şi, de la celălalt capăt al firului, Kostas i-a spus vestea cea bună.

Când au repetat analizele, medicii au fost foarte surprinşi să observe că toate simptomele care indicau prezenţa sindromului Down au dispărut, copilul fiind absolut normal. Înaltpreasfinţitul L-a slăvit pe Dumnezeu şi i-a mulţumit din adâncul inimii Sfântului, care a ascultat rugăciunile tuturor. I-a sfătuit însă pe tineri să nu abandoneze rugăciunea şi să citească în continuare, în fiecare zi, Paraclisul acestuia, pentru a nu semăna cu cei nouă leproşi din

Evanghelie care, imediat ce s-au vindecat, au uitat de Binefăcătorul lor, Hristos, şi s-au întors la cele obişnuite, fără să se ostenească să-I mulţumească, după cum se cuvenea (nerecunoştinţă care îi caracterizează, din păcate, şi în zilele noastre, pe mulţi creştini).

Înaltpreasfinţitul Panteleimon, Mitropolit de Veria, Nausa şi Kampania, la mormântul Sfântului Luca

Înaltpreasfinţitul Panteleimon la racla cu moaştele Sfântului Luca, în biserica Sfintei Treimi din Simferopol

După ce s-a întors din Simferopol, le-a oferit ulei de la candela Sfântului, cu care ei au miruit pântecele femeii însărcinate. A venit şi vremea să nască, dar Ana-Maria nu avea deloc dureri. S-a uns iar cu ulei de la Sfântul şi după puţin timp au început să apară durerile naşterii. Astfel, de sărbătoarea Intrării în biserică a Maicii Domnului a anului 2004, a venit pe lume un băieţel pe deplin sănătos. După opt luni de zile, pe 11 iunie 2005, în ziua serbării Sfântului Luca, a avut loc şi botezul pruncului la mănăstirea noastră, dându-i-se numele Luca, spre slava Multmilostivului Dumnezeu şi a celui între sfinţi părintelui nostru Luca Doctorul.

* * *

Înainte de aducerea moaştelor Sfântului Luca la mănăstirea noastră a avut loc încă un eveniment minunat:

Un preot evlavios din Mitropolia noastră, paroh într-un sat din apropiere, Părintele Dionisios S., a avut un vis ciudat. Se făcea că se află în mănăstirea noastră, aşteptând, alături de alţi clerici, în faţa unei biserici măreţe situate pe platoul din partea de sus a mănăstirii, imediat după poarta de intrare, sosirea unui arhiereu.

După puţin timp a venit un ierarh în vârstă, cu înfăţişare impozantă, care a intrat în biserică în timp ce binecuvânta. A observat că arhiereul purta o camilafcă deosebit de înaltă, cu o cruce în faţă, după cum este obiceiul la ruşi. Vecernia era în toi. În momentul litiei, ierarhul acela l-a arătat cu degetul pe preot şi cu un chip serios i-a cerut să cânte „Născătoare de Dumnezeu, Fecioară...”. Aici s-a încheiat şi visul lui.

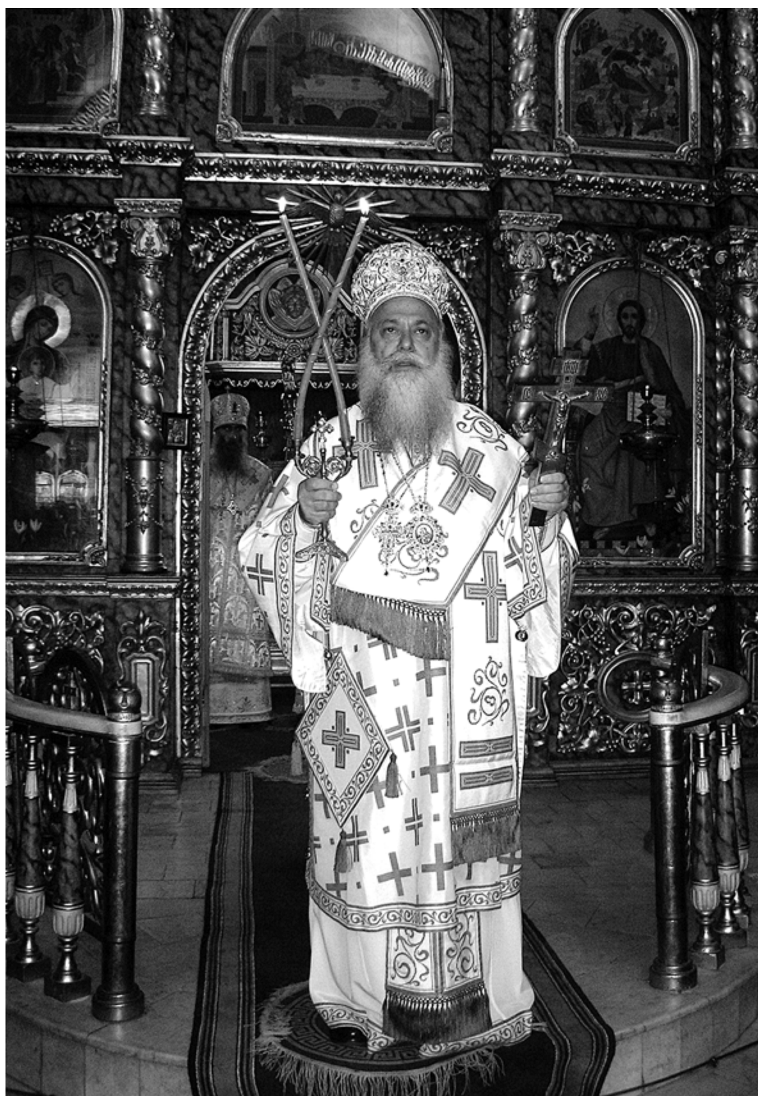
Preotul, nedumerit de ceea ce a visat şi ştiind că nu trebuie să dăm importanţă viselor, a considerat că e bine să-i povestească totul Înaltpreasfinţitului. Ascultând relatarea, Mitropolitul a fost surprins pentru că în locul descris de preot se gândea, fără să o fi spus nimănui, să ridice o biserică închinată Sfântului Luca. Atunci când preotul a auzit numele Sfântului, s-a convins că într-adevăr el trebuie să fie acel ierarh impunător, a cărui imagine o avea clar în minte.

Înaltpreasfinţitul Mitropolit Panteleimon împreună cu un credincios, la moaştele Sfântului Luca, în timpul pelerinajului pe care-l organizează în fiecare an la Simferopol, în Crimeea, Mitropolia noastră

Racla de argint unde se păstrează moaştele Sfântului Luca doctorul

„Doamne, Doamne, caută din cer şi vezi şi cercetează via aceasta pe care a zidit-o dreapta Ta". Mitropolitul Panteleimon slujind Sfânta Liturghie la biserica „Sfânta Treime" din Simferopol

Momente din slujba arhierească
din biserica „Sfânta Treime”, în luna septembrie a anului 2005.
În aceasta biserică se afla moaştele Sfântului Luca

IPS Mitropolit Panteleimon, împreună cu IPS Lazăr, Mitropolit de
Simferopol şi Crimeea, şi IPS Serghie, Arhiepiscop de Ternopol

De atunci, acest preot citeşte zilnic în parohia sa Paraclisul Sfântului Luca şi se roagă ca, în cel mai scurt timp, să înceapă şi să se finalizeze construirea bisericii Sfântului Luca, pentru a se învrednici să cânte „Născătoare de Dumnezeu la vecernia de la sfinţirea ei”, aşa cum i-a cerut Sfântul în vis[8].

* * *

Întâmplările minunate legate de Sfântul Luca petrecute în regiunea noastră nu s-au oprit aici. Dimpotrivă, abia începeau, după cum vom vedea în continuare.

În ajunul sărbătorii Sfintei Kiriaki, în ziua de 6 iulie 2005, părintele G., unul dintre vieţuitorii mănăstirii noastre, se afla în Veria, la biserica acestei Sfinte, situată puţin mai sus de Piaţa Ceasului. Întrucât era responsabil cu organizarea hramului, pregătea cele necesare pentru vecernia care se săvârşeşte în fiecare an la data respectivă. La un moment dat, după terminarea vecerniei, Părintele G. a simţit că se prăbuşeşte. Suprasolicitarea (tocmai se încheiase o perioadă lungă de pregătiri dificile), combinată cu căldura acelei seri de vară în care nu adia nici o boare de vânt, i-au creat senzaţia de leşin. A căzut la pământ şi nu mai putea respira. Văzând că îl lasă puterile, s-a străduit să ia legătura, prin intermediul unui telefon mobil, cu ceilalţi părinţi de la mănăstire sau cu Înaltpreasfinţitul, despre care ştia că se întorcea atunci de la hramul Mănăstirii „Sf. Kiriaki” din localitatea Lutro, judeţul Imathia. A răspuns şoferul Mitropolitului care, aflându-se în apropiere, s-a grăbit să meargă la biserică, pentru a-l ajuta pe monah.

---

[8] Între timp, biserica a fost construită parţial. Piatra de temelie a fost pusă pe 26 iunie 2005, în prezenţa IPS Mitropolit Lazăr al Simferopolului şi Crimeii. La eveniment a participat şi IPS Daniel, Mitropolitul de atunci al Moldovei şi Bucovinei şi actualul Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. Sfinţirea acestui locaş de cult (mai exact, a spaţiului liturgic de la demisol) s-a oficiat pe 11 iunie 2007, de către IPS Mitropolit Panteleimon al Veriei, Nausei şi Kampaniei, IPS Mitropolit Lazăr al Simferopolului şi Crimeii şi alţi ierarhi şi preoţi greci (n.tr).

Mitropolitul Panteleimon împreună cu credincioşii,
în biserica Mănăstirii „Sfânta Treime”, citind
Paraclisul Sfântului Luca înaintea moaştelor

În vizită la muzeul dedicat Sfântului Luca

L-au găsit într-o stare jalnică. Nu putea respira aproape deloc, iar încercările disperate făcute în acest sens îi produceau un tremur în tot corpul, care se învineţise. În această stare critică l-au urcat în maşina Înaltpreasfinţitului şi au plecat în grabă spre spitalul judeţean din Veria.

În maşină, spaţiu restrâns şi închis, situaţia s-a înrăutăţit şi mai mult. Respiraţia i-a devenit mai greoaie şi cei de lângă el îl priveau consternaţi, fără să-i poată oferi vreun ajutor. Atunci, Înaltpreasfinţitul şi-a amintit că în buzunarul reverendei avea o iconiţă cu Sfântul Luca. A scos-o imediat şi, cerând ajutorul Sfântului, a însemnat capul Părintelui G. în semnul crucii şi i-a atins iconiţa de buze. Imediat – o, nemărginita Ta milostivire, Hristoase Mântuitorule! – respiraţia s-a restabilit şi spasmele au încetat, în timp ce culoarea pielii a început să revină la normal.

Nu mai era nevoie să meargă la spital. Părintele G., care acum se simţea perfect, a cerut să urce direct la mănăstire. Nu a uitat, fireşte, să mulţumească din inimă Sfântului Luca pentru grabnicul ajutor.

* * *

Aducerea moaştelor Sfântului Luca la mănăstirea noastră a făcut să se înmulţească şi să devină şi mai minunate semnele încă din prima zi, după cum vom vedea mai jos.

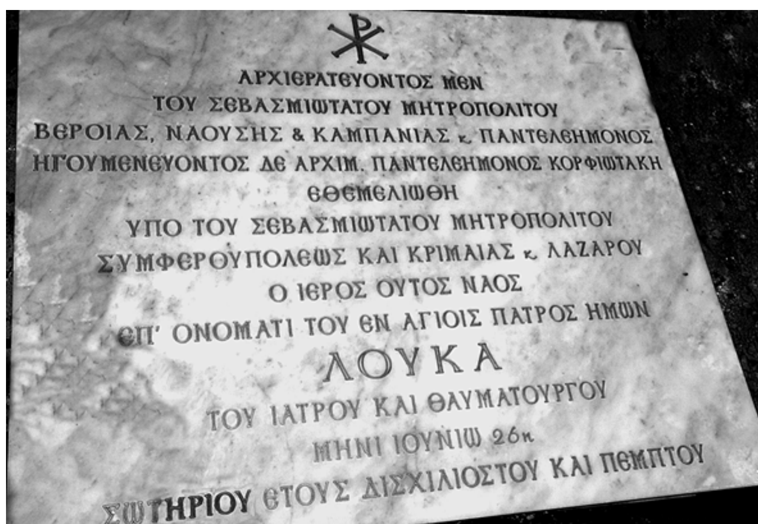
Vasilis Th. şi Anastasia A., din Verghina, erau căsătoriţi de doi ani. Viaţa lor de familie, la început fericită, le era înceţoşată de o durere nu numai a celor doi, ci şi a rudelor apropiate. În ciuda tuturor încercărilor, Vasilios şi Anastasia nu puteau avea copii.

Nenaşterea de prunci, îngăduită de Dumnezeu, este o problemă care macină destule cupluri în vremea noastră. Tristeţea ce se cuibăreşte în sufletele cuplurilor fără copii creşte pe zi ce trece, iar când anii se adaugă şi speranţa de a avea copii devine tot mai mică, deznădejdea ia locul simplei tristeţi şi nefericirea apasă cu vălul ei greu asupra familiei şi a rudelor din jur. Tot aşa, şi în cazul de faţă, atât

Mitropolitul de Simferopol şi Crimeea, IPS Lazăr, împreună cu IPS Panteleimon, la sfinţirea plăcii de temelie a bisericii Mănăstirii Panagia Dovra

Placa de temelie a bisericii Mănăstirii Panagia Dovra

cei doi, cât şi părinţii lor trăiau agonia incertitudinii dacă vor avea vreodată copii şi acest lucru îi determina pe părinţi să facă presiuni asupra cuplului, ca şi cum conceperea unui copil ar fi rezultatul doar al strădaniilor părinţilor şi nu – în special – al voii lui Dumnezeu. Din nefericire, oamenii grăbiţi din zilele noastre, care cred că pot controla totul în viaţă, îşi pierd uşor nădejdea în purtarea de grijă a lui Dumnezeu. Chiar dacă se roagă cu buzele, inimile lor sunt departe de esenţa credinţei adevărate şi a vieţii jertfelnice în Hristos. De aceea şi Dumnezeu nu ascultă imediat rugăciunile lor, deoarece El nu doreşte să ne bucurăm în mod egoist de rezolvarea solicitărilor şi a problemelor noastre, ci să ne folosim şi să progresăm duhovniceşte. Astfel, acolo unde El ştie că nu este folositor nu dă, sau nu dă atât cât Îi cerem, în timp ce acolo unde, cu preştiinţa Sa, cunoaşte că se vor mântui suflete, dă cu prisos, chiar şi fără să I se ceară. Cu alte cuvinte, Dumnezeu aşteaptă să nu mai sperăm în noi înşine, ci să ne orientăm încrederea şi nădejdea noastră spre El.

Presiunea exercitată de părinţi a avut drept rezultat iritarea cuplului (în special a Anastasiei) şi refuzarea oricăror sfaturi, chiar şi a acelora care priveau modalităţile duhovniceşti de abordare a problemei.

Aceasta era starea în care se găsea cuplul respectiv atunci când la mănăstirea noastră au fost aduse pentru prima dată moaştele Sfântului Luca. Unul dintre părinţii mănăstirii, rudă cu Vasilios şi cu Anastasia, cu multă atenţie (pentru a nu le stârni ostilitatea) le-a vorbit despre acest nou Sfânt al Rusiei, care era şi doctor şi care făcuse până atunci atâtea minuni. Le-a propus să viziteze mănăstirea în perioada cât adăpostea sfintele moaşte şi să se roage pentru rezolvarea problemei lor.

Într-adevăr, într-o după-amiază, Vasilios şi Anastasia, împreună cu mama ei, au hotărât să meargă la mănăstire să se închine Sfântului. Anastasia însă nu intenţiona să se roage Sfântului pentru problema sa (întrucât nu accepta ideea că ar exista vreuna), ci pentru soacra sa, care fusese depistată recent cu cancer mamar. Se pare că Dumnezeu

aştepta tocmai această atitudine de încredere pentru a-Şi pune planul în aplicare.

Când au ajuns la mănăstire şi au trecut de pragul bisericii în care erau expuse spre închinare moaştele Sfântului, Anastasia a simţit cum o inundă un sentiment ciudat. Inima i s-a umplut de o evlavie sfântă, mintea i-a fost răpită de imaginea sfintelor moaşte şi, cu mult înainte de a ajunge la raclă, ochii i s-au umplut de lacrimi. Apropiindu-se, a rostit câteva cuvinte despre soacra ei şi, fără să-şi dea seama cum, rugăciunea s-a întors spre propria-i durere. S-a adresat Sfântului: „Sfinte Luca, până ieri nu ştiam nimic despre tine. Dacă eşti într-adevăr atât de mare făcător de minuni după cum se spune, te rog să ne ajuţi să avem un copilaş şi îţi promit că, dacă rămân însărcinată în scurt timp, voi pune numele tău acelui copil". A sărutat moaştele cu multă emoţie şi apoi au participat la Paraclisul care era citit în acel ceas. Ieşind din biserică, Anastasia şi-a revenit din starea prin care trecuse cu ajutorul lui Dumnezeu şi, surprinsă de ceea ce i s-a întâmplat, le-a povestit soţului şi mamei sale cele petrecute. S-au întors cu toţii acasă, minunându-se de marea putere a Sfântului, pe care au simţit-o.

De a doua zi, au început să apară primele semne ale intervenţiei Sfântului. Colegii de serviciu ai Anastasiei au observat o strălucire specială pe chipul ei. Într-adevăr, faţa ei, de altfel veselă permanent, iradia lumină. Şi pentru ea însăşi acest lucru era ciudat şi minunat, întrucât ştia că în acele zile urma să înceapă ciclul menstrual şi, în contrast cu ceea ce i se întâmpla acum, ar fi trebuit să aibă dureri foarte mari, care să-i strice total dispoziţia. Când o colegă a întrebat-o de ce iradiază aşa, i-a răspuns repede şi fără să realizeze prea bine că, probabil, este însărcinată. După câteva zile, analizele făcute arătau că era însărcinată, iar după alte câteva zile a venit şi confirmarea medicului ginecolog.

Bucuria a inundat casa lor, împrăştiind norii negri ai deznădejdii, şi i-a făcut pe toţi să-L slăvească pe Dumnezeu şi să-i mulţumească Sfântului pentru darul nepreţuit. Minunea însă nu s-a oprit aici. Dumnezeu, după cum am spus şi

mai sus, urmăreşte mai presus de toate folosul omului, şi nu doar împlinirea cererilor sale. El ştia foarte bine că exista ceva ce trebuia îndreptat.

După evenimentul minunat care i se întâmplase şi după entuziasmul iniţial, Anastasia a început să neglijeze din nou viaţa duhovnicească, reluându-şi răul obicei de a nu merge la biserică duminica, spre deosebire de soţul ei, Vasilios, care mergea destul de des. Dumnezeu a vrut să o prevină pentru ca ea să-şi îndrepte „lipsa de rânduială duhovnicească”. În luna a cincea de sarcină, Anastasia, după cum se întâmplă în asemenea cazuri, a fost chemată de medicul ei să facă o ecografie pentru a verifica situaţia fătului. Rezultatele au fost dezamăgitoare. S-a observat că fătul prezintă o creştere a capului exagerată pentru vârsta lui şi, făcând legătura cu alte analize medicale, s-a ajuns la concluzia că pruncul are hidrocefalie.

Vestea a căzut asupra tânărului cuplu ca un trăsnet. Le-a fost zguduit din temelii sufletul, dar nu şi credinţa. Au solicitat alte analize. Acestea urmau să fie făcute după patru zile în Tesalonic. Acasă, Vasilios şi Anastasia au căzut pe gânduri, încercând să înţeleagă ce anume L-a determinat pe Dumnezeu să-Şi retragă binecuvântarea şi să transforme frumosul Lui dar într-o cruce atât de grea. Au hotărât să nu spună nimic nimănui şi bineînţeles că nici nu le-a trecut prin minte varianta întreruperii sarcinii. S-au pus amândoi pe rugăciune. În special Anastasia se ruga Sfântului Luca: „Sfântul meu Luca, de ce mi-ai oferit un dar atât de mare şi acum mă lipseşti de bucurie? Te rog să ne ajuţi şi în această situaţie grea şi îţi promit că de acum încolo voi merge la biserică în fiecare duminică”.

După patru zile de rugăciune fierbinte şi de invocări au mers la Tesalonic, unde au repetat analizele. Rezultatele nu aveau nici cea mai mică legătură cu cele precedente. Medicul a rămas nedumerit de această diferenţă totală. Ţinând în mâini rezultatele ambelor analize, nu putea înţelege ce s-a întâmplat, cum de s-a făcut o greşeală atât de mare. Atunci Anastasia, bucuroasă că rugăciunea sa a fost ascultată

din nou, cu o recunoştinţă fără margini faţă de Sfântul, i-a povestit totul medicului ei, care s-a minunat şi a slăvit pe Dumnezeu Cel ce şi în zilele acestea mai de pe urmă nu ne-a părăsit, ci continuă să înfăptuiască lucruri mari şi minunate în poporul Său.

Alt lucru minunat a fost şi puternicul lor sentiment că pruncul va fi băiat, chiar dacă amândoi doreau din tot sufletul o fetiţă. Anastasia spunea cu mare siguranţă de sine că Sfântul le-a dăruit un băieţel pentru a primi exact numele lui, Luca, după cum ea însăşi promisese.

Într-adevăr, după câteva luni, în ziua de vineri, 14 octombrie 2005, Anastasia a născut fără nici o dificultate un băieţel foarte sănătos, ţinând în mână pe tot parcursul naşterii o iconiţă a Sfântului. După opt zile, la citirea molitfei de punere a numelui, într-o atmosferă emoţionantă, copilului i s-a dat numele Luca, în semn de nemărginită recunoştinţă a părinţilor lui faţă de Sfântul Luca Făcătorul de minuni, cel „necunoscut” până atunci de ei.

* * *

Minunea de mai înainte a devenit cauza unei alte minuni, asemănătoare. Elena A. din Veria, mama Anastasiei despre care vorbeam mai înainte, din recunoştinţă faţă de Sfântul, a povestit unei cunoştinţe, Anatoli P., minunea lui prin care le-a dăruit un frumos nepoţel. Atunci şi aceasta s-a gândit imediat la fiica ei, Olga P., care, împreună cu soţul său, Vaios S., ambii din Tesalonic, nu aveau copii, în ciuda celor patru ani scurşi de la căsătorie.

Emoţionată la auzirea minunii, a dorit să vină la mănăstirea noastră de sărbătoarea Sfântului Luca, pentru a i se ruga să le dăruiască şi copiilor ei un prunc. Astfel, în ziua de sâmbătă, 11 iunie 2005, la amiază, împreună cu alte câteva prietene, colege la Masa Dragostei[9] organizată de Sfânta Mitropolie, au plecat la mănăstire. Avea cu sine o fotografie

[9]Acţiune filantropică destinată persoanelor cu situaţie financiară precară (n.tr.).

a celor doi şi a observat imediat că atunci când a scos-o din geantă pentru a face semnul crucii cu ea deasupra moaştelor, atât faţa lui Vaios, cât şi a Olgăi erau îndreptate spre Sfântul. S-a întrebat imediat dacă acesta putea fi un semn şi gândul a făcut-o să se roage din toată inima. Simţea însă că această rugăciune, în comparaţie cu celelalte pe care le facem de obicei, era altfel. O evlavie necunoscută până atunci de ea, o mângâiere sufletească de neexplicat i-au invadat sufletul şi a început să verse lacrimi din belşug, timp îndelungat. L-a rugat pe Sfântul să dezlege sterilitatea copiilor ei şi după ce a însemnat cruciş sfintele moaşte cu fotografia, a luat ulei de la candela lui şi câteva resturi de lumânări care ardeau pe masa de lângă sfintele moaşte. În acel moment începea oficierea botezului micuţului Luca D., despre care am amintit în prima minune. S-a oprit într-un colţ, întrebându-se dacă se va învrednici şi ea să participe la botezul propriului nepoţel. Întrucât continua să plângă, s-a gândit că era mai bine să plece pentru a nu o vedea invitaţii la botez şi a o înţelege greşit. Astfel, s-a întors acasă fără să spună cuiva ce se întâmplase.

A trecut o săptămână, dar mintea ei îi rămăsese la amiaza de sâmbătă şi la experienţa duhovnicească trăită atunci. Se întreba dacă rugăciunea ei fierbinte a fost ascultată şi dacă sentimentele care au invadat-o în mod inexplicabil în ziua aceea au fost un semn din partea Sfântului. Nu după mult timp, sună telefonul şi, la capătul celălalt al firului, fiica sa, Olga, o anunţă cu multă bucurie că rămăsese însărcinată în urmă cu o săptămână. Primul cuvânt care i-a ieşit de pe buze a fost numele Sfântului Luca. Fiica ei însă nu a înţeles şi i-a repetat vestea cea bună. Într-adevăr, după câteva săptămâni era absolut sigur faptul că Olga purta în pântece un copil sănătos. Slavă lui Dumnezeu Cel minunat întru sfinţii Săi! De atunci, doamna Anatoli nu uită să urce în fiecare după-amiază a zilei de luni[10] la mănăstirea

---

[10] În cursul anului 2009, această slujbă se oficiază în fiecare zi de marţi (n.tr.).

noastră, când se cântă Paraclisul Sfântului Luca, să-i mulţumească pentru darul său preţios.

* * *

Doamnei Despina S. din Veria, care era însărcinată în luna a opta cu al doilea copil, i s-a declanşat o hemoragie severă. A fost internată de urgenţă la spital unde, după o serie de analize şi examinări cu ultrasunete, a fost depistată o problemă, care punea viaţa fătului în pericol.

Evenimentul i-a panicat pe părinţii care vedeau că li se prăpădeşte pruncul, aşteptat cu atâta zbucium ani întregi. Pe de altă parte, situaţia era periculoasă nu doar pentru făt, ci şi pentru mamă, ceea ce făcea ca neliniştea şi frica lor să crească şi mai mult. Nu şi-au pierdut însă nădejdea în Dumnezeu şi în Sfântul Luca, despre care auziseră şi pe care îl aveau drept ocrotitor.

Astfel, au venit la mănăstirea noastră şi au cerut să se închine la moaştele Sfântului. Cu multă durere, l-au rugat pe Sfântul să-i ajute, promiţând că atunci când se va naşte pruncul va primi numele său.

Într-adevăr, problema părea că a dispărut. Sarcina şi-a continuat cursul sub supravegherea medicului şi – după cum se obişnuieşte în asemenea situaţii – a fost calculată ziua în care urma să aibă loc naşterea. După câteva zile însă, la intrarea în luna a noua, medicul a fost cuprins de un sentiment de nelinişte provenit nici el nu ştia de unde. Astfel, şi-a schimbat opinia despre ziua hotărâtă şi a insistat ca naşterea să aibă loc imediat, fie provocând-o, fie apelând la cezariană.

În timpul naşterii provocate, medicul a văzut că cordonul ombilical se încolăcise în jurul gâtului copilului, sufocându-l. A fost o minune că naşterea s-a petrecut atunci, astfel pruncul a fost salvat de la o moarte sigură, fiind puţin probabil să mai reziste chiar şi o zi.

Cu lacrimi în ochi, medicul l-a eliberat pe băieţelul nou-născut de cordonul care îi înconjurase gâtul, slăvindu-L pe Dumnezeu pentru presentimentul în legătură cu răul ce se putea întâmpla.

După câteva luni, pe 5 noiembrie 2005, părinţii, recunoscători Sfântului Luca pentru ajutorul dat, şi-au botezat copilul la mănăstirea noastră, dându-i numele Luca, spre slava lui Dumnezeu Cel Atotputernic şi spre cinstea Sfântului Doctor Făcător de minuni.

* * *

Monahia Teodora A., de la Mănăstirea „Naşterea Maicii Domnului” Panorama din Tesalonic, ne-a relatat următoarea minune despre vindecarea unui copil din Tesalonic.

Micuţul Eustathios, în vârstă de doar un an, a fost lovit de nemilosul cancer. Afecţiunea a fost depistată la nivelul gâtului. Acest lucru, pe lângă durerile de nesuportat, îi crea probleme la mâncare şi la respiraţie. Starea lui, din cauza vârstei fragede, s-a agravat foarte repede.

Părinţii vedeau cum se stinge micuţul lor vlăstar pe zi ce trece, neputând să-i ofere nici cel mai mic ajutor. Durerea lor era de nesuportat şi doar cei care au trecut prin situaţii asemănătoare pot să o înţeleagă. Disperaţi de evoluţia sănătăţii lui, la îndemnul medicilor, s-au hotărât să-şi transfere copilul în Germania, sperând că acolo vor putea să-l ajute mai mult.

Exact atunci maica Teodora, care cunoştea familia îndurerată, le-a vorbit părinţilor despre Sfântul doctor Luca (despre care ei nu auziseră) şi despre multele minuni pe care, cu ajutorul lui Dumnezeu, le făcuse şi le face zilnic pentru toţi cei care îi cer cu credinţă ajutorul. Le-a propus să vină la mănăstirea noastră, pentru a se închina la moaştele pline de har ale Sfântului Luca.

Într-adevăr, părinţii au venit cu multă credinţă şi cu nădejde în Sfântul să se închine la sfintele moaşte. Au citit împreună cu părinţii mănăstirii Paraclisul Sfântului şi au luat ulei de la candela care arde lângă sfintele moaşte. Au plecat de la mănăstire, lăsând sănătatea copilului lor la mila Domnului şi a Sfântului. În inimă li s-a reaprins speranţa... Acum nu se mai simţeau singuri, căci aveau alături un medic sfânt, care ştia ce înseamnă durerea umană şi care, cu

ajutorul lui Dumnezeu, nu pierduse niciodată nici un bolnav. Speranţele lor nu au fost înşelate.

Părinţii micuţului Eustathios citeau zilnic Paraclisul Sfântului şi îi ungeau cu ulei sfinţit de la candelă gâtul afectat. Aceasta, până când a venit vremea să plece în Germania.

În spitalul unde a fost internat copilul, i-au făcut imediat analize pentru a vedea starea generală a sănătăţii lui. Exact atunci a intervenit puterea făcătoare de minuni a Sfântului. Analizele erau bune! Copilul nu avea nimic care să amintească sau să semene cu cancerul! În locul unde se ivise nemiloasa boală, a fost identificată o simplă viroză, care îi afectase gâtul. Aceasta îi fu tratată imediat cu o medicamentaţie corespunzătoare. Vă închipuiţi mirarea medicilor germani în momentul comparării rezultatelor analizelor făcute de ei cu cele aduse din Grecia de părinţii copilului. I-a cuprins un sentiment de pioşenie, neputând să dea o explicaţie logică schimbării stării sănătăţii copilului. Unii dintre ei nu s-au ferit să-L slăvească pe Dumnezeu pentru minunata vindecare. Bineînţeles că părinţii nu aveau nevoie de interpretări şi explicaţii ştiinţifice. Erau siguri că în spatele vindecării minunate a copilului lor era Sfântul Luca. De atunci, nu au încetat niciodată să-i mulţumească acestuia.

* * *

Maica Teodora A., amintită mai sus, este implicată şi în altă minune a Sfântului Luca.

Nepotul Gheorghiei A., din Tesalonic, poliţist de meserie, s-a îmbolnăvit de cancer la cap. Tumoarea malignă îi provoca dureri chinuitoare şi cei care ştiu despre astfel de lucruri cunosc faptul că, dincolo de durerile de cap, acest tip de cancer provoacă tulburări psihice sau chiar instabilitate comportamentală, în cazurile cele mai grave. Nu este deci greu să înţelegem în ce situaţie ajunsese domnul Gheorghios.

Analizele, ale căror rezultate se dovediseră deja îngrijorătoare, trebuiau să fie continuate şi în etapele următoare. Atunci, la insistenţele maicii Teodora, au hotărât ca întreaga familie să viziteze mănăstirea noastră pentru a se închina la moaştele Sfântului şi a-i cere ajutorul.

La mănăstire îi așteptau Înaltpreasfințitul și Părintele Stareț, care cunoșteau familia A. încă de pe vremea când Înaltpreasfințitul era diacon în Tesalonic. Au cântat cu toții Paraclisul Sfântului Luca și, după ce s-au închinat la sfintele moaște, au luat puțin ulei de la candela Sfântului. S-au rugat cu multă durere și credință la Sfântul doctor și au plecat cu speranța în ajutorul său. Această credință și reînvierea nădejdii în Dumnezeu era ceea ce aștepta Sfântul pentru a „intra în acțiune” și a oferi vindecarea încercatului bolnav și familiei lui.

Când s-au întors în Tesalonic pentru a continua analizele care indicau evoluția cancerului, au constatat, spre surprinderea tuturor, dispariția totală a tumorii. Sfântul dăruise încă o dată bucuria și zâmbetul pe buzele unui om îndurerat, după cum făcuse și în timpul vieții cu toți acei fericiți pacienți care s-au învrednicit să primească din mâinile lui tămăduitoare ajutor și vindecare.

* * *

Un lucru asemănător i s-a întâmplat și domnului Antonios M. din regiunea noastră, tată a cinci copii, căruia de ani buni îi apăruse o tumoarea la ceafă. Durerile provocate de tumoare erau foarte mari și a fost nevoit să se adreseze multor medici. Părerile lor însă erau împărțite. Unii medici îl sfătuiau să apeleze la intervenția chirurgicală, pentru a i se extirpa tumoarea. El se temea să o deranjeze, pentru a nu i se înrăutăți situația și mai mult, știind că, într-adevăr, tumori asemănătoare au provocat reacții neașteptate și au evoluat imprevizibil, ducând chiar la pierderea vieții. Alții, în schimb, l-au sfătuit să facă o serie de analize generale și să se supună unui tratament medicamentos.

Neputându-se hotărî ce să facă, domnul Antonios, chiar dacă suferea din cauza durerilor, refuza de ani de zile intervenția chirurgicală, mulțumindu-se cu faptul că de la un moment dat tumoarea părea că nu mai crește.

S-a alarmat însă atunci când a observat că o tumoare asemănătoare i-a apărut sub braț. Este un simptom foarte

grav, care indică disfuncţionalitatea ganglionilor limfatici şi, prin urmare, de cele mai multe ori, apariţia cancerului. Medicii au insistat de această dată pentru intervenţia chirurgicală urgentă, mai întâi la tumoarea de la ceafă, care se mărise periculos de mult.

Frica enormă resimţită de domnul Antonios şi de familia sa în această situaţie era absolut justificată. Întâmplarea făcea ca, din cauza serviciului său, acesta să fie un vechi colaborator al Bisericii, sprijinind cu dragoste lucrarea filantropică şi pastorală a Sfintei Mitropolii. În felul acesta, din fericire, traiul printre preoţi l-a făcut să-şi cultive credinţa. Participa la slujbe şi avea duhovnic. Când lucrurile au luat o întorsătură periculoasă, a cerut ajutorul duhovnicului. Acesta l-a sfătuit să nu se teamă, ci să aibă nădejde în Dumnezeu. I-a vorbit şi despre Sfântul Luca, a cărui putere vindecătoare o cunoştea, şi au hotărât să meargă împreună la Înaltpreasfinţitul pentru a-i cere binecuvântarea de a se închina la sfintele moaşte (era perioada imediat următoare aducerii moaştelor Sfântului Luca şi, întrucât încă nu se făcuse o raclă corespunzătoare, acestea nu erau scoase în mod sistematic spre închinare). Înaltpreasfinţitul a răspuns cu multă dragoste la cererea colaboratorului şi protejatului părintelui Antonios şi le-a fixat o întâlnire în după-amiaza aceleiaşi zile, la mănăstirea noastră.

Într-adevăr, după-amiază, domnul Antonios şi duhovnicul său au venit la mănăstire. Părintele Stareţ îi aştepta cu moaştele Sfântului Luca în biserică. Au aşezat racla din lemn, care adăpostea provizoriu sfintele moaşte, în faţa icoanei Panaghia Dovra. După ce au cântat cu multă evlavie Paraclisul Sfântului, au însemnat în semnul crucii cu sfintele moaşte cele două tumori.

După cum s-a văzut ulterior, atunci au primit harul lui Dumnezeu de la Sfântul, pe măsura credinţei lor. La zece zile după vizita dlui Antonios la „cabinetul" Sfântului, s-a petrecut următorul fapt minunat: într-o noapte în timp ce domnul Antonios dormea alături de soţia sa, a simţit că perna îi era foarte umedă. S-a ridicat puţin şi a văzut-o plină de

sânge. Şi-a dus în mod automat mâna la ceafă şi a realizat că sângele provenea de la locul tumorii, care dispăruse! Şi-a trezit soţia şi aceasta, după ce mai întâi s-a mirat de dispariţia tumorii, a observat spre şi mai marea ei uimire că în locul tumorii nu rămăsese nimic altceva decât cicatricea unei incizii chirurgicale de aproximativ trei centimetri! Era clar că Sfântul le ascultase rugăciunile şi – ca şi în alte cazuri când a făcut minuni – l-a operat pe domnul Antonios în timpul somnului, lăsând cicatricea să-i amintească de intervenţia sa. A doua tumoare de sub braţ a dispărut fără nici o urmă care să amintească de existenţa ei!

În ziua următoare, cineva ne-a sunat la mănăstire pentru a ne face părtaşi bucuriei celui până atunci bolnav. La telefon era duhovnicul domnului Antonios, care l-a informat pe stareţ despre cele întâmplate şi cum dispăruseră cele două tumori, ca prin minune! Şi, cu adevărat, era o minune. Încă o minune a credinţei noastre ortodoxe, care nu a încetat şi nici nu va înceta să arate pe de o parte oameni credincioşi, care cer cu multă încredere mângâiere de la Dumnezeu şi, pe de alta, sfinţi minunaţi care vin în ajutorul oricărui frate de-al lor îndurerat, ca adevăraţi „semeni” pomeniţi în Evanghelie.

* * *

Minunile făcute bolnavilor de cancer nu au încetat şi se pare că nici nu vor înceta să existe.

Vineri, 10 iunie 2005, la amiază, cu puţin timp înainte de a se închide birourile de la Sfânta Mitropolie, l-a vizitat pe Înaltpreasfinţitul o doamnă din Veria care, cu mare emoţie, i-a povestit despre minunea pe care o făcuse Sfântul Luca în familia ei, şi mai exact soţului.

Cu câteva luni în urmă, soţul acesteia, Ioannis E., a observat mărirea volumului ganglionilor limfatici în zona gâtului, lucru care îi provoca mari dureri, chiar şi la cele mai mici mişcări sau la o simplă înclinare a capului. Cancerul evolua fulgerător şi în curând analizele au arătat existenţa a încă unei tumori la gât, precum şi a alteia, în regiunea

abdominală. Pentru familie, lovitura era foarte mare. Viaţa ei s-a schimbat radical. O neagră deznădejde şi o stare de nervozitate puternică a început să pună stăpânire pe toate.

Buna soţie, îndurerată de starea soţului ei, care suferea din ce în ce mai mult, a început să se roage Sfântului Rafail (despre ale cărui minuni auzise) să-i fie milă de tovarăşul ei de viaţă şi să-l vindece. Într-o noapte, s-a visat într-un loc plin cu flori, cu o bisericuţă, prin faţa căreia, trecea un drum. După puţin timp, l-a văzut coborând pe un cleric în vârstă, destul de robust, cu părul alb şi cu înfăţişarea puţin aspră. S-a apropiat de soţul ei, l-a privit şi după ce l-a mângâiat pe cap, i-a spus cu dragoste să nu se neliniştească, pentru că totul va fi bine. Această femeie evlavioasă a crezut că preotul care îi ascultase rugăciunile şi se grăbise să-l mângâie pe soţul ei era Sfântul Rafail (chiar dacă observase că nu-i seamănă deloc).

În acele zile, o prietenă care ştia despre problemele de sănătate ale soţului ei a vizitat-o şi i-a propus să vină la mănăstirea noastră unde, auzise ea, se aflau moaştele unui sfânt rus care făcea multe minuni. Femeia a ascultat sfatul bunei sale prietene, dar îi venea greu să-i spună soţului, de frică să nu-l cuprindă deznădejdea, dar şi pentru ca nu cumva el să afle cât de gravă era situaţia. Căuta o ocazie potrivită pentru a-şi îndeplini scopul.

Astfel, într-o zi când trebuia să meargă în satul ei, Rahi (situat pe un mic versant muntos la sud de Veria), i-a cerut să treacă şi pe la mănăstire, pentru a se închina şi a aprinde o lumânare. Soţul ei a refuzat, enervat că, în timp ce el avea dureri, ea dorea să se plimbe. Când au ajuns în locul unde trebuiau să cotească la stânga, către Rahi, acela, fără să spună nimic, a luat-o cu maşina la dreapta, spre Mănăstirea *Panaghia Dovra*.

Imediat ce au ajuns la mănăstire şi au coborât din maşină, s-au îndreptat spre biserică. Femeia a început să se simtă ciudat. Şi-a amintit de visul ei. Locul era exact cum îl visase ea. S-a mirat, dar nu i-a spus nimic soţului. Când au intrat în biserică, a observat cu surpriză micul iconostas

care se găsea în partea dreaptă. În icoana de pe el a recunoscut chipul clericului pe care îl văzuse şi un strigăt necontrolat de uimire a ieşit din gura ei. Dar cine era acest sfânt? Nu-l cunoştea. S-a apropiat cu evlavie şi a citit următoarele cuvinte: „Sfântul Luca doctorul”. Abia atunci i-a descoperit soţului ei totul şi cum acel sfânt necunoscut a vizitat-o şi a asigurat-o că toate vor merge bine.

Au sărutat icoana Sfântului cu frică de Dumnezeu şi cu evlavie şi au cerut să se închine la moaştele lui. Au făcut semnul crucii cu racla deasupra tumorii de la gât şi, cu nădejde în Sfântul, au plecat spre satul lor.

Vedeţi, fraţilor, cât de mare şi de rapidă a fost intervenţia Sfântului nostru făcător de minuni! Distanţa de la mănăstire până în Rahi poate fi străbătută în douăzeci, cel mult douăzeci şi cinci de minute. În acest interval de timp toate s-au schimbat.

Când au ajuns la casa părintească a femeii, afară îi aştepta mama ei. În timp ce-i saluta, aceasta a observat că tumoarea de la gâtul ginerelui se micşorase. I-a spus imediat: „Bre, copilul meu, parcă a mai dat un pic înapoi umflătura!”. Atunci el şi-a dus mâna la tumoare (lucru de neînchipuit până atunci, întrucât, după cum am mai spus, orice atingere îi provoca durere) şi a constatat, într-adevăr, nu numai că se micşorase, ci şi că nici măcar nu-l mai durea! S-a întors plin de bucurie şi de evlavie către soţia sa şi, împreună, i-au explicat soacrei lui ce se întâmplase şi cu toţii L-au slăvit pe Dumnezeu pentru grabnicul Lui ajutor.

Seara a trecut în linişte, fără nici o problemă, lucru ce nu se mai întâmplase de multă vreme. Nu au mai fost necesare calmantele puternice care-i fuseseră prescrise. Pe tot cuprinsul nopţii mintea şi rugăciunea lor au fost orientate spre salvatorul pelerinaj pe care îl făcuseră în după-amiaza zilei precedente la sfânta noastră mănăstire, unde s-au învrednicit de vindecarea miraculoasă de boala nemiloasă care îi necăjise atât de mult.

În ziua următoare – în care urma să înceapă chimioterapia – au mers la medicul lor, la spitalul Papagheorghiu

din Tesalonic, care a constatat ameliorarea situaţiei. A întrebat, curios, ce se întâmplase. Pacientul i-a răspuns cu recunoştinţă că singurul lucru pe care îl făcuse a fost invocarea ajutorului colegului său, a Sfântului Luca Doctorul. Cu toate acestea, au stabilit că este bine să înceapă procedurile de chimioterapie. Spre surprinderea tuturor, chiar după a doua şedinţă de chimioterapie, rezultatele tomografiei computerizate indicau retragerea sută la sută a tumorii! Cu alte cuvinte, cancerul dispăruse!

Mare este numele lui Dumnezeu, a Celui slăvit prin lucrările sfinţilor Săi care, cu ajutorul Său, nu au încetat şi nu vor înceta să vină grabnic în întâmpinarea tuturor celor îndureraţi şi a celor aflaţi în tot felul de nevoi!

* * *

Familia domnului Nikolaos A., medic din Veria, are de relatat o minune înfăptuită în cadrul ei.

Copilul cel mai mic al domnului Nikolaos A., care poartă acelaşi nume, în vârstă de opt ani pe când avea loc întâmplarea de mai jos, şi-a fracturat mâna în timpul unui accident. Fractura nu era simplă. Osul braţului se rupsese în lungime aproape total, cu excepţia câtorva milimetri de la capăt. Copilul suferea dureri îngrozitoare care, din cauza vârstei lui fragede, deveneau încă şi mai mari, pentru că un copil de opt ani îşi controlează mai greu mişcările.

Marea problemă însă nu era asta. Reabilitarea mâinii părea un lucru nu dificil, ci aproape imposibil. Medicii, după ce au examinat radiografiile, i-au pus lui Nikolakis o atelă care să-l ajute cât de cât. Ştiau din experienţă că acest gen de fracturi nu se vindecă de la sine, ci necesită intervenţie chirurgicală pentru ca, în locul fragmentelor rupte, să fie fixate tije metalice de legătură. Ca urmare a acestui lucru, mâna copilului nu se mai putea dezvolta normal, odată cu cealaltă (tijele fixate ar fi făcut ca mâna să rămână la lungimea de atunci). Astfel, copilul ar fi prezentat, pe toată perioada creşterii, o malformaţie la mâna accidentată şi ar fi avut de suportat multe dureri.

Aşa gândeau medicii când i-au fixat, după cum am mai spus, atela – fără să se aştepte la nimic deosebit – şi au lăsat să se scurgă câteva zile până să reexamineze mânuţa suferindă, pentru ca mai apoi să recurgă la intervenţia chirurgicală.

Familia micuţului Nikolakis era supărată, nu atât din cauza accidentului în sine, cât din cauza evoluţiei sănătăţii şi a viitorului copilului lor. Cu siguranţă, o mână deformată (aproape până la infirmitate) nu este chiar cel mai bun lucru pentru un copil, apoi adolescent, tânăr etc. Şi nu vorbim numai din punctul de vedere al sănătăţii. Vă imaginaţi problemele legate de mişcare, studiu, muncă, familie... Nimeni nu poate realiza ce traume poate lăsa un asemenea eveniment în mintea unui adolescent sau a unui tânăr. În multe astfel de cazuri apar complexele de inferioritate, care determină, la rândul lor, un comportament greu de prevăzut şi de controlat.

Această situaţie deplorabilă îi preocupa pe toţi, mai puţin pe micuţul Nikolakis care, copil fiind, nu părea să fie părtaş la gândurile negre ale celor mari. Poate că în sufleţelul lui de copil exista „informaţia” că, în cele din urmă, totul va fi bine.

Aşa a şi fost. Câteva rude care auziseră de Sfântul Luca au vorbit cu părinţii şi i-au sfătuit să viziteze mănăstirea, pentru a se închina la moaştele Sfântului şi pentru a-i cere ajutorul. Cu toate că în vremurile noastre dominate de raţiune, asemenea sfaturi ar putea părea dacă nu hilare, cel puţin depăşite, părinţii lui Nikolakis au hotărât să le pună în aplicare. Astfel, au mers la mănăstire, unde au cerut să se închine Sfântului. Au sărutat sfintele moaşte cu emoţie şi s-au rugat cu credinţă să fie ajutaţi.

În clipa în care micuţul Nikolakis se închina la sfintele moaşte, a simţit că se întâmplă ceva cu mâna sa, sub atelă. A simţit o mişcare puternică, de parcă i s-ar fi pus ceva la loc, cu un uşor zgomot chiar. Imediat le-a spus părinţilor. Aceştia s-au mirat, fără să dea însă prea multă importanţă, nu din lipsă de nădejde în ajutorul Sfântului, ci pentru că nu-şi

puteau închipui că ar putea veni atât de repede în ajutor, fără să fie nevoie de o intervenţie medicală.

După câteva zile, au mers iarăşi la doctor, pentru a vedea ce se va întâmpla cu fisura care credeau ei că mai persistă. Rezultatele analizelor şi ale radiografiilor au arătat că mâna copilului s-a reabilitat total! Osul se prinsese pe toată lungimea lui şi nu mai era nevoie de nici o intervenţie sau tratament. Ciudatul eveniment a provocat multă mirare şi nedumerire. Dar pentru familia lui Nikolakis totul era clar. Era vorba despre intervenţia minunată a Sfântului, care a luat parte la durerea şi la neliniştile lor şi, transcendând legile firii şi limitele umane, a dăruit sănătate copilului lor.

* * *

Dragostea specială a Sfântului Luca faţă de copii se vede şi din cazul de mai jos, relatat de doamna Tania M., din Veria.

Domnul Ilias M. şi doamna Tania M. au o afacere în zona noastră. Într-o zi, cineva dintre cei care îi aprovizionau cu marfă din Tesalonic i-a vizitat la birou. Doamna Tania a citit pe faţa şi în mişcările colaboratorului ei o nelinişte şi, cu curajul dat de anii îndelungaţi de când se cunoşteau, l-a întrebat ce se întâmplă cu dânsul. Acesta i-a răspuns că el, personal, nu are nimic, dar este supărat că fetiţa unui coleg de-al lui suferă de leucemie, ceea ce face ca întreaga ei familie să trăiască o adevărată dramă.

Cred că nu-i nevoie să spun cât de groaznică este această boală. Cu toţii am văzut sau am auzit despre semeni de-ai noştri care s-au prăpădit din cauza acestei boli a sângelui. Pentru că asta înseamnă leucemia. Sângele omului este constituit din globule roşii şi globule albe, care transmit celulelor din organism toate elementele necesare pentru a supravieţui: oxigenul, substanţele nutritive din alimente etc. Pe de altă parte, îndepărtează din celule „reziduurile” care rezultă din funcţionarea lor (de exemplu, dioxidul de carbon) sau „atacă” şi neutralizează microbii care pătrund în organism. Am putea spune că sângele este forţa motrice a

organismului. Este însă nevoie de un echilibru între globulele albe şi cele roşii. Dacă acesta nu există, sângele nu-şi poate îndeplini sarcina faţă de organism. În esenţă, leucemia reprezintă cancerul măduvei spinării, care este, am putea spune, „producătoarea” sângelui. Deci această boală împiedică măduva spinării să asigure proporţionalitatea dintre globulele roşii şi cele albe. Sunt produse mai multe globule albe şi acest lucru are drept rezultat încetarea funcţionării normale a celulelor, pentru că nu mai sunt alimentate cum trebuie, dar şi pentru că nu mai sunt „dezinfectate”. Astfel, omul îşi pierde progresiv puterile, este expus la orice boală şi se stinge pe zi ce trece... În cazul copiilor, evoluţia bolii este mai rapidă, deoarece aceştia nu au forţa fizică corespunzătoare pentru a face faţă bolii şi a rezista deselor transfuzii de sânge, absolut necesare pentru prelungirea vieţii bolnavului, care iau foarte mult timp. Această dramă o trăiau şi părinţii respectivi, văzându-şi fetiţa chinuindu-se zi după zi, topindu-se şi stingându-se în faţa lor, fără ca ei să-i poată oferi vreun ajutor.

Doamna Tania s-a emoţionat foarte mult auzind aceasta şi a împărtăşit întru totul întristarea şi durerea părinţilor. A întrebat dacă tatăl fetiţei crede în Dumnezeu şi i s-a răspuns că da şi, mai mult, este şi cântăreţ la biserică. Atunci, doamna Tania i-a vorbit despre Sfântul Luca, de care avea cunoştinţă (mai ales că, împreună cu soţul ei, sunt prieteni şi susţinători ai sfintei noastre mănăstiri), despre minunile lui şi despre existenţa la Mănăstirea *Panaghia Dovra* a unui fragment din moaştele sale. I-a propus să transmită acest lucru prietenului său şi, când vor dori, să comunice cu ea pentru a le arăta cum se ajunge la mănăstire.

Într-adevăr, după puţine zile, a primit un telefon la birou. Era tatăl fetiţei, care voia să afle când puteau să meargă împreună la mănăstire. Au stabilit întâlnirea, aşa că, într-una din zilele următoare, familia din Tesalonic a venit la Veria. Au urcat la mănăstire conduşi de doamna Tania şi au cerut să se închine la moaştele Sfântului Luca. După ce s-au închinat cu multă evlavie şi trăire la sfintele moaşte, au solicitat

preoţilor să-i citească fetiţei şi o rugăciune pentru sănătate. Ieromonahul care era de faţă a însemnat-o cruciş cu racla cu sfintele moaşte şi i-a citit câteva rugăciuni de sănătate.

După ce şi-au încheiat vizita la mănăstire şi şi-au încărcat „bateriile" nădejdii şi ale credinţei în purtarea de grijă a lui Dumnezeu şi în puterea vindecătoare a Sfântului, au mers la doamna Tania acasă. Aceasta le-a vorbit cu multă căldură despre viaţa şi minunile Sfântului Luca şi le-a oferit din partea Părintelui Stareţ o carte cu viaţa şi cu Paraclisul Sfântului. După aceea, s-au întors acasă la ei.

A trecut un timp fără veşti despre fetiţa încercată de teribila boală. Într-o zi, a venit din nou pe la biroul doamnei Tania aprovizionatorul din Tesalonic (colegul tatălui fetiţei). L-a întrebat imediat ce se mai întâmplă cu micuţa. Atunci a aflat cu multă bucurie că aceasta mergea foarte bine, iar analizele făcute între timp arătau că leucemia dispăruse fără urmă! „Sfântul Luca a mai făcut o minune!", a strigat doamna Tania. Interlocutorul ei era întru totul de acord cu ea şi ambii L-au slăvit pe Dumnezeu pentru salvarea micuţei.

Se vede că Sfântul Luca îi iubeşte în mod special pe copii şi se grăbeşte să le vină în ajutor foarte repede. El însuşi, după cum am mai spus, a fost tată a patru copii şi ştie ce înseamnă dragostea părintelui faţă de odrasla lui, ce înseamnă durerea pentru copilul pe care îl vezi cum se îmbolnăveşte sau se prăpădeşte. Cât de plină de omenie este credinţa noastră!

* * *

Un fapt minunat s-a întâmplat şi la spitalul judeţean din Veria. Mai concret, preotul de caritate D.S., responsabil cu paraclisul de la parterul instituţiei medicale menţionate, a pus la Proscomidiarul de lângă Sfânta Masă o iconiţă de-a Sfântului Luca (o litografie). Acesta aflase că Sfântul fusese doctor şi că face foarte multe minuni cu bolnavii care îi cer ajutorul. Deci, după cum am amintit, părintele a pus şi iconiţa Sfântului acolo, lângă fraţii lui aflaţi în suferinţă, cu

speranţa că acesta îi va ajuta şi va fi aproape de pacienţii spitalului respectiv.

Într-o zi, după citirea Paraclisului Maicii Domnului, care se oficiază pentru ajutorarea pacienţilor, o doamnă i-a adus părintelui un prosop pentru a şterge icoana Sfântului Luca de uleiul care se prelingea pe ea. I-a reproşat politicos preotului că nu se îngrijise ca icoana să fie curată. Atunci, părintele D. a observat că, într-adevăr, icoana era acoperită de un lichid vâscos şi transparent, asemenea uleiului. L-a impresionat în mod deosebit faptul că icoana Sfântului se afla într-un loc (la Proscomidiar, după cum am spus) protejat de o fereastră cu gratii, care se încuia din cauză că adăpostea şi Sfintele Vase. Deci nimeni nu putea ajunge până la icoană pentru a o murdări, după cum credea doamna.

Izvorârea minunată a uleiului din icoană s-a repetat de mai multe ori, spre surprinderea şi mirarea credincioşilor. Poate că a fost o dovadă a prezenţei mângâietoare a Sfântului Luca în acel loc impregnat de suferinţă, atât de cunoscută Sfântului dedicat, şi în zilele noastre, slujirii celor suferinzi...

* * *

Cuplul Sterghios şi Olga T., din Nausa, dă mărturie despre încă un eveniment minunat care li s-a întâmplat chiar lor.

Domnul Sterghios, nu cu mult timp în urmă a contractat o boală nemiloasă, ceea ce a făcut ca întreaga familie să-i împărtăşească suferinţa. Soţia sa, Olga, s-a refugiat în rugăciune, mai ales că medicii au caracterizat starea lui ca fiind deosebit de gravă. În timpul rugăciunilor, ea se adresa în mod deosebit Sfântului Luca, ale cărui viaţă şi minuni le citise, şi spera în interiorul ei că Sfântul, cel atât de apropiat fraţilor lui suferinzi, îl va ajuta şi pe soţul ei aflat într-o situaţie atât de dificilă.

Odată, pe când citea Paraclisul Sfântului Luca, l-a văzut ca în vedenie pe acesta cum trece printre arcadele din faţa bisericii Sfintei Mănăstiri *Panaghia Dovra*, îmbrăcat într-un halat alb de chirurg şi ţinând în mână o cârjă arhierească. Sfântul a trecut pe lângă ea şi, după ce a binecuvântat-o, a intrat în biserică.

După ce şi-a revenit din starea de euforie determinată de vedenie, s-a grăbit să-i povestească soţului tot ce văzuse. Acesta s-a emoţionat şi i-a cerut o carte despre viaţa Sfântului Luca, pe care a citit-o cu multă evlavie. Înăuntrul său a prins din nou aripi speranţa că, poate, Dumnezeu Se va milostivi de el pentru rugăciunile alesului Său doctor episcop şi îi va dărui mult dorita sănătate.

A doua zi, a vizitat împreună cu soţia sa sfânta noastră mănăstire. Ajungând la uşa bisericii, în timp ce domnul Sterghios săruta icoana Sfântului de pe un iconostas din partea stângă a intrării, a simţit că din icoană iese o mireasmă de negrăit. Cu multă emoţie, au considerat minunatul eveniment o dovadă a prezenţei vii şi a unei certe compasiuni din partea Sfântului. După ce s-au închinat şi la sfintele moaşte, s-au întors acasă, cu speranţa nezdruncinată că nu mai erau singuri în greaua luptă cu cancerul, ci aveau ajutor şi aliat un medic sfânt care nu a pierdut niciodată nici o luptă împotriva bolii şi a suferinţei umane.

Într-adevăr, speranţele lor nu au fost în zadar. La următoarea vizită la medicul curant, după ce au făcut analize, s-a observat, spre marea alinare a tuturor, îmbunătăţirea progresivă a sănătăţii domnului Sterghios, spre slava lui Dumnezeu şi cinstea şi lauda celui între sfinţi Părintelui nostru Luca Doctorul.

* * *

O doamnă, asistentă medicală, din Tesalonic a observat într-o bună zi pe corp, în regiunea abdominală, o tumoare ciudată. Lucrul acesta a neliniştit-o foarte tare, mai ales că, datorită ocupaţiei sale, văzuse multe situaţii asemănătoare. Astfel, s-a grăbit să facă o serie de analize, pentru a depista natura tumorii.

Pe baza analizelor medicale şi a radiografiilor de rigoare, medicul care a consultat-o a văzut clar că era vorba despre un chist de mari dimensiuni pe ovarul stâng. Trebuia doar să se stabilească de ce natură era tumoarea. În decurs de zece zile s-au realizat intervenţia chirurgicală necesară şi

biopsia, care a confirmat ipotezele medicilor, conform cărora era vorba despre o tumoare malignă. Situaţia nu mai suferea nici o amânare. Trebuia ca în cel mai scurt timp posibil să înceapă chimioterapia, pentru a opri evoluţia cancerului şi, dacă era posibil, chiar a-l face să dispară.

Semnalele pe care le recepta asistenta medicală nu erau deloc optimiste. Oricât încercau cei din jur să o încurajeze şi să-i dea speranţe că totul va fi bine, cum se procedează în astfel de situaţii, ea cunoştea din proprie experienţă evoluţia aproape sigură a bolii. Şi ea, la rându-i, jucase rolul de „persoană care consolează”, pentru a da curaj şi speranţe pacienţilor şi rudelor acestora. Ştia că cea mai mică veste bună poate să le menţină moralul ridicat. Şi aceasta pentru că – mai ales în cazul cancerului – moralul ridicat şi optimismul contribuie benefic la reacţia organismului în faţa atacului bolii.

Chiar dacă reuşise să fie pentru atâţia alţii un sprijin, pentru ea însăşi nu putea găsi nimic care să-i ridice moralul. Vedea totul din jurul ei în culori întunecate, iar starea psihică i se înrăutăţea progresiv, în special după ce şi-a reluat munca, unde se confrunta cu situaţii specifice unui spital: pe de o parte, suferinţa umană, nesiguranţa zilei de mâine, agonia zilei în curs şi dorinţa disperată de viaţă, iar pe de alta, iminenţa morţii.

În timp ce se zbătea în această situaţie, ceva a schimbat cursul lucrurilor. Ceva simplu, care pentru alţii poate că nu însemna nimic, pe când pentru ea a reprezentat cu adevărat o intervenţie divină. Domnul nostru Se străduieşte să intre în viaţa noastră prin lucruri simple ca acesta, pentru ca harul prezenţei Lui să o transforme într-un Rai pământesc, aşa cum ne şi zice învăţătura cea adevărată că „Împărăţia lui Dumnezeu este înăuntrul nostru”. Astfel se confirmă în modul cel mai ferm cu putinţă preocuparea specială şi personală a lui Dumnezeu pentru fiecare dintre noi, grija Lui pentru mântuirea tuturor şi a fiecăruia în parte, deoarece fiecare om reprezintă un tezaur nepreţuit, un mărgăritar

preţios, fără seamăn şi se bucură de un loc unic în inima Tatălui Ceresc.

Evenimentul „simplu” pe care Atotînţelepciunea lui Dumnezeu l-a rânduit pentru salvarea asistentei bolnave s-a petrecut în biroul unei doctoriţe din spital. Aceasta s-a întâmplat deoarece Domnul, fiind smerit şi simplu, evită trâmbiţările, lucrând de obicei din culise, prin intermediul oamenilor, al „semenilor” buni, al apostolilor ocazionali şi al celor care propovăduiesc Evanghelia în mod natural, în special prin faptele lor bune.

Într-o zi, bolnava noastră se afla „întâmplător” în biroul unei doctoriţe. Uitându-se fără să vrea în jur, atenţia i-a fost atrasă de iconiţa unui sfânt pe care nu-l mai văzuse până atunci, în ciuda vârstei sale de cincizeci de ani. Privirea i-a fost răpită de acest chip şi în interiorul ei s-a născut dorinţa de a şti mai multe despre el. I-a cerut, sfioasă, doctoriţei să-i spună cine era sfântul. Aceasta, ca un alt „samarinean milostiv”, a profitat de ocazia de a „turna untdelemn şi vin” peste sufletul abia viu şi însetat al bolnavei. Chipul din icoană era al unui sfânt rus, al Sfântului Episcop şi Doctor Luca, faţă de care doctoriţa avea o evlavie deosebită. I-a vorbit despre viaţa lui, despre trecerea pe care o are în faţa lui Dumnezeu şi despre nenumăratele minuni pe care le face cu ajutorul Domnului, precum şi despre mângâierea pe care o împarte cu dărnicie tuturor celor care îi cer cu credinţă ajutorul.

Cuvintele „doctoriţei-apostol” au emoţionat-o pe bolnavă şi au făcut-o să încerce să afle cât mai multe cu putinţă despre Sfântul. Atunci doctoriţa i-a dăruit o carte despre viaţa lui, precum şi agheasmă şi ulei de la mănăstirea noastră. De atunci, disperata bolnavă l-a considerat pe Sfântul Luca drept medicul ei personal. Aşa de mare îi era încrederea în el, încât, deşi îşi programase o vizită la un farmacist care le făcea rost de plante medicinale bolnavilor de cancer, a renunţat la întâlnire şi şi-a pus toate speranţele în mâinile lui Dumnezeu şi în harul tămăduitor al Sfântului Luca. Aşteptările ei nu au fost înşelate.

Întrucât timpul trecea şi trebuia să înceapă chimioterapia, a consultat doi profesori oncologi. Aceştia au insistat să analizeze şi ei tumoarea, dar rezultatele biopsiei au ieşit, în mod ciudat, negative. Nu mai era nevoie de chimioterapie, ci doar de supraveghere trimestrială. Desigur, spre marea ei bucurie şi linişte, analizele făcute după primul trimestru (indicatori de cancer şi tomografie axială) erau absolut normale.

* * *

Doamna Gheorghia K., filolog din Tesalonic, ne-a relatat minunea pe care a trăit-o ea însăşi, astfel:

„Cele două luni de zile pe care le-am petrecut în spital mi-au fost suficiente pentru a-mi analiza întreaga viaţă marcată de stres. Două luni martoră la suferinţa umană pe care, în cei douăzeci şi trei de ani ai mei, nu o mai trăisem niciodată în acest fel.

Îmi vedeam simptomele, echimoze şi pete eritematoase de mari dimensiuni, adică suprafeţe înroşite, hematoame subcutanate la membrele inferioare. Am auzit diagnosticul – «trombopenie de tip periferic» – şi trebuia să vedem ce anume a declanşat această boală. Medicii mi-au explicat că trombocitele scăzuseră sub limita admisă şi eram supusă pericolului în orice clipă. Din cauza lipsei trombocitelor, chiar şi cea mai mică rană nu se mai putea vindeca. Întrucât toţi erau îngrijoraţi, iar medicii îşi puneau în mod serios problema situaţiei mele, am fost supusă la noi analize medicale şi am văzut că, slavă Domnului! cel puţin în această primă fază nu se punea problema cancerului.

În ciuda atmosferei apăsătoare din clinica de hematologie a spitalului, trebuia să rămân calmă şi să mă lupt în adevăratul sens al cuvântului să nu mă las influenţată de cazurile din jurul meu. Să nu mă identific cu oamenii de lângă mine, care aveau leucemie sau alte forme de cancer.

Din motive uşor de înţeles, eu nu ştiam atunci cât de serioasă era situaţia mea şi că zilnic viaţa îmi era în pericol. Medicii, neliniştiţi de eşecul tratamentului făcut timp de o lună şi jumătate, şi-au dat seama că o hemoragie se putea

produce în orice clipă. Cel mai mult se temeau de hemoragia la cap şi de pericolul iminent al unui atac cerebral.

De la un moment dat, neliniştea medicilor nu a mai putut fi mascată. Ne-am rugat la Dumnezeu să ne ajute, să pună capăt acestei încercări. Numai El mă putea ajuta. Mă simţeam cu totul în aer, pierdută, văzându-i pe doctori cum se pregătesc să-mi facă operaţia de splină, de a cărei eficienţă nu erau siguri deloc.

În această situaţie dificilă, părintele meu duhovnicesc, trimis efectiv de Dumnezeu, mi-a vorbit despre Sfântul Luca. Auzise cum stau lucrurile. A fost surprins să afle că am fost internată pe 11 iunie 2004, în ziua când era sărbătorit Sfântul. Tocmai mi-am găsit protectorul în persoana Sfântului. Mi-a adus spre închinare o icoană a lui şi un fragment din sfintele sale moaşte. Împreună cu întreaga mea familie l-am rugat cu căldură să ne ajute.

Neliniştiţi, ne pregăteam de operaţia sortită unor rezultate nesigure. Dumnezeu, pentru rugăciunile Sfântului Luca, l-a luminat pe medicul care mă îngrijea şi, înainte de a efectua intervenţia chirurgicală, a încercat cu un medicament foarte scump, despre care se ştia că, la nivel internaţional, vindecase doar trei pacienţi americani, în vârstă de 77, 74 şi respectiv 71 de ani, care sufereau de o boală asemănătoare, dar nu identică. Minunea s-a săvârşit. Medicamentul a acţionat, în ciuda faptului că probabilitatea de a ridica numărul trombocitelor era foarte scăzută, dacă nu chiar inexistentă. Mai exact, Sfântul care m-a protejat în tot acest răstimp a mai făcut o minune! Numărul trombocitelor a crescut suficient de mult în curs de trei zile, astfel încât pe 6 august am fost externată din spital. Timp de un an, am întrerupt orice fel de tratament, deoarece medicul nu a mai depistat nici un simptom al bolii cronice pe care mi-o descoperise. Am revenit la valorile normale, evitând intervenţia chirurgicală şi realizând cât de mare este puterea lui Dumnezeu şi dragostea Lui faţă de noi, oamenii."

Nu dorim să adăugăm nimic şi nici să comentăm cele mărturisite atât de frumos de doamna Gheorghia K. despre vindecarea ei minunată. Nu putem însă să nu ne minunăm

şi noi împreună cu ea şi să Îl slăvim pe Dumnezeu pentru nemărginita Lui milostivire şi dragoste, dar ne întoarcem faţa cu recunoştinţă şi spre Sfântul Luca, eminentul doctor filantrop.

* * *

Întâmplările miraculoase povestite mai sus reprezintă doar o parte din minunile pe care le-a făcut Sfântul Luca în regiunea noastră. Cei care au beneficiat de ajutorul vindecător al Sfântului Luca, precum leprosul recunoscător din Evanghelie, au venit la noi şi ni le-au mărturisit, spre slava lui Dumnezeu şi spre cinstirea Sfântului Său. Ne este necunoscut – nu şi lui Dumnezeu – numărul minunilor care, cu ajutorul Sfântului, s-au făcut altor oameni, despre care poate că nu vom afla niciodată şi nu se vor înscrie în paginile unei cărţi asemănătoare cu aceasta. Mulţi din smerenie, alţii din sensibilitate, şi alţii din simplul motiv că nu au sesizat intervenţia discretă a Sfântului în viaţa lor vor păstra în inima lor ca pe un mărgăritar preţios darul ceresc al grijii şi ajutorului Sfântului.

Noi, aşa cum am menţionat şi la începutul relatării acestor minuni, am considerat că este bine să urmăm prima cale, adică a publicării minunilor, pentru a deveni cu toţii – noi, cei ce formăm Biserica sau Trupul lui Hristos,– părtaşi bucuriei fraţilor noştri ajutaţi de el. Aceasta întrucât atunci când un membru al Bisericii lui Hristos se bucură şi este fericit, cu toţii trebuie să luăm parte la bucuria lui cerească, deoarece ea nu este nimic altceva decât produsul şi rezultatul dragostei nesfârşite a lui Dumnezeu Părintele nostru pentru fiecare dintre noi.

O asemenea strădanie capătă în zilele noastre şi o altă dimensiune. Fiind informaţi despre aceste purtări de grijă şi intervenţii ale lui Dumnezeu, mulţi creştini din zilele noastre atraşi de fel de fel de „Sirene” contemporane, aflaţi singuri şi neajutoraţi în faţa ispitelor şi a provocărilor lumii, prind foarte mult curaj. Conştientizează astfel că nu sunt singuri în lupta pe care o duc, ci Îl au alături pe Părintele

lor iubitor şi pe sfinţii Lui, care le sunt alături în fiecare clipă a vieţii, chiar şi atunci când pare că totul este pierdut sau toate i-au trădat... Atunci este timpul lui Dumnezeu, timpul Învierii şi al Vieţii...

Să-L slăvim deci, fraţii mei, pe Dumnezeu Cel Sfânt şi Mântuitorul nostru, pentru că, pe lângă toţi aceşti sfinţi „susţinători" pe care ni i-a descoperit dintotdeauna şi va continua să-i descopere până la sfârşitul istoriei, ne-a mai dăruit un sfânt nou, un smerit şi mult încercat episcop al pământului rusesc, un om universal al Bisericii lui Hristos, pe Sfântul Luca, Arhiepiscopul Simferopolului, doctorul tămăduitor fără de arginţi, pe ocrotitorul şi sprijinitorul nostru al tuturor.

Luminânda Sfântului Luca Doctorul, Arhiepiscopul Simferopolului

Pe bunul păstor al lui Hristos,
pe Luca al Simferopolului,
pe dreptarul doctorilor,
care Mănăstirea Dovra
sub părintească sa ocrotire grabnic a luat,
cu cântări să-l cinstim.

Mănăstirea Panagia Dovra.
Racla de aur în care se găsesc părţi din moaştele Sfântului Luca

EPILOG

Încheind redactarea acestei mici cărţi, aş dori să-I mulţumesc din adâncul inimii mai întâi Bunului Dumnezeu, nu numai pentru că m-a învrednicit să mă fac părtaş acestor lucruri minunate, pe care Harul cel nemărginit şi negrăita Lui dragoste le realizează în poporul Său, ci şi pentru că, prin intermediul smeritei mele scrieri – devenită un fel de „canal de comunicare” –, aceste lucruri minunate pot ajunge şi în inimile multor altor fraţi întru Hristos.

Simt nevoia să-mi exprim recunoştinţa şi evlavia faţă de Sfântul Luca, cel care mi-a dat posibilitatea să răspund la marele dar pe care mi l-a făcut, fie doar şi în acest mod neînsemnat, scriind o carte simplă despre el (chiar dacă prin ea el este mai mult nedreptăţit, întrucât este mult inferioară măreţiei lui).

Mulţumesc, de asemenea, Înaltpreasfinţitului Panteleimon, Mitropolitul Veriei, Nausei şi Kampaniei, din a cărui iniţiativă şi cu a cărui binecuvântare s-a început şi s-a finalizat această mică lucrare. Ar fi o scădere să nu adresez mulţumiri atât venerabilului Părinte Stareţ al Sfintei Mănăstiri *Panaghia Dovra*, Preacuviosul Arhimandrit Panteleimon Korfiotakis, cât şi monahului Gheorghios Kutmeridis, pentru ajutorul pe care mi l-au oferit. Mulţumesc, de asemenea, tuturor fraţilor clerici şi laici care au avut bunăvoinţa să ne aducă la cunoştinţă minunile Sfântului Luca, pe care le-au trăit ei înşişi, rude sau prieteni de-ai lor.

Ajuns în acest punct, doresc – exprimând şi sentimentele Înaltpreasfinţitului nostru Mitropolit, ca şi pe ale părinţilor

mănăstirii noastre – să mulţumesc Preacuviosului Părintelui Stareţ al Mănăstirii Sagmata, Arhimandrit Nektarios Antonopoulos. Îi mulţumim, mai întâi, pentru că datorită neobositelor strădanii, zelului misionar şi activităţii sale literare Sfântul Luca a devenit cunoscut nu numai în mănăstirea noastră, ci şi în întreaga noastră ţară ortodoxă. În al doilea rând (pentru noi, la fel de important ca şi primul), deoarece, datorită lui, mănăstirea noastră a dobândit nepreţuitul tezaur al moaştelor Sfântului, făcând ca Sfântul provenit de pe tărâm rusesc, necunoscut nouă până atunci, să fie numărat printre ocrotitorii aşezământului nostru monahal şi ai locuitorilor întregii regiuni din jur.

Înainte de a încheia această ultimă parte, aş dori să-mi îndrept iarăşi atenţia asupra cinstitei şi iubitei persoane a Sfântului Luca şi să-l rog ca, pe de o parte, să-mi ierte mie, neexperimentatului autor al acestei cărţi închinate lui, lipsurile şi stângăciile şi să binecuvânteze ceea ce, eventual, este bun în ea, pentru ca să le folosească duhovniceşte tuturor celor care o vor citi. Pe de altă parte, ca om, îl rog să mă adauge şi pe mine, păcătosul, în şirul lung de oameni pe care îi are sub ocrotirea şi îi pomeneşte în rugăciunile lui, pentru ca să nu mi se întâmple ceea ce şi în Scriptură se zice: „Pe alţii i-a mântuit, iar pe Sine nu poate să Se mântuiască” (Matei 27, 42).

Arhim. Dionisios ANTHOPOULOS
Sfânta Mănăstire *Panaghia Dovra*
Iarna anului 2005

SURSE BIBLIOGRAFICE

Cartea „Povestește ce a făcut Sfântul pentru tine...” – Viața și minunile Sfântului Luca Doctorul, Arhiepiscopul Simferopolului s-a inspirat, în ceea ce privește textul, din următoarele cărți:

- Αρχιμανδρίτου Νεκταρίου Αντωνοπούλου ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΛΟΥΚΑΣ. Αρχιεπίσκοπος Λουκάς Βοινο-Γιασενέτσκι Ένας άγιος Ποιμένας και γιατρός χειρουργός (1877-1961), του, εκδόσεις ΑΚΡΙΤΑΣ, Αθήνα, Μάρτιος 2005 (12η ανατύπωση).

Arhimandrit Nektarios Antonopoulos, *Arhiepiscopul Luca Voino-Iasenețki. Un sfânt Păstor și medic chirurg (1877-1961)*, ediția a 12-a, Ed. AKRITAS, Atena, martie 2005.

- ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΣΥΜΦΕΡΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΚΡΙΜΑΙΑΣ ΛΟΥΚΑΣ, ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ, ΠΑΡΑΚΛΗΤΟΚΟΣ ΚΑΝΩΝ – ΧΑΙΡΕΤΙΣΤΗΡΙΟΙ ΟΙΚΟΙ, έκδοση Ιερού Ναού Αγιων Κωνσταντίνου και Ελένης Διαβατου, Διάβατος 2005.

Arhiepiscopul Luca al Simferopolului și Crimeii, biografia sinoptică, Paraclisul și Acatistul, Ed. Bisericii „Sf. Constantin și Elena” Diavatou, Diavatos 2005.

- ΣΤΑΛΙΝ ο αρχιτέκτονας της Σοβιετικής Ένωσης, του Ιωάννου Κωτούλα, εκδόσεις ΠΕΡΙΣΚΟΠΙΟ (σειρά Μεγάλες Μορφές του Παρελθόντος), Αθήνα 2005.

Ioannis Kotoulas, *Stalin, arhitectul Uniunii Sovietice*, Ed. Periskopio, seria „Mari personalități din trecut”, Atena, 2005.

- ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΝΩΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΛΟΥΚΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΣΥΜΦΕΡΟΥΠΩΛΕΩΣ ΚΑΙ ΚΡΙΜΑΙΑΣ, εκδόσεις „Ορθόδοξος Κυψέλη”, Θεσσαλονίκη 2005.

Viaţa pe scurt şi Paraclisul Sfântului Luca Arhiepiscopul Simferopolului şi Crimeii, Ed. „Orthodoxos Kypseli”, Tesalonic, 2005.

- ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΕΡΑΡΧΟΥ ΛΟΥΚΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΡΙΜΑΙΑΣ, εκδόσεις „Ορθοδοξος Κυψέλη”, Θεσσαλονίκη 2005.

Biografia sinoptică a Sfântului Ierarh Luca, Arhiepiscopul Crimeii, Ed. „Orthodoxos Kypseli”, Tesalonic, 2005.

- Materiale nepublicate din arhiva Sfintei Mănăstiri *Panaghia Dovra*, Veria, 2005.
- Materiale nepublicate din arhiva personală a autorului, Veria, 2005.

Materialul fotografic a fost extras din:
- Cartea menţionată a Arhim. Nektarios Antonopoulos.
- Cartea menţionată a lui Ioannis Kotoulas, *Stalin, arhitectul Uniunii Sovietice*.
- Arhiva fotografică a Sfintei Mănăstiri *Panaghia Dovra*.
- Arhiva fotografică a IPS Mitropolit Panteleimon al Veriei, Nausei şi Kampaniei.

Coperta 1: Sfântul Luca, episcopul medic, icoană recentă în stil bizantin. Lucrare a pictorului Bogdan Theodorou, Sfânta Mănăstire *Panaghia Dovra*.

Coperta 4: Sfântul Luca Doctorul, Arhiepiscopul Simferopolului, portret recent.

Corector: Lia Gociu
Tehnoredactor: Gabriela Radu
Design: Ana Maria Chiribuță
Prepress: Mariana Cojocaru
DTP: Leonard Lunguleac

Bun de tipar: 2009. Apărut: 2009
Editura DOXOLOGIA, Cuza-Vodă 51, 700038, IAȘI
Tel.: (0232)216693; (0232)218324; Fax: (0232)216694
Tipărit la Tipografia DOXOLOGIA
http://www.doxologia.ro; E-mail: editura@doxologia.ro